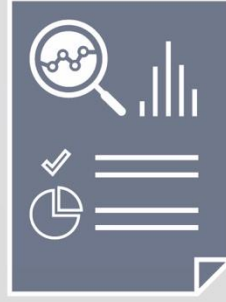

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

03 - 09 Ocak Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
03-09 OCAK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	3
KURLARDA KARMAŞA	8
GÜVENSİZLİK SOMUTLAŞTI!	9
İKİLİ KUR, İKİLİ FAİZ	10
YASAYA AYKIRI ENSTÜRMAN; DEM!	11
REEL KESİM GÜVENİ 1 YILIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE	12
YOKSULLUK SINIRI 13 BİN TL'Yİ AŞTI!	13
ENERJİDE ZAM ŞAMPİYONU DOĞALGAZ	13
EKONOMİK GÜVEN, SON 7 AYIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE	14
AKP İKTİDARININ ELEKTRİKTE TARİFEYE KADEMELİ ZAM DÜZENLEMESİ	14
ŞARK KURNAZLIĞI İLE ELEKTRİĞE ZAM!	15
DÖVİZDEKİ DÜŞÜŞÜN PAYI AKARYAKITTA İNDİRİME DEĞİL, ÖTV'YE AKTARILDI	16
İĞNEDEN İPLİĞE ZAM YAĞMURU	17
KURDAKİ ARTIŞ DIŞE DOKUNDU	18
ŞİŞEN FATURALAR AİLELERİ BİRLEŞTİRDİ	19
EMEĞİN KARA YILI	21
KRİZ, HALK EKMEK SATIŞLARINI PATLATTI	22
İKTİDAR '3 GÜNDE FİNANSAL İSTİKRAR' İDDİASIYLA ÜLKEYİ ATEŞE ATIYOR	23
DÖVİZ SATIŞI HİKAYESİNDE GERÇEKLER BAŞKA	24
HALK, İKTİDARIN MODELİNE İKNA DEĞİL	25
ELDEKİ TEK MODEL 'ÇÖKÜŞ'	26
YOKSULA DEĞİL, ZENGİNE HİZMET	27
2022 HOŞ GELMİYOR	27
KAMU KAYNAĞI İLE AİLECE SİGORTA	28
CENGİZ HOLDİNGTEN CERATTEPE'DE KAÇAK VİLLA	29
BAŞARISIZLIĞA COVID KILIFI	29
YİNE BİR ASKERİ ALAN YAĞMAYA AÇILDI	30
YİNE PARSEL PARSEL SATTILAR	30
KENDİNDEN OLMAYANA KUŞATMA	31
ÇEVRENİN DEĞİL, TOKİ'NİN YILI	32
OTOPARKTA YENİ ARACA YER YOK	33
MİLYONLARIN SAĞLIK HAKKI TEHLİKEDE!	33
AKP, EKONOMİK KRİZİ PERDELEMELER ŞİMDİ DE HAYVANSEVERLERİ DÜŞMANLAŞTIRIYOR	35
İKTİDAR; İNANÇ, ETNİK KÖKEN, YAŞAM TARZLARI, SİYASİ DÜŞÜNCE ÜZERİNDEN TOPLUMU AYRIŞTIRIYOR	35
GELECEĞİ ÇALDINIZ	36
ÖĞRETMENLER	38
HAPİSHANELER VE MAHPUSLAR	40
ARADIĞINIZ HAKKA ERİŞİLEMİYOR!	43
FAİLİ BELLİ CİNAYETLERİN FAİLİ MEÇHUL DOSYALARI	46
DIŞ POLİTİKA'DAKİ GELİŞMELER VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!	50
20 ARALIK GECE Sİ VATANDAŞA "FİNANSAL KUMPAS" KURULDU	53

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

03-09 OCAK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*07-14 Ocak Beyaz Baston Görme Engelliler Haftası

*8 Ocak 1996'da Evrensel Gazetesi muhabiri **Metin Göktepe**, polis tarafından gözaltına alındıktan sonra Eyüp Spor Salonu yanındaki parkta ölü bulundu.

*9 Ocak 1964'de eğitimci, yazar, siyasetçi **Halide Edip Adivar hayatını kaybetti.**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Uluslararası Yatırım Açığı 256 Milyar Dolar

• Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı ekimde, eylül ayına göre 27,4 milyar dolar küçülerek 255,7 milyar dolara geriledi.

• Türkiye'nin dünyanın geri kalanına olan toplam yükümlülüklerini gösteren dış yükümlülükleri Ekimde 21,8 milyar dolar küçülerek 562,5 milyar dolara gerilerken, döviz rezervi de dâhil toplam dış varlıkları ise 5,6 milyar dolar artarak 306,8 milyar dolara yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Ekimde dış yükümlülüklerde yaşanan azalış, yabancıların Türkiye'deki Türk lirası cinsinden varlıklarının değerinin, Türk lirasındaki değer kaybı nedeniyle düşmesinden kaynaklandı.

-Merkez Bankasının Brüt Rezervi Eriyor- Döviz Açığı Hızla Büyüyor

- **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); yükselen kura doğrudan döviz satarak müdahale etmeyi sürdürdüğü 10 -17 Aralık haftasında 6 milyar 17 milyon dolar daha azalarak 116 milyar 873 milyon dolara geriledi.
- **Rezervde son dört haftada 11,5 milyar dolarlık erime oldu.** (*Brüt rezerv, bankanın en son faiz indiriminin uygulanmaya başlandığı 19 Kasım'da 128,4 milyar dolara kadar çıkmıştı*) **Merkez Bankasının geçen hafta örtülü olarak yaptığı müdahaleler nedeniyle döviz rezervindeki erimenin devam ettiği, 22 Aralık itibarıyla 110 milyar dolara kadar gerilediği tahmin ediliyor.**
- 10 – 17 Aralık haftasında brüt **döviz rezervi** 5 milyar 786 milyon dolar azalarak **78 milyar 367 milyon** dolara, **altın varlıkları** da 231 milyon dolar azalarak **38 milyar 506 milyon** dolara indi.
- **Borçlar (Yükümlülük):** Merkez Bankasının bilanço içi döviz ve altın borçları geçen hafta 3 milyar 76 milyon dolar artarak 117,9 milyar dolara yükselirken, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) **döviz ve altın swap borçları** ise 1 milyar 89 milyon dolar azalarak 58 milyar 867 milyon dolara indi.
- Swap dâhil toplam **döviz ve altın borçları** ise **1 milyar 987 milyon dolar** artarak **176,7 milyar dolara** yükseldi.
- **Net Rezerv:** Döviz satışlarının etkisiyle Merkez Bankasının (*kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde*) swap borçları dahil eksi konumdaki **net rezervi, 8 milyar 6 milyon dolar daha azalarak (eksi) - 50 milyar dolardan -58 milyar dolara geriledi.**
- IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilançoya göre hesaplanan (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) yine eksi durumdaki net rezervi ise 7 milyar 923 milyon dolar daha azalarak (eksi) – **38,8 milyar dolardan -46,7 milyar** dolara geriledi.

-Sıcak Para

- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku**, 10 – 17 Aralık haftasında, swap girişlerinin etkisiyle 1,5 milyar dolar artarak **58,2 milyar dolara** yükseldi. Sıcak para stoku bu haliyle yılbaşındaki düzeyinin 30,8 milyar dolar altında bulunuyor.
- **Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında söz konusu hafta yabancılar net olarak 69 milyon dolarlık hisse senedi, 95 milyon dolarlık (net) devlet iç borçlanma kâğıdı sattılar. Ters repo işlemlerini ise 168 milyon dolar, özel sektör borçlanma kağıtların da 0,2 milyon dolar azalttılar.**
- **Yabancı bankalar Türkiye'deki bankalardan olan swap alacaklarını ise 1,9 milyar dolar artarak 5,9 milyar dolara çıkardılar.**
- Yabancıların mevduatları ise özellikle TL mevduatlarının dolar cinsinden değerinin azalmasının da etkisiyle 85 milyon dolar azaldı.
- Yabancı yatırımcıların 17 Aralık itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 20,5 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 4,3 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kâğıdı ve repo, 27,6 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından 5,9 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.
- **Yabancı yatırımcılar kur ve fiyat değişimlerinden arındırıldığında bu yıl 1 Ocak – 10 Aralık günleri arasında hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtlarında net olarak 213 milyon dolarlık satış yaptılar. Swap alacaklarını net olarak da 14,6 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla yılbaşından bu yana net sıcak para çıkışı (kur farklarından arındırılmış) 14,8 milyar dolar oldu.**

-Hazinenin Borçlarında Kur Patlaması

- İç ve dış net borçlanmanın 125 milyar lira olduğu bu yılın ilk 11 aylık döneminde Hazinenin iç ve dış borçlarının toplamı 895 milyar lira artarak 2 trilyon 708 milyar liraya kadar tırmandı. Hazinenin borç stoku geçen yılın sonuna göre yüzde 49,4 oranında büyüdü.
- Stokun sadece 920 milyar liralık kısmı Türk lirası cinsinden alınmış borçlardan oluşurken, döviz cinsinden borçlar ise 1 trilyon 787 milyar lirayı (140,9 milyar dolar) buluyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Hazinesinin bu borcunun 1 trilyon 316 milyar lirası iç borçlardan, 1 trilyon 391 milyar lirası da (109,7 milyar dolar) dış borçlarından kaynaklanıyor. Ocak-Kasım 2021 döneminde iç borçlar 256 milyar lira, dış borçlar ise 639 milyar lira arttı. Oysa aynı dönemde Hazine içerden 96 milyar lira, dışardan ise 29 milyar liralık net borçlanma gerçekleştirdi.
- Borç stokundaki artışın 739 milyar liralık kısmı stokun yüzde 66'sını oluşturan (110 milyar dolar dış borcun tamamı ve iç borçların yüzde 30,1'ini oluşturan 31,2 milyar dolarlık kısmı) döviz cinsinden borçların kur farkından kaynaklandı. Geçen yıl aralık ayı sonunda 7,36 TL olan dolar kuru bu yıl Kasım ayı sonunda 12,68 TL'ye yükselmişti.
- **AKP Dönemi Borçları:** 2 trilyon 708 milyar liralık borç stokunun yüzde 91'ini oluşturan 2 trilyon 465 milyar liralık kısmı AKP döneminde yaratılan borçlardan oluşuyor. Hazinesinin iç ve dış borçları 2002 sonunda 243 milyar lira düzeyinde bulunuyordu.
- 2002 Aralık- 2021 Kasım ayları arasında Hazinesinin iç borçlarında 1 trilyon 116 milyar liralık, dış borçlarında 1 trilyon 298 milyar liralık artış yaşandı.
- Tayyip Erdoğan'ın "IMF'nin borcunu ödedik" diye övündüğü bu dönemde Hazinesinin dış borç stoku ise dolar cinsinden 53 milyar dolar dolar artarak 57 milyar dolardan bu günkü 110 milyar dolarlık düzeyine ulaştı.

-Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: Gerçek Kişilerde Dolarizasyon Yüzde 67,6'ya Çıktı

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, döviz kurunda söz konusu günler arasında (13 – 21 Aralık) yaşanan yüzde 3,2 oranındaki düşüşün de etkisiyle 140,5 milyar lira azalarak 5 trilyon 334 milyar liraya geriledi.
- TL cinsinden mevduatlar, paranın dövize yönelmesi nedeniyle 112,3 milyar lira azalarak 1 trilyon 831 milyar liraya geriledi.
- 4,7 milyar dolar artarak 261 milyar dolara yükselen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise 28 milyar lira azalarak 3 trilyon 503 milyar liraya indi.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı da **tüm mevduatlar** için yüzde 65,7'ye kadar çıktı.
- **Dolarizasyon** oranı gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 67,6'ya kadar yükseldi.
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 13 – 21 Aralık günleri arasında 2,6 milyar dolar artarak 163,7 milyar dolara çıktı. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 30,3 milyar lira azalarak 2 trilyon 188 milyar lira oldu.*
- Aynı hafta gerçek kişilerin Türk lirası mevduatları ise 72,5 milyar lira azaldı. Gerçek kişilerde TL'den dövize yöneliş sürdü.

20-21 Aralık Günlerinde Ne Oldu

BDDK'nın günlük bülteninde yer alan verilere göre, "Kur Korumalı Mevduat" adıyla TL ve dövizden TL'ye dönerek açılacak en az üç ay ve daha uzun vadeli mevduatlara Merkez Bankası ve Hazine üzerinden kur garantisi verileceğinin açıklanmasından bir önceki üç haftada (26 Kasım -17 Aralık) bankalardaki döviz mevduatları 6,7 milyar dolar arttı ve 260 milyar dolara çıktı.

BANKALARDAKİ DÖVİZ MEVDUAT HESAPLARI (Milyon Dolar)					
	Fark				
	26 Kasım	17 Aralık	21 Aralık	26 Kasım - 21 Aralık	17 Aralık- 21 Aralık
TOPLAM	254.299	260.047	261.029	6.730	982
Gerçek Kişiler	160.025	163.818	163.696	3.671	-122
Ticari ve Resmi	94.273	96.288	97.332	3.059	1.044

Bu üç haftada gerçek kişilerin döviz mevduatları 3,7 milyar dolar, ticari ve resmi kuruluşların döviz mevduatları da 3,1 milyar dolar artış kaydetti. İktidar 20 Aralık akşamı örtülü bir faiz artırımını sonucu doğuran aldığı son kararları açıkladı. TBB Başkanı o akşam kamuoyuna yaptığı açıklamada vatandaşların 1 milyar dolar sattığını ileri sürdü. İş Bankası Genel Müdürü ise 21 Aralık sabah saatlerinde yaptığı açıklamada 1,75 milyar dolar döviz satışı yapıldığını ileri sürdü.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Gece yarısı bu işlemler nakit dövizle yapılamayacağı için bu hareketin döviz mevduatlarından izlenmesi gerekiyordu. Yukarıdaki tablodan görüleceği gibi, 17 Aralık 21 Kasım günleri arasında bankalardaki döviz mevduatları azalmak yerine 982 milyon dolar arttı. 20-21 Aralık günlerinde sadece gerçek kişilere ait döviz mevduatlarında 122 milyon dolarlık bir azalma yaşandı. (Bu azalma da kur farkından kaynaklanıyor olabilir) Ticari kuruluşlar ve resmi kuruluşların döviz mevduatı ise aynı günlerde toplam 1 milyar dolar arttı. Yaratılmak istenen havanın aksine, vatandaşların ilk iki gün döviz satmadığı gözleniyor. Merkez Bankasının 20-21 Aralık günlerinde, kamu bankaları aracılığıyla 6-7 milyar dolarlık bir döviz sattığı tahminleri yapıyordu. Bu dövizin bir kısmını şirketlerin aldığı gözleniyor. Geri kalan kısmının ise bankalar ve yabancılar tarafından alındığı tahmin ediliyor.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 13-21 Aralık günleri arasında, döviz kredilerinin TL karşılığında kurda o hafta yaşanan düşüşün de etkisiyle 55,6 milyar lira azalarak 4 trilyon 913 milyar liraya geriledi.
- Bu günler arasında TL krediler 24,6 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 80,4 milyar liralık düşüş oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 1,2 milyar dolar azalarak 157,2 milyar dolara geriledi.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise söz konusu haftada 1,2 milyar lira azalarak 159,2 milyar lira olarak gerçekleşti.

-Bankaların Döviz Pozisyonu: Kamu Bankaları Açıkta

- Kur oynaklığının ve dolarizasyon yükselme eğiliminde olduğu dönemlerde dikkat edilmesi gereken göstergelerden birini de bankacılık sektörünün döviz pozisyonu oluşturuyor.
- 17 Aralık 2021 itibariyle bankacılık sektörünün bilanço içi döviz pozisyonu 40,6 milyar dolarlık açık veriyor. Diğer bir ifadeyle sektörün bilançosunda bulunan döviz varlıkları, bilançosunda gözükken döviz yükümlülüklerinin 40,6 milyar dolar altında bulunuyor.
- Ancak bankalar bilanço içi döviz açığı vererek aldıkları kur riskini, bilanço dışı döviz işlemleriyle (swap ve benzeri işlemler) kapatmaya çalışıyorlar. 17 Aralık itibariyle sektörün bilanço dışı döviz pozisyonunda 43,8 milyar dolarlık bir fazla bulunuyor.
- Buna göre bankacılık sisteminin net genel döviz pozisyonu 17 Aralık itibariyle 3,2 milyar dolar fazla gözüküyor.
- **Kamu Bankalarının Döviz Açığı:** Sektörün genelinin aksine kamu bankalarının net genel pozisyonlarında 7 Aralık itibariyle 549 milyon dolar açık bulunuyor.
- **Kamu bankalarının 2,1 milyar dolar olan bilanço içi döviz açıklarına rağmen, bilanço dışı döviz pozisyonları 11,5 milyar dolar fazla veriyor.**
- **İlginç Çelişki:** Bu arada iktidar sözcüleri, bankacılık sektörünün döviz pozisyonundan söz ederken, net genel pozisyonu (yani bilanço içi ve bilanço dışı toplam pozisyondan) gündeme getirip sektörün döviz fazlası bulunduğunu vurguluyorlar. Ancak aynı şeyi Merkez Bankası için yapmıyorlar. Merkez Bankasının döviz pozisyonunu sadece bilanço içi varlık ve yükümlülükler bakarak ifade ediyorlar. (17 Aralık itibariyle Merkez Bankasının bilanço içi pozisyonu 818 milyon dolar fazla, bilanço içi ve dışı pozisyonu ise 58 milyar dolar açık veriyor)

-Enflasyonun Ezdiği Vatandaş Borca Sarıldı

- **Bankalara Ve Finansman Şirketlerine:** Geliri artmadığı için enflasyon altında ezilen vatandaşların bankalara ve finansman kuruluşlarına olan borçları krizle birlikte hızla büyüyor.
- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 10 – 17 Aralık günleri arasında 2.2 milyar lira daha artarak, 1 trilyon 4 milyar liraya çıktı. Bu borcun 24 milyar lirası son haftalarda hızla artan vadesinde ödenmediği için takibe alınan kredi ve kredi kartı borçlarından oluşuyor.

• **Vatandaşların bankalar ve finansman şirketlerine olan borcunun 800 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 204 milyar**

lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 3,5 milyar liralık artış yaşandı. Kredi kartı borçları ise 1,2 milyar lira azaldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Vatandaşın borçlarında yıl başından bu yana ise 98,7 milyar lirası tüketici kredilerinden, 53,1 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 151,8 milyar liralık artış yaşandı.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 18,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 5,8 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 24 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine satıyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Varlık Yönetim Şirketlerine Borç:** Bu arada bankaların vatandaştan zamanında tahsil edemedikleri için takibe aldıkları ancak daha sonra da varlık yönetim şirketlerine sattıkları alacaklarından kaynaklanan vatandaşın borcu da Eylül 2021 sonu itibarıyla 30,7 milyar lira olarak açıklandı.
- **Buna göre bankalar ve varlık yönetim şirketleri tarafından icra yoluyla vatandaştan tahsil etmeye çalıştıkları alacak miktarı 55 milyar lirayı geçiyor.**
- **TOKİ'ye Olan Borç:** Vatandaşların taksitli konut alımları nedeniyle Toplu Konut İdaresine (TOKİ) olan borçları ise 27 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Toplam Borç:** Böylece **vatandaşların**, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 602 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

-Faiz Oranları Yükseliyor

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 10 Aralık itibarıyla bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,01 puan artarak yüzde 14,36'ya yükseldi. Bir yıla kadar vadeli ticari kredi faizleri ise 1,01 puan artarak yüzde 20,64 oldu.

Merkez Bankası Faiz İndirdi

- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın (24 Aralık'ta 495 milyar lira) ağırlıklı ortalama faizi de 24 Aralık itibarıyla yüzde 14 oldu.

İç Borçlanma Faizi

- AKP'lilerin "düşük faiz" söylemine ve Merkez Bankasının faiz indirimine rağmen ekonomideki yüksek risk ve kötü yönetim yüzünden iç borçlanma faizleri yükselmeye devam ediyor.
- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 17 Aralık'ta yüzde 22,30 olan yıllık faizi 24 Aralıkta yüzde 22,66'ya çıktı.
- **Beş yıl vadelinin faizi yüzde 25,19'a, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 23,95'e tırmandı.**
- Faiz oranları, önceki hafta sonuna göre iki yıl vadelide 0,36 puan, 10 yıl vadelilerde 1,12 puan ve 5 yıl vadelide 1,27 puan yükseldi. **Merkez Bankasının politika faizinin yüzde 19 olduğu dönemde yüzde 17 -18 bandında seyreden iç borçlanma faizleri şimdi politika faizinin 8-9 puan üzerinde bulunuyor.**
- Merkez Bankası bankaları fonlarken kullandığı repo faizini indirirken, 2,3 trilyon liralık bir iç ve dış borcun anapara ve faiz ödemeleri ile bütçe açığını sürekli yeniden borçlanarak çevirmek zorunda bulunan Hazinesinin faiz yükünü ise artırıyor.

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası - 5 yıl vadeli*) ise ekonomi yönetimine hakim olan "akıl dışı" söylem ve kararlar nedeniyle geçen hafta içerisinde 600'ün de üzerine çıktı.
- **23 Aralık itibarıyla ise bir önceki haftaya göre yüzde 14,73 oranında artarak 598,97 olarak gerçekleşti.**
- Merkez Bankası faizini indireceğim derken 400'ün altına inen Türkiye'nin riskini 600 puanın üzerine çıkararak dış borçlanma maliyetlerinin de artmasına yol açtı. Bu durum sadece kamunun değil, diğer kesimlerin dış borçlanmalarını da daha pahalı hale getiriyor.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 22,8 Milyon

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak- 24 Aralık günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 7 milyon 822 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 644 bin adet arttı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Aynı dönemde 7 milyon 276 bin icra dosyası da sonuçlandırıldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı bir yıl öncesine göre 284 bin artarak 24 Aralık itibariyle 22 milyon 756 bin adet oldu.

-Açlık Sınırı

- Birleşik Kamu İş'in araştırmasına göre dört kişilik bir ailenin açlık sınırı Aralıkta bir önceki aya göre 762 lira artarak 4 bin 652 liraya kadar yükseldi.
- Aralıkta yoksulluk sınırı ise bin 72 lira artarak 13 bin 598 lira oldu.
- 2021 yılının tümünde açlık sınırında bin 506 liralık, yoksulluk sınırında da 2 bin 941 liralık artış kaydedildi.

-Tarımsal Girdi Fiyatları Ekimde Aylık Yüzde 4,17 Arttı

- Enerji, ilaç, gübre, makine gibi önemli girdilerinin fiyatları döviz kuruna bağımlı bulunan tarım sektöründe girdi fiyatları ekimde bir önceki aya göre yüzde 4,17 oranında artış kaydetti.
- Ekim ayında, tohum ve dikim meteryalinde yüzde 5,5, enerjide yüzde 3, gübre ve toprak geliştiricilerde yüzde 14,97 tarımsal ilaçlarda yüzde 4,58 oranında fiyat artışı yaşandı.
- Ekim sonu itibariyle son bir yıllık dönemde ise tarımsal girdi maliyetleri yüzde 29,58 oranında artış gösterdi. Yıllık bazda enerji maliyetleri yüzde 26,89, gübre maliyetleri yüzde 90,15, yem maliyetleri yüzde 29 oranında artış gösterdi.

KURLARDA KARMAŞA

Kurlarda olağanüstü yükseliş yaşanan haftada döviz mevduatları 6 milyar doların üzerinde artışla 264,5 milyar dolara ulaştı. Toplam mevduatta döviz hesaplarının payı yüzde 66'ya çıktı. 4 günde 16 milyar dolar rezerv tüketildi. Yüksek kurdan 1 haftada 6 milyar dolar alanların faiz ve kur farkı garantisine rağmen böylesine büyük bir zararı göze alıp dövize endeksli TL mevduat hesabına geçmeleri güç görünüyor!

Merkez Bankası (MB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 16 Aralık toplantısında politika faizini 1 puan daha düşürerek yüzde 14'e indirmesi ardından adeta kurlarda patlama yaşanırken, vatandaşın buna rağmen bir haftada 6 milyar doların üzerinde döviz satın aldığı Merkez Bankası verilerine yansdı. Haftalık Para-Banka İstatistiklerinde 10 Aralık haftasında 258 milyar 126 milyon dolar olan döviz mevduat hesaplarındaki toplam tutarın 17 Aralık haftasında 6 milyar 332 milyon dolar artışla 264 milyar 458 milyon dolara ulaştığı görülüyor. Bu tutarın 237 milyar 790 milyon dolarlık kısmı yurtiçi yerleşiklere ait. 10 Aralık haftasında yurtiçi yerleşiklere ait döviz hesaplarındaki toplam tutar 231 milyar 645 milyon dolar idi. Merkez Bankası'nın 17 Aralık rakamları sonrasında bankalardaki toplam mevduat içinde döviz mevduatlarının payı yüzde 66,39 düzeyine yükseldi.

Toplam döviz mevduatları içinde en yüksek paya sahip olan yurtiçi yerleşik gerçek kişilerin mevduatları son bir haftada 4,6 milyar dolar artarak 146 milyar 50 milyon dolara çıkarken, yurtiçi yerleşik tüzel kişilerin mevduatları ise 1,5 milyar dolar artışla 91 milyar 28 milyon dolara yükseldi. Döviz kurlarının rekor düzeyde yükseldiği haftada yabancı para mevduatlarının 6 milyar doların üzerinde artması, vatandaşların TL'deki hızlı değer kaybı, iktidarın ekonomi politikalarındaki belirsizlikler, ne olacağının öngörülememesinden ötürü enflasyona ve olası diğer kayıplara karşı kurlar yüksek olsa da dövizi güvenli yatırım ve tasarruf aracı olarak gördüğünü gösteriyor. 20 Aralık'ta Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı dövize endeksli vadeli mevduat hesaplarına geçiş kararı sonrasında 18 liranın üzerine çıkan dolar kuru 10,22 düzeyine gerilerken döviz mevduatlarında çözülmeyi hedefleyen bu adımın ilk etkisi 30 Aralık'ta açıklanacak 24 Aralık 2021 haftasına ait Para ve Banka istatistiklerinde görülecek.

Merkez Bankası'nın 17 Aralık verilerine göre, döviz hesaplarındaki 6,3 milyar dolarlık artışa karşılık aynı haftada 1 trilyon 891 milyar lira olan TL mevduatları 60 milyar düşüşle 1 trilyon 831 milyar liraya geriledi ve toplam mevduatlar içinde dövizin payı yüzde 66,39'a yükselirken TL'nin payı yüzde 33,61'e indi. Kurdaki yükselişe döviz satışı yoluyla müdahale eden Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri ise 17 Aralık haftasında 21,2 milyar dolardan 9 milyar dolarlık azalışla 12,2 milyar dolara geriledi.

Uygulamaya konulan dövize endeksli-kur farkı garantili vadeli hesap sistemiyle döviz mevduatlarında bir miktar çözülmeye olması muhtemel. Kurlardaki aşırı dalgalanmalar ve iniş-çıkışlar karşısında faiz ve kur farkı garantisini cazip bulabilecek bir kısım hesap sahiplerinin bu sisteme geçiş yapmaları beklenebilir. Ancak bir hafta önce özellikle 17 Aralık haftasında 15-17 TL'den ya da 20 Aralık'ta 18 TL ve üzerinden döviz alanların getirilen hesap sistemi sonrası hızla düşen kurlar karşısında olağanüstü kayıplarla karşı karşıya kaldıkları açık. Getirilen

sistemden 20 Aralık ve öncesinde açılmış olan hesaplar yararlanabilecek. O nedenle kanımca son birkaç haftada yüksek kurlardan döviz satın alanlar beklemeyi ve 3 Aralık'ta açıklanacak 2021 yılı enflasyon verisinden sonra kurlarda gözlenecek olası gelişmeleri görmeyi tercih edeceklerdir. Ayrıca sisteme geçenlerin ağırlıkla ilk aşamada 3 ay vadeye yoğunlaşacaklarını ve sistemin işleyişini, vaat edilen faiz ve kur farkı getirisinin kayıplarını telafi edip etmeyeceğini test edeceklerini öngörmekteyim. 20 Aralık gecesi yaşanan olağanüstü kur düşüşü gerçek kişilerin hesaplarını bozdurmaları ve dövizlerini satmalarından ziyade Merkez Bankası'nın kamu bankalarına aktardığı 7 milyar doların satılmasıyla sağlandı. On binlerce kişinin Türkiye'de piyasalar kapandıktan sonra gece saatlerinde milyarlarca dolar bozdurması söz konusu değil. Kanımca bu operasyon, her faiz kararı öncesi konuştuğumuz kurları fırlatan, zincirleme zamlara ve TL'nin pula dönmesine kapı açan Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik artan tepkileri frenlemek üzere, 20 Aralık'taki konuşmasıyla tek seferde döviz düşürdüğü algısını sağlamak için yapıldı.

Akıbeti hâlâ açıklanmayan 128 milyar dolar olayının yeni versiyonu, 20 Aralık'ta sahneye konuldu. Merkez Bankası net rezervlerinin müdahaleler sonrası 17 Aralık haftasında 9 milyar dolar erimesinin ardından 20 Aralık'ta da 7 milyar dolar kamu bankalarına arka kapıdan sattırılarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomistlik iddiasına destek uğruna dört günde 16 milyar dolar rezerv tüketildi. 3 aylık ilk vadenin dolacağı 21 Mart ve izleyen günlerde yeni sistemde her gün saat 11.00'de kur ilan eden Merkez Bankası'nın ödeme gününde düşük kur ilan etmesi ya da kurun olası yükselişine karşı müdahaleyle kur farkı ödemesinde kurun düşürülmesi gibi hamlelerin gündeme gelebileceği kaygıları sisteme talebi düşürerek dövizde yönelişi yeniden tetikleyebilir. 20 Aralık kararlarıyla dövizde sağlanan düşüş sonrası tasarruf sahiplerinin son ayların en dip noktasına inen kurdan döviz toplamaya girişmeleri ihtimali göz ardı edilmemelidir.

Günü kurtarmak için uygulanan yapay çözümlerle milletin, hazinenin, Merkez Bankası'nın sırtından garantilerle milyar dolarların el değiştirmesine zemin hazırlandı. Sürdürülebilir olmayan, hazine ve Merkez Bankası'na ağır yük bindirecek bu model de ilk aşamada 3 aylık vadenin bitimi olan 21 Mart'ta miadını dolduracak, elde sadece ekonomiyeye verilen ağır hasar kalacaktır.

GÜVENSİZLİK SOMUTLAŞTI!

Aralık ayı Tüketici Güven Endeksi (TÜGE) ve Finansal Hizmetler Güven Endeksi'ndeki (FHGE) sert düşüşler, genel ekonomik duruma yönelik beklentilerde güvenin hızla kötüleştiğini ortaya çıkarttı! Türkiye ekonomisinde en temel sorunun iktidara ve uyguladığı politikalara güvensizlik olduğu bir kez daha somutlaştı. Aralık ayı Tüketici Güven Endeksi (TÜGE) ve Finansal Hizmetler Güven Endeksi'ndeki (FHGE) sert düşüşler hem toplumda hem ailelerde hem de banka-finans kesimiyle genel ekonomik duruma yönelik beklentilerde güvenin hızla kötüleştiğini ortaya çıkarttı!

TÜİK'in aralık ayı **Tüketici Güven Endeksi (TÜGE)** verileri ve Merkez Bankası'nın banka-finans kesimiyle gerçekleştirdiği aylık anket sonuçlarını içeren **Finansal Hizmetler Güven Endeksi (FHGE)** sonuçları iktidara ve uygulanan politikalara güvensizliğinin, güven erozyonunun artarak devam ettiğini gösteriyor. Aralık ayında TÜGE'de endeks rakamı yüzde 3,1 azalarak 68,9 puana geriledi. FHGE'de 171,9 seviyesine geriledi.

TÜİK ve Merkez Bankası'nın birlikte gerçekleştirdiği TÜGE'deki alt endekslerden geçen 12 aya göre hanenin maddi durumu endeksi, kasım ayında 56,1 iken, aralık ayında yüzde 3,6 oranında azalarak 54,1'e geriledi. Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi de aralık ayında yüzde 5,3 oranında azalarak 65,2 oldu.

Gelecek 12 aylık döneme ilişkin genel ekonomik durum beklentisi alt endeksi de yüzde 2,2 oranında azalarak 66,7'ye geriledi. Geçen 12 aylık döneme göre gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi ise aralık ayında yüzde 1,9 oranında azalarak 89,6'a indi.

Hanelerin geçmiş ve gelecek 12 aya ilişkin maddi durum beklentileri ve genel ekonomik durum beklentilerinde iyice hızlanan kötüleşme iktidara güvenin dibe indiğini ve önümüzdeki 12 ayda da bir düzelleme umudunun iyice azaldığını sergiliyor.

Anket sonuçlarına ilişkin olarak Merkez Bankası tarafından yapılan değerlendirmede, son üç aydaki hizmetlere olan talebin FHGE'yi artış yönünde etkilediği, son üç aydaki iş durumu ile gelecek üç aydaki hizmetlere olan talep beklentisinin ise FHGE'yi azalış yönünde etkilediğinin görüldüğü kaydedildi. Diğer deyişle son üç aydaki iş durumunda ve gelecek üç aya ilişkin beklentilerde kötüleşme söz konusu.

TÜGE ve FHGE'deki aralık ayı gelişmeleri resmi ve kurumsal endeks ölçümleriyle anketlerde de güvensizliğin ve geleceğe dönük endişelerin artmaya devam ettiğini gösteriyor. **Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'Bize güvenin, dimdik ayakta'yız' söylemlerinin** gerek ekonomik gerek sosyal gerekse finansal kesimlerde karşılık bulmadığı, **inandırıcı olmadığı anlaşılıyor!**

İKİLİ KUR, İKİLİ FAİZ

Uygulamaya konulan yeni düzenlemeler sonrasında Kamu-Özel bankalar arasında Kredi Faiz Oranları makası iki misline yakın açıldı. Para ve döviz piyasalarında ikili kur, ikili faiz oluştu. Yılsonu bilançolarını kapatmak üzere olan bankalar, yüzde 66'ya varan döviz mevduatları karşısında TL sıkıntısını aşabilmek için TL mevduata verdikleri faizi artırırken, bu artışın yaklaşık iki katını ticari kredi faizlerine yansıtıyor!

İktidar bir yandan faizi baskılayarak sözde yeni ekonomik model için üretim-yatırım-ihracata düşük faizli finansman aktarma iddiasındayken diğer yandan zoraki faiz düşürme adımlarının adeta patlattığı kurları dizginlemek için ucu açık kur garantisi ve politika faizinin 3 puan üzerine kadar net mevduat faizi vaat edince, ticari kredi faizleri yüzde 30'lara dayandı. Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat finansal ürününü piyasaya sürerek döviz kurlarındaki yükselişi frenlemeye çalışan iktidarın bu adımı hazine ve Merkez Bankası garantisi altında uygulanan sistemde bankaların yükünü üstlenince özel yerli ve yabancı bankalar kredi faizlerinde kâr maksimizasyonuna yöneldi. Uygulamanın 21 Aralık'ta başlamasıyla birlikte hazine tarafından KKM hesaplarına verilecek faizin alt sınırı mevcut politika faizi (yüzde 14) üst sınırı ise politika faizinin 3 puan üzeri olarak belirlendi. Mevcut koşullarda yüzde 21 olan enflasyonun 4 puan altındaki politika faiziyle TL mevduatı çekemeyen bankalar, hazine açıklamasının ardından TL mevduatlara yüzde 16,5-17 faiz vermeye başladı. Yılsonu bilanço kapatma süreci nedeniyle bankalardaki döviz hesaplarının yüzde 66 düzeyine ulaşmasından ötürü TL mevduatı bulmakta zorlanan bankalar TL mevduat faizlerini 3 puana kadar artırdıktan sonra bunun iki katına yakın artışı ise ticari kredi faizlerine yansıttı. Özel yerli-yabancı bankaların ticari kredi faizleri yüzde 28-35 düzeyine kadar yükseldi. İktidarın talimatıyla Merkez Bankası politika faizi indirimlerine paralel olarak konut kredisi ve kurumsal ticari kredi faizlerini indiren kamu bankalarında uygulanan kredi faizi ise yüzde 15,5-16 aralığında. Dolayısıyla bankacılık sektöründe kamu-özel kredi faizi makası iki kata varan düzeyde açıldı. Dövizde de bankalarla serbest piyasa-döviz büfeleri arasında 50 kuruş-3 TL'ye varan alış-satış kur farkı söz konusu.

Para ve döviz piyasalarında oluşan çifte fiyat-çifte kur-çifte faiz belirsizlikleri besliyor. Büyük işletmeler kısa süreli spot kredi bulmakta zorluk yaşıyor. Döviz kurlarında ve faizlerdeki sert oynaklıklar, fiyatlama zorlukları ve izahı olmayan faiz-kur farklılıkları hemen tüm kesimleri bekle-gör tavrına yöneltti. Buna bir de en temel sorun olarak güvensizlik eklendiği için **en başta ihracatçı birlikleri olmak üzere tüm kesimler hem endişeli hem de fiyat belirleyemez konumda!**

Fahiş fiyattan sonra iktidarın indirim ısrarına rağmen fahiş faizlerin devreye girdiği bankacılık sektörü bu kez de BDDK'nın ceza ve yaptırımlarıyla tehdit ediliyor. BDDK ve Rekabet Kurulu, aralarında anlaşarak faiz belirledikleri gerekçesiyle özel bankalara ağır idari para cezaları kesmişti. Benzer uygulamayı **üç kamu bankası aralarında anlaşarak yapmalarına karşılık bugüne kadar bir inceleme söz konusu olmadı!**

Son iki-üç ayda kurlardaki olağanüstü yükseliş ve TL'deki aşırı değer kaybı döviz hesaplarının toplam mevduattaki ağırlığından ötürü kur riskleri büyüyen bankaların bilanço yapmasını zorlaştırırken, aktif-pasif dengelerini de sarstı.

✓ BDDK'nın bankaların sermaye yeterlilik rasyolarında bazı esnetmelere gideceği yönündeki açıklamalara karşılık henüz bu yönde bir adım atılmadı.

Bu sürecin yurt dışından aldıkları döviz kredileri ve **sendikasyon kredilerinin yenilenme dönemi yaklaşan bankalarda sıkıntıya yol açması muhtemel görünüyor!**

Kamu ve özel sektörün vadesi gelen kısa vadeli döviz borçlarının geri ödemeleri ya da yenilenmeleri sürecinde ortaya çıkacak döviz talebinin kurları yukarı yönlü hareketlendirmesi beklentisi endişe yaratıyor. Piyasaları kaosa sürükleyen bu tablo emir-talimatla piyasaları, faizi, kurları yönetebileceğini sanan iktidarın yanılığını ve politikalarının ters teptiğini apaçık ortaya koyuyor!

YASAYA AYKIRI ENSTÜRMAN; DEM!

İktidar, ‘yeni finansal mucize enstrümanı’ diyerek Dövizde Endeksli Mevduat hesabını (DEM) devreye soktu. Bu sisteme geçen TL ve döviz mevduatı sahiplerine tanınan ayrıcalıklar, Anayasa’nın 73’üncü ve Merkez Bankası Yasası’nın 56’ncı maddesine aykırıdır!

Ülke ekonomisi ve bankalardaki mevduatlar dövizde endekslenirken Anayasa’nın 73’üncü maddesine aykırı olarak bu sisteme dahil olan TL ve döviz mevduatı sahiplerine ayrıcalıklar sağlandı. TL tasarruflarını sisteme geçirenlerin garanti-faiz-fark ödemeleri hazine tarafından, dövizden TL’ye geçerek sisteme dahil olanların ödemeleri Merkez Bankası tarafından üstlenildi.

İktidarın enflasyondaki yükselişe rağmen faiz indiriminde ısrarı sonucunda yükselen döviz kurları tamamıyla kontrolden çıkmaya başlayınca geçtiğimiz hafta 20 Aralık’ta Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın açıkladığı bir dizi kararla Dövizde Endeksli Mevduat (DEM) sistemine geçildi. Sistemin nasıl işleyeceğine ilişkin olarak Merkez Bankası tarafından uygulama tebliği resmî gazetede yayınlanırken Hazine ve Maliye Bakanlığı ise önce basın açıklaması üç gün sonra da 9 maddelik uygulama esasları duyurusunda bulundu. Hazinesinin bu garanti-fark ve faiz ödemelerini yapabilmesi için yasa düzenlemesi gerekli.

Bu yüzden de ocak ayı içinde bir yasa teklifinin TBMM’ye getirileceği ifade edilmesine karşılık resmi adı ‘Kur Korunmalı Mevduat’ olarak açıklanan **vadeli TL hesapları uygulaması fiilen 21 Aralık’tan itibaren başlatıldı.**

Merkez Bankası tebliğinde 20 Aralık 2021 tarihinden önce bankalarda dolar-euro-sterlin cinsinden döviz tevdiat hesapları (DTH) bulunanların, bu hesaplarındaki döviz bozdurup 3, 6, 12 ay vadeli TL mevduatına geçiş yapmaları halinde, bu hesaplarına işleyecek faiz ile hesap açılışı ve vade sonundaki kur değişim oranı kıyaslanarak, yüksek olan oran üzerinden hesap sahibine fark ödemesi yapılması öngörülmüyor.

✓ Vade bitiminden önce mevduat hesabının bozulması durumunda sadece anapara korunacak faiz ve kur farkı ödemesi yapılmayacak.

Hazinesinin duyurusunda yer alan uygulama esaslarına göre ise 3, 6, 9, 12 ay vadeli her türlü TL mevduata, aynı hesaplama yöntemi ve oranlarıyla ödeme yapılacağı taahhüt edilirken, mevduatın vadesinden önce bozulması durumunda anaparanın korunması güvencesi verilmiyor. Hesap sahibi mevduatını vadesinden önce bozarsa o günkü kur, hesabın açıldığı tarihteki kurun altındaysa anaparadan o oranda kesinti yapılarak hazineye aktarılacak.

✓ Öncelikle iktidar 21 Aralık’tan itibaren dövizde endeksli ve kur garantili mevduat hesabı sistemine geçmeye mecbur kalarak, eylül ayından bu yana sürdürdüğü enflasyonun altında negatif reel faiz ve faiz indirimini devam ettirme politikasının yanlış olduğunu, ekonominin tümüne ağır hasar verdiğini kabul etmiştir.

Hazine tarafından yapılacak ödemeler bütçeden, **Merkez Bankası kaynaklarından yapılacak ödemeler** ise para basılarak karşılanacaktır. 2022 bütçesinde hazineye ayrılmış böyle bir ödenek yer almamaktadır. O yüzden iktidarın alelacele ocak ayında TBMM’ye yasa teklifi ve büyük ihtimalle bir ek bütçe yasası getirerek başlatılan uygulamaya yasal kılıfı sonradan uyduracağı anlaşılmaktadır.

Bu uygulamanın anayasaya aykırılığı ortadadır. Anayasamızın 73. Maddesinde; “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır” hükmü yer almaktadır.

Bir kısım mevduat hesabı sahiplerine tüm millete ait bütçe, hazine ve Merkez Bankası kaynaklarından ayrıcalık-avantaj ve özel imtiyazlar sağlanarak faiz, kur farkı ödemesi, vergi-stopaj istisnası yoluyla gelir ve kazanç transferi yapılması, bu transferlerin herkesten kesilen vergilerden, ödemelerden karşılanması vergi adaletine, kamu kaynaklarının tüm toplum yararına kullanılması ilkesine ve anayasamızın tüm yurttaşların eşitliği hükmüne aykırıdır!

Bunun da ötesinde kur ve faiz kaybı için küçük bir grup tasarruf sahibine garanti ödemesi yapılması **vergi gelirlerinden karşılanacak bir kamu gideri değildir!** Merkez Bankası’nın kur farkı ödemesine kefil olması, garanti vermesi **Merkez Bankası Yasası’nın 56’ncı maddesine aykırıdır!**

İktidar faizi baskılayıp, zorla düşürerek tasarruf sahiplerini TL’den kaçırpıp kendi eliyle dövizde yöneltti. Döviz talep patlayınca kurlar kontrolden çıktı. Bankadaki TL tasarrufuna yüzde 14-16 faiz alan tasarruf sahibi, dövizden birkaç haftada yüzde 50 kazanınca iktidar bu kez vatandaşa ‘dövizde gitme aradaki yüzde 36 farkı ben sana vereyim’ demek zorunda kaldı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bunu kendi cebinden değil milletin hazinesinden ve Merkez Bankası'ndan verecek. Parası olmayanlar para sahiplerinin kur riskini ve faizini ödeyecek. Bankalar kur riskini üstlenmeyip farkı hazineden alıp hesap sahibine ödeyecek.

✓ Sonuçta bu işin kazananı bankalar ve bankalarda parası olanlar olacak. Önümüzdeki dönemde bankaların 3 aylık bilançoları açıklandığında kârlarının ne kadar katlandığını hep birlikte göreceğiz.

✓ Başlatılan bu uygulama **'örtülü faiz artırımından'** başka bir şey olmadığı gibi tamamıyla dövize ve kurlardaki değişime endeksli nereye varacağı belirsiz ucu açık bir gizli faizi içermektedir.

✓ Bu yöntemle sözde faizi düşürme iddiasındaki iktidar, tam aksine faizi dört aydır olağanüstü dalgalanmalarla kontrolü kaybettiği dövize ve yabancı paraya çıpalamaktadır!

İktidar, tıpkı taşıtı olmayan vatandaşın ödediği vergilerden geçiş garantili köprü ve otoyol müteahhitlerine ödenen dövize endeksli milyarlar gibi şimdi de mevduatı olmayan insanlardan alınan vergilerle yüksek tutarlı TL ve döviz mevduatı olanların kur riskini güvenceye alıp, ödeme garantisi vermektedir.

Dövize Endeksli Mevduat (DEM)- Kur Korumalı Mevduat (KKM) hesaplarına asgari politika faizi + kur farkı garantisi + stopaj istisnasının taahhüt edilmesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'NAS' adı altında dinsel kılıfa sokmaya çalıştığı faizin katmerli şekilde artırmaya mecbur kaldığının itirafıdır!

Faizlerin düşürülmesiyle artacağı en baştan bilinen döviz kurları, başta temel gıda maddeleri olmak üzere her şeyde uzun süre kalıcı bir pahalılığa neden oldu. Enflasyon beklentisi şimdiden yüzde 30 ve üstüne çıktı. Eylül ayından bu yana yapılan faiz indirimleriyle 8,50'den 18,50'ye çıkartılan kurları düşürebilmek için bir ay önce **'Çin Modeli'** diyen iktidar, şimdi bir başka deneme-yanılmayla bedeli halka yıkararak **'Çin Fikir Modeline'** geçti!

• Kur ve faiz kaybı için küçük bir grup tasarruf sahibine garanti ödemesi yapılması, vergi gelirlerinden karşılanacak bir kamu gideri değildir!

REEL KESİM GÜVENİ 1 YILIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

Reel Kesim Güven Endeksi, aralık ayında bir önceki aya göre 2,3 puan azalarak 106,1 seviyesinde gerçekleşti. Böylece reel kesim güveni bir yılın en düşük seviyesine gelmiş oldu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2021 yılı Aralık ayı İktisadi Yönelim İstatistikleri ve Reel Kesim Güven Endeksi verisini paylaştı. 2021 yılı Aralık ayında İktisadi Yönelim Anketi sonuçları, imalat sanayinde faaliyet gösteren 1759 iş yerinin yanıtlarının ağırlıklandırılıp toplulaştırılmasıyla elde edilerek değerlendirildi. 2021 yılı Aralık ayında RKGE, bir önceki aya göre 2,3 puan azalarak 106,1 seviyesinde gerçekleşti.

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, gelecek üç aydaki toplam istihdam, mevcut mamul mal stoku ve gelecek üç aydaki üretim hacmine ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, genel gidişat, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi.

Mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi (RKGE-MA) bir önceki aya göre 1,9 puan azalarak 110,1 seviyesinde gerçekleşti.

Son üç aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmi, iç piyasa sipariş miktarı ve ihracat sipariş miktarında artış bildirenler lehine olan seyrin bir önceki aya göre zayıfladığı görüldü.

Toplam Siparişler Mevsim Normallerinin Altında

Mevcut toplam siparişlerin mevsim normallerinin altında olduğu yönündeki değerlendirmelerin güçlenerek devam ettiği, mevcut mamul mal stokları seviyesinin mevsim normallerinin üstünde olduğu yönündeki değerlendirmelerin ise zayıfladığı gözlemlendi.

Gelecek üç aya yönelik değerlendirmelerde, üretim hacmi ve ihracat sipariş miktarında bir önceki ayda artış bekleyenler lehine olan seyrin güçlendiği, iç piyasa sipariş miktarında ise bir önceki ayda artış bekleyenler lehine olan seyrin zayıfladığı görüldü. Gelecek üç aydaki istihdama ilişkin artış yönlü beklentilerin güçlendiği, gelecek on iki aydaki sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin artış yönlü beklentilerin ise zayıfladığı gözlemlendi.

Ortalama birim maliyetlerde, gelecek üç ayda artış olacağını bekleyenler ve son üç ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyrin güçlendiği görüldü. Gelecek üç aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentilerin de güçlendiği gözlemlendi. Gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya göre 5,2 puan artarak yüzde 35,3 seviyesinde gerçekleşti.

İçinde bulunduğu sanayi dalındaki genel gidişat konusunda, bir önceki aya kıyasla daha iyimser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 6,1'e, aynı kaldığını belirtenlerin oranı yüzde 64,8'e gerilerken, daha kötümser olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 29,1'e yükseldi.

YOKSULLUK SINIRI 13 BİN TL'Yİ AŞTI!

Türk-İş, aralık ayı yoksulluk sınırının 13 bin 72 TL, açık sınırının ise 4 bin 13 TL olduğunu açıkladı. Bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' aylık 5 bin TL'ye yaklaştı. Gıda fiyatlarında önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 54,96 oranında rekor artış kaydedildi.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (Türk-İş) "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" araştırmasının aralık ayına ilişkin sonuçları açıklandı.

Gıda enflasyonu açısından öncü göstergelerden biri olarak kabul edilen Türk-İş gıda endeksi aralık ayında rekor artış kaydetti.

Buna göre Ankara'da hesaplanan gıda enflasyonu, aralık ayında aylık bazda yüzde 25,75, yıllık bazda yüzde 54,96 ile rekor hızla yükseldi. Gıda fiyatlarındaki yükseliş kasım ayında aylık bazda yüzde 3,18, yıllık bazda yüzde 26,82 olarak açıklanmıştı.

Araştırmaya göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 4.013,26 TL'ye yükseldi.

Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı (yoksulluk sınırı) 13.072,51 TL'ye, bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 4.926,94 TL'ye çıktı.

Dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcaması (mutfak masrafı) geçen aya göre 822 TL arttı. Sadece aylık toplam harcama tutarındaki artış ise 2.677 TL olarak gerçekleşti. Yıllık artış mutfak harcamasında 1.423 TL ve toplam harcama olarak 4.636 TL oldu.

ENERJİDE ZAM ŞAMPİYONU DOĞALGAZ

Tüm sektörlerde domino etkisi yaratan enerji zamları yıla damgasını vurdu. Bu yıl enerjide zam şampiyonu ise yüzde 158 artış oranıyla sanayi doğalgazı oldu. Mutfak tüpüne 21 kez, benzine de 14 kez zam geldi.

Yılın bitmesine saatler kala, birçok üründe bir yıllık zam oranları da ortaya çıkıyor. Her sektörü etkileyen enerji fiyatlarına gelen zamlarda da tablo netleşti. Küresel enerji fiyatlarındaki artış TL'deki değer kaybı nedeniyle Türkiye'de daha ağır hissedildi. Bu yıl enerjideki zam şampiyonu yüzde 158 ile sanayi doğalgazı.

CHP Enerji Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, bir yıl boyunca enerji fiyatlarına gelen zamları inceleyerek bir çalışma hazırladı. Ortaya çıkan tablo iç açıcı değil. Enerjinin birçok türünde zamlar neredeyse her ay yapılarak otomatiğe bağlandı. Zam rekorunu elde eden doğalgaza 12 ayda 11 defa zam geldi. Konutlarda ise bu sayı 1 Ocak'tan Haziran'a kadar her ay yüzde 1 ve Temmuz'da yüzde 12 oranında olmak üzere 7 oldu. 2021 yılında elektrik faturaları böylece yüzde 22 oranında zamlandı. Yenilenebilir enerjinin kullanımının teşvik edilmesi amacıyla hayata geçirilen yeşil tarife ise normal tarifeye göre yüzde 98 daha fazla arttı.

Akaryakıtta Lider LPG

Akaryakıt ürünleri 2021 yılında vatandaşın belini en çok büken enerji ürünlerinden oldu. Özellikle 2021'in son üç ayında eşel mobil sisteminin iflas etmesiyle neredeyse iki günde bir zam geldi. Akaryakıt ürünlerine dövizdeki düşüşün ardından yapılması gereken yaklaşık yüzde 30 oranındaki indirim, pompa fiyatlarının düşürülmesi yerine ÖTV'yi artırmak için kullanıldı. Benzin ve motorinde fiyatlar 12 lira bandına, LPG'de ise 10 lira bandına dayandı.

	ZAM SAYISI	ZAM ORANI(%)
DOĞALGAZ (SANAYİ)	11	158
DOĞALGAZ (KONUT)	7	18.8
ELEKTRİK	2	22
BENZİN	14	60,4
MOTORİN	11	72
LPG/ OTOGAZ	13	103
MUTFAK TÜPÜ	21	88,5

EKONOMİK GÜVEN, SON 7 AYIN EN DÜŞÜK SEVİYESİNDE

TÜİK'in yayınladığı verilere göre, ekonomik güven endeksi Aralık'ta 7 ayın en düşük seviyesini görerek 97,6 değerine düştü. Ekonomik güven, geçen aya göre yüzde 1.8 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Aralık ayına ilişkin ekonomik güven endeksini yayımladı. Endekste Mayıs ayından bu yana en düşük seviye izlendi.

Ekonomik güven endeksi aralıkta 7 ayın en düşük seviyesini gördü. TÜİK'e göre endeks 97,6 değerini aldı. Endeks geçtiğimiz aya göre yüzde 1.8 azaldı.

Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Tüketici Güven Endeksi bir önceki aya göre aralık ayında yüzde 3,1 oranında azalarak 68,9 değerini, reel kesim güven endeksi yüzde 1,7 oranında azalarak 110,1 değerini, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 0,5 oranında azalarak 118,8 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 0,4 oranında azalarak 121,5 değerini ve inşaat sektörü güven endeksi yüzde 3,9 oranında azalarak 90,0 değerini aldı.

Nebati'nin 'Gözlerindeki Işık' da İşe Yaramadı

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin, TRT ekranlarında "Gözlerime bakar mısınız? Ne görüyorsunuz? Ekonomi gözlerdeki ışıltıdır" yanıtı sosyal medyada gündem olmuştu.

Nebati, program sunucusunun son mevduat uygulamasının ardından rakamlara dair sorusu üzerine, "Rakam vermeyeyim şimdi. Gözlerime bakar mısınız? Ne görüyorsunuz gözlerimde?" ifadelerini kullanmıştı.

Sunucu ise "Orada o sevinci görüyorum ama rakamları duymayı isterim. Ekonomi rakam işi" demesi üzerine Nebati şöyle demişti:

"Ekonomi rakam işi, ekonomi temenni işi, ekonomi güven işi, ekonomi istikrar işi, beklenti işi Ekonomi gözlerdeki ışıltıdır."

AKP İKTİDARININ ELEKTRİKTE TARİFEYE KADEMELİ ZAM DÜZENLEMESİ

Elektrikte kademeli tarife uygulamasında ilk kademenin 150 kilovatsaat olması ve her kademe arasının 50 kilovatsaatle sınırlı tutulması nedeniyle vatandaş yeni yılda zamlarla karşılaşacak. Her kademe geçişi ilave yüzde 10 zam yapılması dört kademe toplam yüzde 33'ün üzerinde zam anlamına gelecek.

Asgari Tüketim Belirlenen İlk Kademeyi Aşıyor

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) günlük 5 kilovatsaat olmak üzere aylık 150 kilovatsaat tüketimi ilk kademe olacağını duyurmuştu. Kamuoyuna yansıyan haberlere göre kademeli tarifenin toplam dört kademedan oluşacağı belirtilmektedir. Buna göre ikinci kademe 200 kilovatsaate kadar yapılacak tüketimi, üçüncü kademe 250 kilovatsaate kadar yapılacak tüketimi, dördüncü kademe ise 250 kilovatsaatten sonra yapılacak tüketimi kapsayacak. Dört kişilik bir ailenin bir aylık asgari elektrik tüketiminin 230 kilovatsaat olarak kabul edilmesine karşın; kademeli tarifede birinci kademenin 150 kilovatsaat olarak belirlenmesi ve kademeler arası 50 kilovatsaatlik bir farkın olması; asgari tüketimi doğrudan üçüncü kademeye taşımaktadır.

Her Kademe Sonrası Tüketime Yüzde 10 Zam Yapılacak

Uygulamayla birinci kademe dışında her kademe geçişinde tüketilen miktar kadar yüzde 10 zam yapılacaktır. Buna göre 150 kilovatsaat sonrası 200 kilovatsaate kadar yüzde 10 zam; 200 kilovatsaat sonrası 250 kilovatsaate kadar tüketime ilave yüzde 10 zam; 250 kilovatsaat sonrasına tekrar yüzde 10 zam uygulanacaktır. Dört kişilik bir ailenin temel tüketimi olan kabul edilen 230 kilovatsaat tüketimin 50 kilovatsaati yüzde 10 zamlı; 30 kilovatsaati ise yüzde 21 zamlı olacaktır.

Kademe Araları Dar, Vatandaş Zamdan Kaçamayacak

Uygulamayla iki kademe arasındaki tüketimin 50 kilovatsaat olması kademeleri çok sınırlı bir tüketime indirmektedir. Bu durumda faturaların 5-10 gün geç kesilmesi bile abonelerin bir sonraki kademeye geçmesine neden olabilecektir. Başka bir deyişle kademe aralarının dar tutulması nedeniyle vatandaşlar tüketimlerine dikkat etmezlerse zamdan kaçamayacaklar. Kademe fiyatlarının EPDK tarafından belirlenmesinden sonra mevcut ulusal tarifeyle yapılan zam oranları netleşecek. Fiyatlar belli olmadan kamuoyuna yansıyan uygulamaya göre 150 kilovatsaat sonraki tüketim kademeli olarak zamlanmış olacaktır. Zam oranları dördüncü kademede yüzde 33'ü aşacaktır.

Kış Aylarında Doğalgazda 300 M3 Altı Zam Demektir

Öte yandan iktidar sözcüleri elektrikte olduğu gibi doğalgazda da kademeli tarifeyle yönelik hazırlık yapıldığını açıklamıştır. Doğalgaz tüketiminin her ilde aynı olmadığı ve ısınmanın temel bir ihtiyaç olduğu dikkate alındığında kademelerin zammı dönüşmemesi gerekmektedir. Kış aylarında ısınma amaçlı 100 metrekare büyüklüğündeki bir evin 24 derece sıcaklıkta olması için kombinin dakikada 0,007 metreküp doğalgaz tüketmesi gerekmektedir. Buna göre ısınma amaçlı bir saatte 0,42 metreküp doğalgaz tüketimi 24 saatte 10,08 metreküpe denk gelmektedir. Başka bir deyişle ısınma amaçlı 24 saat çalıştırılan kombinin asgari aylık tüketimi 300 metreküp olmaktadır. Bu veriler dikkate alındığında doğalgazda belirlenecek ilk kademelerin 300 metreküp altında olması doğrudan zam anlamına gelecektir. Vatandaşlar zaten en temel ihtiyacı olan ısınmadan tasarruf etmek zorunda kalarak kombiyi en düşük derecede yakmaktadır. Yeni tarifede ilk kademelerin kış ayları için 300 metreküpün altında kalması durumunda vatandaşlarımız artık kombisini kapatmak zorunda kalacaktır.

ŞARK KURNAZLIĞI İLE ELEKTRİĞE ZAM!

Elektrik abonelerinden peşin olarak alınan "güvence bedeli"ne bazı enerji şirketleri tarafından "güncelleme" adı altında zam yapılıyor. Elektrik tedarikçisini seçme ayrıcalığına sahip ticarethane, sanayici, çiftçi ve hatta mesken aboneleri enerji şirketlerinin güvence bedellerine "güncelleme" adı altında zam yapmaları nedeniyle mağduriyet yaşıyor. Enerji şirketleri, 20 yılı aşkın abonelerinin sözleşmelerini tek taraflı feshedip abonelerine ulusal sisteme geçmelerini istiyor. Bu durumda yeni abone işlemine tabi tutulan abonelerden yüzde 80'in üzerindeki oranda artışla güncel güvence bedeli abonelerin faturalarına yansıtılıyor.

Vatandaşın parasını ceplerinden nasıl alacaklarını kurnazca kurgulayanlara EPDK da Enerji Bakanlığı da seyirci kalmaya devam ettikçe bu soygun devam eder. Soyguna kim 'dur' diyecek? Ortada ne EPDK var ne Bakanlık? Vatandaş enerji buhranında yalnız bırakanlar çeşitli isimlendirmeler adı altında mağdur edilmelerine seyirci kalıyor.

Elektrik tedarikçisini seçme ayrıcalığına sahip ticarethane, sanayici, çiftçi ve hatta mesken aboneleri enerji şirketlerinin güvence bedellerine "güncelleme" adı altında zam yapmaları nedeniyle mağduriyet yaşıyor. Bazı elektrik dağıtım şirketleri tarafından "Riskli Müşteri" olarak kabul edilen abonelerin sözleşmeleri şirketler tarafından tek taraflı feshediliyor. Enerji şirketleri, 20 yılı aşkın abonelerinin sözleşmelerini tek taraflı feshedip abonelerine ulusal sisteme geçmelerini istiyor. Bu durumda yeni abone işlemine tabi tutulan abonelerden yüzde 80'in üzerindeki oranda artışla güncel güvence bedeli abonelerin faturalarına yansıtılıyor. Vatandaşlar bu konudaki şikayetlerini EPDK'ya bildirirken, faturalara zam olarak yansıyan güvence bedelleri şirketler tarafından abonelerin adreslerine gönderiliyor.

Bu yılın Haziran ayında artan enerji maliyetleri ile başa çıkmaya çalışan sanayiciler elektrik dağıtım şirketlerinin yükselen maliyetleri gerekçe göstererek sözleşmeleri süresi dolmadan tek taraflı fesih etmesinden olumsuz etkilenmişti. Belirli süreli elektrik sözleşmesi yapan sanayiciler, anlaşmanın dağıtım şirketleri tarafından maliyet artışı gerekçesiyle tek taraflı feshedilmesine isyan etmiş, zorda kaldıkları için de aha yüksek fiyattan enerji almak zorunda bırakılmışlardı. Bu gelişmelerin ardından şimdi de güvence bedellerindeki güncellemeler sanayiciden esnafa, çiftçiden mesken abonesine her kesimi mağdur ediyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Son 10 Yılda Güvence Bedelindeki Artışlar

- Sanayi ve ticarethanede güvence bedeline kilovat başına **yüzde 279** oranında zam geldi.
- Meskendeki güvence bedelindeki artış ise **yüzde 276** zlandı.
- Tarımsal sulama ve aydınlatmada da güvence bedelindeki artış **yüzde 280** oldu

YILLAR İTİBARIYLA GÜVENCE BİRİM BEDELİ TL/KW				
YILLAR	Sanayi ve Ticarethane	Mesken, Şehit Aileleri ve Muharip Gaziler	Şehit Aileleri, Muharip Gaziler*	Tarımsal Sulama, Aydınlatma ve Diğer
2007	25,6	8,6		12,0
2008	27,4	9,2		12,8
2009	30,4	10,2		14,2
2010	32,0	10,7		14,9
2011	38,3	13,6		18,1
2012	40,7	14,4		19,2
2013	40,7	14,4		19,2
2014	47,9	16,9		22,7
2015	52,0	18,3		24,6
2016	56,0	19,8		26,6
2017	60,5	21,3		28,7
2018	67,3	23,7		31,9
2019	84,8	29,8	14,9	40,2
2020	93,7	33,0	16,5	44,5
2021	106,9	37,6	18,8	50,7

*2019 yılı itibarıyla güvence bedelleri şehit aileleri muharip gaziler için mesken bedellerinden ayrıştırılmıştır.

KAYNAK: EPDK

DÖVİZDEKİ DÜŞÜŞÜN PAYI AKARYAKITTA İNDİRİME DEĞİL, ÖTV'YE AKTARILDI

Döviz kurundaki düşüşün ardından son 2 ayda art arda gelen zamlarla 12 liraya dayanan akaryakıt ürünlerine yüzde 30 oranında doğrudan indirim yapılması gerekirken; iktidarın dövizdeki düşüşü akaryakıttan alınan özel tüketim vergisini (ÖTV) artırmak için kullandı.

İktidarın ekonomide aldığı yanlış kararlar nedeniyle akaryakıt ürünlerinde son iki ay içerisinde pompa fiyatlarına yansiyacak şekilde 20'nin üzerinde zam yapılmıştır. Döviz kurundaki her artış doğrudan akaryakıt fiyatlarına yansıtılmış, bu süreç içerisinde benzin ve motorinin litre fiyatları 12 lira sınırına dayanmıştır. İktidar kurdaki her artışı doğrudan akaryakıt ürünlerine yansıtmış bu süre içerisinde pompa fiyatlarına yansiyacak şekilde neredeyse 2 günde bir zam yapılmaya başlanmıştır.

Düşüşün Payı Vatandaşa Değil, ÖTV'ye Verilecek

Bu kapsamda akaryakıt ürünlerinde doğrudan bir indirim yapılması beklenirken; iktidar vatandaşı umursamadığını bir kez daha göstermiştir. Resmi gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararına göre akaryakıttan alınan ÖTV tutarı döviz cinsinden fiyatların azalış tutarı kadar artırılabilecek. Buna göre döviz kurundaki yükselişi art arda gelen zamlarla doğrudan vatandaşa yansıtan iktidar, döviz kurundaki düşüşü ise ÖTV payını artırmak için kullanacak. Karara göre akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV'nin payı 2 Nisan 2020 tarihinde yayımlanan cetveldeki oranları geçmemek üzere artırılabilecektir.

Akaryakıtta İndirim Yüzde 30 Oranında Olmalı

İktidar akaryakıttan alınan ÖTV'yi artırmak yerine dövizdeki yüzde 30 oranındaki düşüşle 22 Kasım 2021 tarihli fiyatı pompa fiyatlarına yansıtılmalıdır. Bu kapsamda 21 Aralık 2021 tarihi itibarıyla planlanan akaryakıt zamları iptal edilmiştir. Ancak zamların iptal edilmesi tek başına yeterli değildir. Döviz kurundaki düşüşe bağlı olarak 11 lira 6 kuruş olan benzinin litresi 8 lira seviyesine indirilmelidir. Bezer bir şekilde litre fiyatı 11 lira 50 kuruş olan motorinin fiyatı da 8 lira seviyesine düşürülmelidir. Litre fiyatı 9 lira 5 kuruş olan LPG otogazın fiyatı da 6 lira 50 kuruş seviyesine bir an önce indirilmelidir. Başka bir deyişle akaryakıt fiyatlarında döviz kurundaki düşüş dikkate alınarak ÖTV payı artırılmamalı doğrudan yüzde 30 oranında indirim yapılmalıdır.

İĞNEDEN İPLİĞE ZAM YAĞMURU

Yurttaşlar yoksullukla boğuşurken bu yıl iğneden ipliğe neredeyse her ürüne zam geldi. Zamların ve değişen etiketlerin hızına yetişilemezken yurttaşların alım gücü her geçen gün daha fazla eridi.

İktidarın hatalı politikaları sonucu yoksulluk sarmalı büyüyor, yurttaşların alım gücü hızla eriyor. İğneden ipliğe her ürüne de zam geliyor.

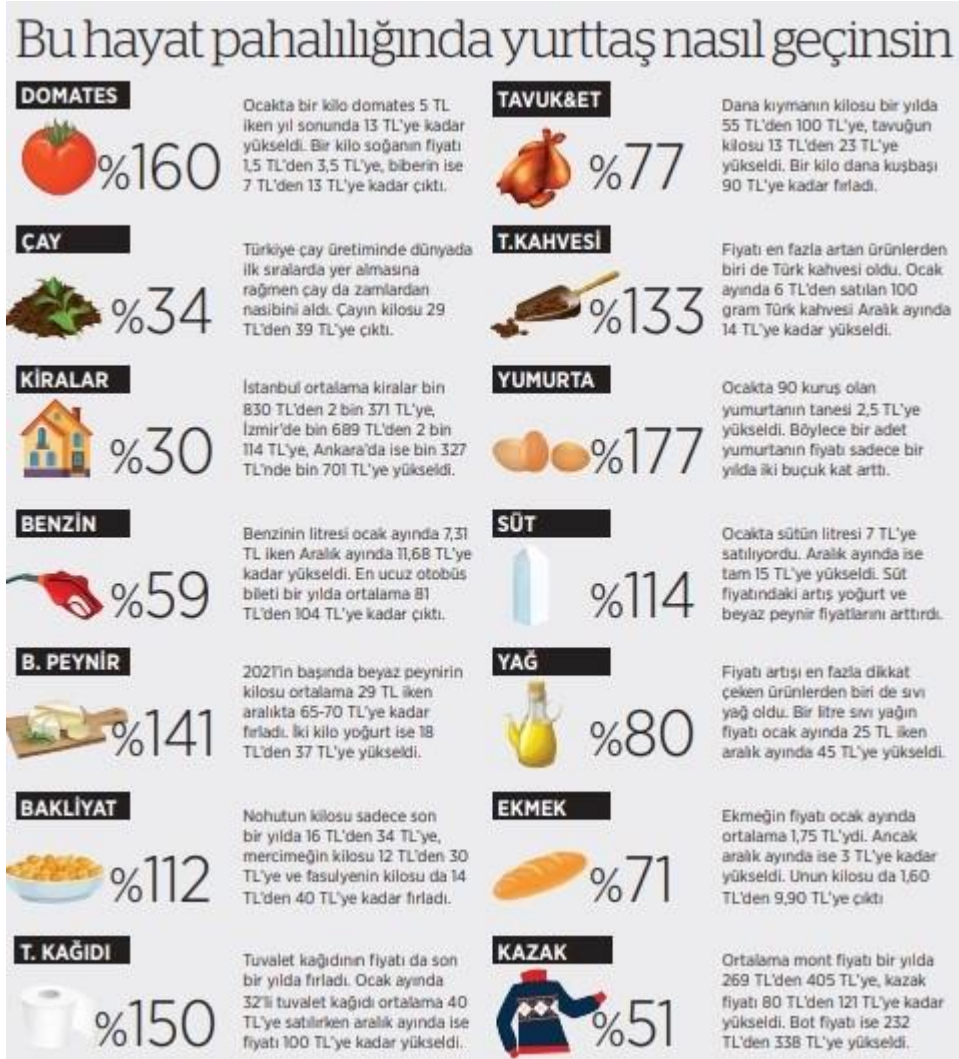
Son bir yılda birçok ürünün fiyatı neredeyse iki katına çıktı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı enflasyon rakamları gerçeği yansıtmıyor. Geniş halk kesimleri artan fiyatlar ve düşük ücretler altında eziliyor.

Üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki fark rekorlar kırıyor. Döviz kurunun rekor üstüne rekor kırdığı 2021'de halk market raflarındaki fiyat etiketlerinin değişme hızına yetişemedi.

Açıklanan asgari ücret ise yoksulluk sınırının çok altında kaldı. İktidar asgari ücrete yüzde 50 zam yapmakla övünürken açlık sınırı bir yılda yüzde 55 arttı. Aralıkta bir bekârın yaşam maliyeti 4 bin 926 lira olarak hesaplandı.

Maaş ele geçmeden yaşam maliyetinin 676 lira altında kaldı. 2021'in Ocak ayından Aralık ayına kadar geçen 12 ayda kıymadan nohuta, sütten şekere, çaydan yumurtaya kadar birçok ürüne neredeyse her ay zam yapıldı.

Benzin ve mozata gelen zamların hızına da yetişilemedi. Her zam öncesi benzin istasyonları önünde oluşan araç kuyrukları neredeyse sıradan bir durum haline dönüştü.

KURDAKİ ARTIŞ DIŞ DOKUNDU

Döviz kurlarında bu yıl yaşanan artış, diş tedavi ücretlerinin de artmasına neden oldu. TDB Başkanı İşmen, "6 aydır zararına çalışıyorduk. Yüksek zam yapmak zorunda kaldık. Devletin destek sağlaması gerekiyor" dedi.

Döviz kurlarında bu yıl yaşanan artış, diş tedavi ücretlerinin artmasına neden oldu. Muayene ücreti 215 liraya, dolgu ücreti ise 500 liraya çıktı. Türk Dişhekimleri Birliği (TDB) Başkanı Ahmet Tarık İşmen, ameliyatlarda kullandıkları ürünlerin yüzde 90'ın ithal olduğuna dikkat çekerek, yurttaşların daha fazla mağdur olmaması için devletin destek vermesi gerektiğini söyledi.

TDB, 2022 yılı Ağız Diş Sağlığı Muayene ve Tedavi Ücret Tarifelerini yayımladı. Tarifeye göre, muayene ücreti 70 lira artarak 215 lira olarak belirlendi. Dolgu ücreti 305 liradan 500 liraya çıkarıldı. Diş çekimi ücreti 375, protez tedavi ücreti ise 4 bin 35 lira oldu.

TDB Başkanı İşmen, fiyat artışlarının en önemli nedeni olarak döviz kurlarındaki artışı gösterdi. "Yeni yıl ücret tarifelerini vatandaşlarımızın da mağdur olmaması için tüketici enflasyonu (TÜFE) oranında belirledik. Ancak döviz kurlarındaki artış nedeniyle maliyetlerimiz çok arttı" diyen TDB Başkanı, 2021 yılının altıncı ayından beri diş hekimlerinin zararına çalıştığını söyledi.

Ücret tarifelerini maliyet analizi yaptıktan sonra belirlediklerini vurgulayan İşmen, "2020 yılı ortalama dolar kuru 6,5 liraydı. Bu yıl ise dolar kuru 18 lira seviyesine kadar çıktı. Bu artış bizim maliyetlerimizi artırdığı için yüksek oranda bir zam yapmak zorunda kaldık" diye konuştu.

Devlet Destek Paketi Açıklamalı

TDB Başkanı İşmen, yurttaşların mağdur olmaması için devletin diş hekimlerine destek vermesi gerektiğini kaydetti. Almanya, İngiltere gibi ülkelerde muayene servislerinin, pandemide bir önceki yıl ödedikleri vergi tutarında destek aldıklarına dikkat çeken İşmen, Türkiye'de de hükümetten benzer adımlar beklediklerini söyledi. İşmen ayrıca, özel sağlık kuruluşlarında hizmet almak isteyen yurttaşların mağdur olmaması için devletin hizmet alımı yapması önerisinde bulundu.

2 Bin Diş Hekimi Görevi Bıraktı

Ankara Dişhekimleri Odası Genel Sekreteri Gamze Burcu Gül de Covid-19 salgını nedeniyle açıklanan destek programlarının özel klinikleri kapsamadığına işaret ederek, bu konuda adım atılması gerektiğini ifade etti. Hem sağlık sisteminde hem de ekonomide yaşanan sorunlar nedeniyle 2 bin diş hekiminin ya erken emeklilik talebinde bulunduğunu ya da kamudan istifa ettiğini söyleyen Gül, "Yurtdışına çıkmak için bizden belge talebinde bulunanların sayısında da artış var. Başvuranlar arasında gençlerin yanı sıra 20-25 yıllık diş hekimleri de bulunuyor" dedi.

Ağız Diş Sağlığı Muayene ve Tedavi Ücret Tarifesi (TL)		
	2021	2022
Muayene	145	215
Diş Çekimi	230	375
Dolgu	305	500
Protez	2680	4035
Kanal tedavisi (tek kanal)	395	690

'Tıbbi malzemeye erişemiyoruz'

Türk Dişhekimleri Birliği Başkanı İşmen'in verdiği bilgilere göre döviz kurlarındaki artış, yalnızca muayene ve tedavi ücretlerinde artışa neden olmadı; aynı zamanda diş hekimlerinin, ameliyatlarda kullandıkları bazı malzemelere ulaşım konusunda sıkıntı yaşamasına da sebep oldu. Diş hekimlerinin kullandıkları malzemelerin yüzde 90'nın ithal olduğunu belirten İşmen, latekse bağlı ürünlerin tedarikinde sıkıntılar yaşandığını kaydetti. Döviz kurlarındaki artışın yanı sıra pandemi döneminde tedarik zincirlerinde yaşanan sorunların da malzemeye erişimi güçleştirdiği söyleyen İşmen, özellikle Uzakdoğu'dan gelen ürünlere ulaşmakta zorluk çektiklerini dile getirdi. Ankara Dişhekimleri Odası Genel Sekreteri Gamze Burcu Gül de kullandıkları malzemelerin birçoğuna erişemediklerini, en büyük sıkıntının anestezi solüsyonunda yaşandığını, bir aydır solüsyon bulamadıklarını ifade etti. Gül, döviz kurlarındaki artış ve tedarik zincirlerinde yaşanan sıkıntıların yanında, salgın nedeniyle yurttaşların özel kliniklerden daha fazla randevu almaya başlamasının da malzeme sıkıntısı çekmelerine neden olduğunu belirtti.

ŞİŞEN FATURALAR AİLELERİ BİRLEŞTİRDİ

Yoksulluğun aileleri tek bir evde birleştirdiğini vurgulayan İPA Genel Koordinatörü Bulduk, yurttaşın faturaları ödemekte güçlük çektiğini söylüyor. DYA'dan Yüksel'e göre ise çocuklu aileler en çok süte ihtiyaç duyuyor.

Ekonomik kriz ortamında milyonlarca yurttaş yüksek enflasyonun altında eziliyor. İktidarın ekonomi politikaları yoksul ve zengin arasındaki uçurumu daha da derinleştiriyor.

Pazar yerlerindeki sebze artıklarıyla karnını doyurmaya çalışanlarla, tarihi geçmiş ürünler için uzun kuyruk oluşturanların manzaraları her geçen gün çoğalıyor.

İstanbul Planlama Ajansı'nın (İPA) verilerine göre 16 milyon kişinin yaşadığı megakentte 300 bin haneye et girmiyor. Hane nüfusunun ortalama 4 kişi olduğu düşünülürse İstanbul'da yaşayan 100 kişiden 7'si et yiyemiyor.

Yalnızca son bir buçuk yılda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) destek talebiyle başvuran hane sayısı ise 600 bini aştı. Son iki yılda 150 binden fazla çocuğa Halk Süt ulaştırıldı.

Yoksullukla ilgili çalışmalar yürüten ve araştırmalar yapan Derin Yoksulluk Ağ'ının (DYA) yayımladığı "Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu" başlıklı rapor ailelerin yaşam savaşını ortaya koyuyor.

Rapora göre 0-3 yaş çocuklarını hazır çorba, şekerli su, pirinç lapası gibi besin değeri bu yaş grubu için yeterli olmayan besinlerle beslemek zorunda kalıyor. Görüşülen ailelerin yüzde 39'u pandemi döneminden önce de temiz içme suyu bulamadığını söylerken, yüzde 49 salgın döneminde içme suyuna erişemiyor.

İstanbul'daki yoksulluğun 'fotoğrafını çeken' Derin Yoksulluk Ağ'ından Selen Yüksel ile İPA Genel Koordinatörü Esra Huri Bulduk ile kentteki yoksulluğun boyutunu konuştuk.

Megakentte yaşam maliyetinin geçen yıla kıyasla yüzde 50,18 oranında arttığını kaydeden İPA Genel Koordinatörü Bulduk, temel gıdaya gelen zamlara dikkat çekiyor. Bulduk'a göre; temel gıdaya, elektriğe, doğalgaza gelen zamlar yurttaşları tek bir evde, birkaç aile yaşamaya itiyor.

Bulduk, ajans tarafından hazırlanan Covid-19 Salgını Mücadele Sürecinde İstanbul Kırılganlık Haritası Proje Raporu'na da değiniyor.

Rapora göre, Avrupa Yakası'nda Çatalca, Silivri, Arnavutköy; Anadolu Yakası'nda ise Beykoz, Pendik, Şile ilçelerinde bulunan mahallerin sosyoekonomik risk faktörü en yüksek bölgeler.

Bu yılın ilk 5 ayında 1 milyon 525 bin abonenin elektriği, 674 bin abonenin ise doğalgazı faturalar ödenemediği için kesilirken Bulduk, pandeminin yarattığı tabloya dikkat çekiyor. Yaptıkları araştırmalardan çıkan sonucu aktaran Bulduk, ailelerin en çok kira ve doğalgaz faturalarını ödemekte güçlük çektiğine vurgu yapıyor, geniş aile biçiminde yaşamının pandeminin ortalarından itibaren yoksul aileler için bir 'geçim stratejisi'ne dönüştüğünü aktarıyor.

Ailelerin her geçen gün daha kötü şartlarda yaşamaya başladıklarını kaydeden Bulduk, şunları söylüyor: "Hem evlerin ısınmaya elverişli olmaması hem de faturalara güç yettirilememesi sebebiyle ısınma dar gelirli hanelerin en önemli sorunlarından biri. Örneğin, 'Beyoğlu Senin' stratejik planlama sürecinde, Beyoğlu'nun en yoksul mahallelerinde yaptığımız saha çalışmasında gördük ki bir kısım yoksul aileler de evlerini küçülttüler, bu dönemde sık sık taşındılar ve en düşük kiralara ödeyebilecekleri en dezavantajlı mahallelerde toplandılar. Bu durumda hane kompozisyonu değişmedi ama hane yer değiştirdi ve barınma koşulları niteliksizleşti.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aileler birleşip dayanışarak bu süreci atlattırmaya çalıştılar. Bu da giderek kalabalıklaşan hanelerde çocuklara ayrılan alanın daha da daralmasına sebep oldu.”

Istanbul Planlama Ajansı'nın (İPA) verilerine göre:

300 bin
Et girmeyen
hane sayısı

600 bin
Yardım talebinde
bulunan hane sayısı

Derin Yoksulluk Ağı'nın (DYA) verilerine göre:

%49
Salgında içme suyuna
erişemeyen yoksul aile

%11
Pandemiden sonra okula
devam edemeyen çocuk

%51,6
Sağlık hizmetlerine
ulaşamayan

%69,5
Yoksunluk nedeniyle koruma
altına alınan çocuk

Ayakkabıda Ve Kıyafette Yedek Yok

Bulduk, “Çocukların yedek bir ayakkabısı dahi yok” diyerek tabloyu özetliyor: “Son yaptığımız Yaşam Maliyeti araştırmasına göre montlarda yüzde 42, botlarda yüzde 52, çocuk ayakkabılarında ise yüzde 51 oranda bir artış söz konusu. Bu durumda özellikle dar gelirli hanelerin bu ürünlere erişiminin daha da kısıtlandığını söyleyebiliriz. Pandemi döneminde yaptığımız Covid-19 Salgının Dar Gelirli Haneler Üzerine Etkileri araştırması ile bu hanelerde zaten çocukların bir yedek ayakkabısı dahi olmadığını, özellikle kış aylarında ciddi bir kıyafet sorunu yaşandığını biliyorduk. Bu durumun artan fiyatlarla daha da derinleştiğini tahmin etmek zor değil.”

Yoksulun Sofrasında Meyve Sebze Çöpten

İPA Genel Koordinatörü Bulduk, yaptıkları araştırmalarla birlikte yoksullukla ilgili ‘iki temel faktör’ tespit ettiklerini söylüyor. Buna göre, İstanbul’da hangi mahallerinin ‘kırmızı alarm’ verdiği biliniyor. Diğeri ise ‘orta gelir sahiplerinin’ yaşadığı mahalleler de artık yoksul mahalleler arasında.

Derin Yoksulluk Ağı’ndan Selen Yüksel de Bulduk gibi yoksulluk koşullarında yaşayan ailelerin sağlıklı gıdaya ulaşamadığını söylüyor. Yüksel’in aktardığına göre süt, çocuklu ailelerin en çok talep ettiği ve ulaşamadıklarını dile getirdikleri ihtiyaç. Yüksel, ailelerin, çocuklara meyve ve sebze yedirebilmek için market çöplerinden çarık çürüğü dahi topladıklarını dile getiriyor.

Yüksel, sağlıklı gıdaya erişemeyen çocuklarda pek çok hastalığın gözlemlendiğine dikkat çekiyor, buna örnek olarak ise bodurluğun yaygın görüldüğüne vurgu yapıyor:

“Sağlıksız beslenme; çocuklarda bodurluk, aşırı zayıflık ve obezitenin yanında bilişsel gelişimlerinde yaşitlarına göre geride kalma, öğrenme güçlüğü gibi birçok fiziksel ve zihinsel sağlık sorununa sebep olabiliyor. Kwashiorkor, marasmus, anemi ve vitamin eksiklikleri çocuklarda yetersiz beslenme sonucu oluşabilecek fiziksel hastalıklardan yalnızca birkaçı.”

Sağlıklı Beslenemeyen Çocuklar İyileşemiyor

Barınma sorununa da değiniyor Yüksel; su, elektrik ve ısınma gibi çok hayati ihtiyaçların karşılanamadığı söylüyor. Bunun kimi güvenlik sorunlarına neden olduğunu da bildiriyor.

Yeni zamların yoksulluğu adeta katmerlediğini belirten Yüksel, şu ifadeleri kullanıyor:

“Yeni pandemi sürecinde çok uzun süre çalışmamış, pandemiden önce de yoksulluk koşullarında yaşayan aileler için evlerini kaybetme, çöpten yiyecek toplamak zorunda kalma, çocuklarını okula göndermeye devam edememe gibi sonuçlar getiriyor. Zamlar zaten hâlihazırda erişilmesi güç olan birçok gıda grubunu erişilmesi imkânsız kılıyor. Gündemde çok yer bulan yemek yememek için suyla karnını doyurmaya çalışan çocuk gibi; beslenmesi olmadığı için okula gitmek istemeyen, sağlıklı beslenmediği için günlerce iyileşemeyen birçok çocuğun hikâyesine şahit oluyoruz.”

Param Yok Çöpten Topluyorum

İstanbul'un Bağcılar ilçesindeki Yeni Mahalle Pazarı'nda pazar tezgâhlarının arasından yenilecek durumda olan sebze ve meyveleri toplayan yaşlı bir kadın fiyatların yüksekliğinden şikâyet etti. "Alacak gücüm yok, ne yapayım" diyen kadın, "Fiyatlardan memnun değilim. Nasıl memnun olayım? Çöpten topluyorum. Param yoktur, alamıyorum. Buradan yerden topluyorum kızım. Ne yapayım?" diye soruyor.

EMEĞİN KARA YILI

2021 yılı emekçiler için açlığın ve sefaletin yılı oldu. Hayat pahalılığı ve yüksek enflasyon altında ezilen emekçiler, günlük zaruri ihtiyaçlarını karşılamak için dahi banka kredilerine sarıldılar. 2022 yılı için açıklanan asgari ücret sofradaki yangını söndürmezken, işçiler özellikle işten çıkarma yasağının bitmesi ile birlikte toplu işten çıkarmalar ile baş başa kaldılar. 2021 yılı emeğin kara yılı olurken, çalışanların payına açlık, sefalet, borç ve iş cinayetlerinde ölüm düştü

2021 İşçiler İçin Açlık Yılı Oldu, Yeni Asgari Ücret Sofradaki Kayıpları Telafi Etmedi

2021 yılı emekçiler için açlığın yılı olarak anıldı. Artan enflasyon emekçilerin mutfağındaki yangını arttırırken 2022 yılı için yüzde 50 artışla belirlenen asgari ücrette işçilerin cebine girmeden eridi ve ocak ayındaki temel besin maddelerini yerine koymadı.

Hiç şüphe yoktur ki gelecek aylarda yükselecek enflasyona göre de mutfaktaki kayıplar devam edecek, yeni asgari ücret çok geçmeden yine açlık sınırının altında düşecektir.

4250 TL'yi asgari ücretlinin bugün cebine girmiş olduğunu düşünsek bile asgari ücretli ocak ayına göre aynı oranda aldığı ekmeği, yumurtayı, yağı, nohut, patatesi ve tavuğu alamıyor.

ÜRÜN	OCAK 2021 ALIM GÜCÜ	2021 ARALIK ALIM GÜCÜ (4250)	AZALIŞ
YUMURTA	3138 ADET	1700 ADET	1483 ADET
EKMEK	1614 ADET	1416 ADET	198 ADET
YAĞ	188 LİTRE	170 LİTRE	18 LİTRE
DOMATES	470 KİLO	386 KİLO	114 KİLO
BİBER	403 KİLO	354 KİLO	49 KİLO
NOHUT	313 KİLO	283 KİLO	30 KİLO
SÜT	406 LİTRE	283 LİTRE	123 LİTRE
TAVUK	217 KİLO	184 KİLO	33 KİLO
PİRİNÇ	256 KİLO	236 KİLO	20 KİLO
MARGARİN	217 ADET	184 ADET	33 KİLO
PATATES	1130 KİLO	1062 KİLO	68 KİLO
SALATALIK	763	708 KİLO	55 KİLO

Büyüyen Ekonomide Emekçilere Yoksulluk Düştü.

Türkiye ekonomisi 2021 yılında her ne kadar büyüdüğü iddia edilse de bu büyümeden emekçilerin gelirler geçmiş yıllara göre azalmaya devam etti.

TÜİK 3. Çeyrek GSYH verilerine göre işverenlerin payı yüzde 54, 5 olurken, büyüme oranları içerisinde emeğin payı ise yüzde 29,8'e geriledi.2019 yılının 3.çeyreğinde emeğin payı %32,9 iken aradan geçen sürede emekçilerin GSYH içerisindeki payı %3,1 oranında azaldı. Emekçilerin payına 2021 yılında yoksulluk ve gelirlerinin azalması düştü.

İşten Çıkarma Yasağı Bitti Toplu İşten Çıkarmalar Arttı.

Haziran ayında işten çıkarma yasağı ve kısa çalışma ödeneğinin sona ermesi ile işsizlik ödeneği başvurularında adeta patlama yaşandı.

Haziran ayından Kasım ayına kadar geçen sürede işsiz kaldıkları için işsizlik ödeneğine başvuran sayısı 758 bin kişi artmış oldu.

İŞKUR verilerine göre; Mart 2002 tarihinden 30.06.2021 tarihine kadar işsizlik ödeneğine 14 milyon 857 bin 214 kişi başvurmuşken, bu sayı Kasım ayında 15 milyon 615 bin 507 kişiye ulaştı. **Haziran ayından Kasım ayına işsizlik ödeneğine başvuran işsizlerin sayısı 758 bin kişi arttı.**

TÜİK, açıkladığı işsizlik verilerinde her ne kadar düşüş olduğunu açıklasa da İŞKUR kayıtlarında artan işsizlik ödeneği başvuru sayısı gerçek işsizliğin çok daha yüksek olduğunu göstermektedir.

İşsizlik Fonu İşsizden Çok İşverene Yaradı

İşsiz kalan vatandaşlara işsizlik desteği olarak hayata geçirilen "işsizlik sigorta fonu" kaynaklarından 2021 yılında da işsizlerden çok işverenler yararlanmaya devam etti. İşsizlik sigorta fonundan işverenlere verilen teşvikleri bu yıl içerisinde 19, 5 Milyar TL'ye ulaştı.

Bu yılı Ocak-Kasım ayları arasında işsizlik sigorta fonundan işverenlere teşvik ve destek ödemeleri adı altında 19,5 milyar TL destek sağlanırken, işsizlere ödenen ödenek miktarı ise 4,8 milyar TL ile sınırlı kaldı.

Bu durumda işverenler işsizlik sigorta fonundan işsizlere göre 4 kat daha fazla para almış oldu.

Bu dönem içerisinde işsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 1 milyon 196 bin kişi olurken, işsizlik fonundan yararlanan işçilerin sayısı ise 505 bin kişi oldu.

Bir başka deyişle işsizlik fonuna ödenek için başvuran her 100 işsizden sadece 40'ı ödenek almaya hak kazandı.

Enflasyonun Ezdiği Emekçiler Çareyi Krediye Sarılmakta Buldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan kurdaki köpüğü bir günde kaldırdık demesine rağmen aylardır kur artışına müdahale edilmemesi emekçilerin daha fazla yoksullaşmasına ve daha borçlanmasına neden oldu.

Artan hayat pahalılığı karşısında emekçiler gündelik ihtiyaçlarını karşılayamazken çareyi ise kredilere ve kredi kartlarına borçlanmakta buldu.

Çalışanların Ocak 2021'in ilk haftasında bankalara olan ihtiyaç kredisi ve kredi kartı toplam borcu 818 milyar TL iken aralık ayının son haftasında bu borç rekor kırarak 1 trilyon TL'yi aştı. Aradan geçen sürede çalışanların toplam borcu yaklaşık 200 milyar TL artmış oldu.

İşçiler İş Cinayetlerinde Can Vermeye Devam Etti.

İşverenlerin kar hırsı ve iş sağlığı ve güvenliğini hiçe sayması sonucunda iş yerleri emekçilere 2021 yılında da mezar olmaya devam etti. İSİG verilerine göre;2021 yılının ilk 11 ayında 2 binden fazla işçi iş cinayetlerinde can verdi. İş cinayetleri en çok inşaat, tarım ve sağlık iş kollarında gerçekleşti.

İş cinayetlerinde can veren işçilerin 63'ü ise çocuk işçilerden oluştu. Bu sürede en az 622 işçi ise Covid- 19 nedeniyle hayatını kaybetti.

KRİZ, HALK EKMEK SATIŞLARINI PATLATTI

Yoksulluk ve hayat pahalılığının altında ezilen yurttaşların ucuz ekmek talebi artıyor. Ankara'da Halk Ekmek'in aylık satışı geçen ay 19 milyona dayandı. İstanbul'da da satışlar 4 ayda 17,1 milyondan 28,5 milyona yükseldi.

Ekonomik kriz, Ankara ve İstanbul başta olmak üzere birçok şehirde ekmek kuyruklarıyla kendisini gösterdi. Hayat pahalılığı altında ezilen milyonlarca yurttaş, ucuz ekmek alabilmek için yağmur, çamur dinlemeden belediyelerin ekmek büfeleri önünde uzun kuyruklar oluşturdu.

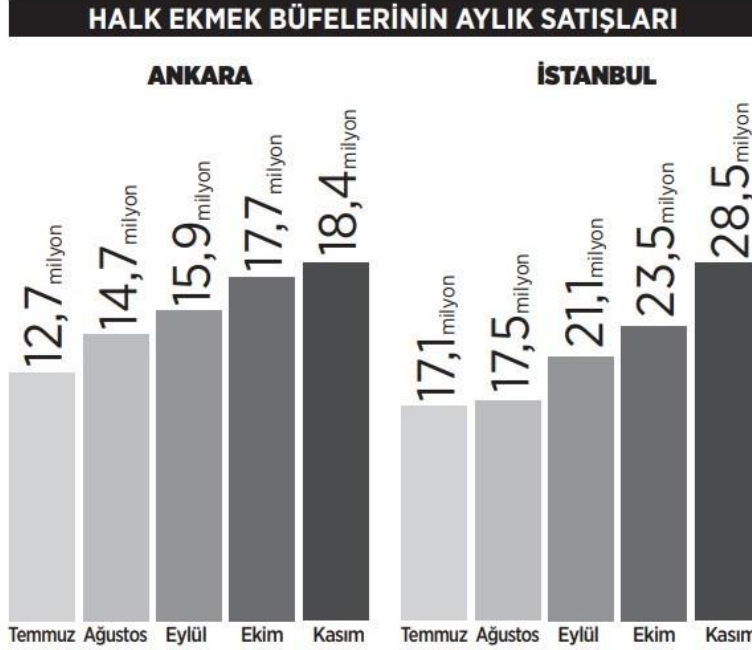
Un stokları bitene kadar Halk Ekmek'te satılan ekmeğe zam yapılmayacağını duyuran Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin (ABB) verileri de giderek artan yoksulluğun yurttaşları ucuz ekmeğe yönlendirdiğini ortaya koydu. Temmuz ayında toplam 12 milyon 777 bin 356 ekmek satan ABB'ye bağlı ekmek büfelerinin satışı, kasım ayında 18 milyon 433 bin 89'a yükseldi. 1-13 Aralık döneminde ise 11 milyon 292 bin 346 ekmek satıldı.

İstanbul'da Da Artış

Megakentte de artan ekonomik kriz ve yoksullukla beraber yurttaşların ucuz ekmek talebi giderek artıyor. Fırınlarda ekmek 3,50 TL'ye satılırken İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı Halk Ekmek'in ürettiği ekmek 1,25 TL'ye satılıyor. Her geçen gün daha da yoksullaşan yurttaşlar ise ucuza ekmek alabilmek için Halk Ekmek büfelerinin önünde uzun kuyruklar oluşturuyor. İstanbul'da büfelerde, marketlerde ve bakkallarda geçen temmuz ayında toplam 17 milyon 135 bin Halk Ekmek satıldı. Ancak yurttaşların ucuz ekmeğe olan talebi her ay katlanarak arttı. Eylül ayında 21 milyon 131 bin Halk Ekmek satılırken kasım ayında tam 28 milyon 560 bin Halk Ekmek satıldı. Bu ay ise 19 Aralık gününe kadar satılan Halk Ekmek sayısı 22 milyon 754 bin. İzmir'de ise Halk Ekmek'in günlük üretimi 40-45 bindi. Ekonomik krizin derinleşmesiyle birlikte kasım ayı itibarıyla bu sayı 120 bine çıktı. Yeni yılda ise günlük 130 bin ekmek üretilmesi planlanıyor.

Mersin’de 3 Ekmek Kotası

Mersin’de de durum farklı değil. Mersin Büyükşehir Belediyesi ayda normalinde 70 bin ekmek üretiyor. Bu sayı, geçen yaza kadar yetiyordu; çünkü piyasada satılan ekmek için Halk Ekmek arasında çok fiyat farkı yoktu. Fırın ve marketlerde 1,25 liraya satılan ekmek, Halk Ekmek’te 1 liraydı. Ancak sonbaharda peş peşe gelen zamlarla piyasada ekmek 2,5 lira oldu. Bu durum, Halk Ekmek’e talep artırdı. Şimdi daha fazla üretim için belediye yeni tesis kurma hazırlığı yapıyor. Öte yandan herkesin ucuz ekmeğe ulaşabilmesi için satışları 3 ekmekle sınırlandırıyor.

AKP’li Belediye Kurnazlığı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Halk Ekmek AŞ Yönetim Kurulu Başkan Vekili Özgen Nama, AKP’li Bahçelievler Belediyesi’nin İBB’ye ait Halk Ekmek büfelerine Bahçelievler Belediyesi’nin logosunun yer aldığı ve belediye başkanının isminin yazılı olduğu poşetlerin dağıtılmasına tepki gösterdi. Sosyal medya hesabından poşetlerin fotoğrafını paylaşan Nama, belediyenin algı yarattığını, hizmetin belediye tarafından sağlandığının gösterilmek istendiğini söyledi. Nama, paylaşımında şunları dile getirdi: "AKP’li Bahçelievler Belediyesi, İBB’ye ait Halk Ekmek büfelerine Bahçelievler Belediyesi’nin logosu ve belediye başkanının ismi yazılı olan poşet dağıtarak hizmeti kendileri yapıyormuş gibi algı yaratıyor. Algı yapmayın! Hizmet yapın, hizmet! Çok ayıp!"

İKTİDAR ‘3 GÜNDE FİNANSAL İSTİKRAR’ İDDİASIYLA ÜLKEYİ ATEŞE ATIYOR

En büyük servet transferi planını yürürlüğe koyuldu. Yeni adının ‘Gözlerdeki Işıltı’ olacağı anlaşılan kur ve faiz garantisi planıyla, TL ve döviz hesabı sahiplerinin kazançları güvenceye alınırken, olası kayıpları 84 milyonun sırtına yıkılıyor.

19 Aralık’ta ‘dalgalı kur rejiminde kur gittiği yere kadar gider faizde indirimde devam’ diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, 24 saat sonra 20 Aralık Kararlarıyla sözlerinin aksine Kur Korumalı-Dövizle Endeksli Mevduat Hesabı’nı (KKM-DEM) yürürlüğe koyduklarını duyurdu. TL ve döviz mevduatı olanlara Merkez Bankası’nın politika faizinin altında olmamak kaydıyla faiz geliri ve döviz kurundaki artışa karşı da kur farkı garantisi verilerek, hesap açanlara duble kazanç güvencesi sağlandı. Cumhurbaşkanı’nın Merkez Bankası’nın (MB) her faiz toplantısı öncesinde yaptığı açıklamalarla, döviz kurlarındaki yangın bilerek ve isteyerek körüklendi. Son hamlede KKM’ye geçilerek bugüne kadarki en büyük servet transferinin hayata geçirilmesine zemin hazırlandı.

Hazine ve Maliye Bakanı üç günde finansal istikrarı sağladıklarını söylüyor. 3-4 aydan bu yana neden beklendiğini, döviz kurlarındaki yangının neden körüklendiğini söylemekten kaçıyor. Kamu bankalarının iki günde 7 milyar dolar satarak kurları düşürmesinden büyük parası olanların etkilenmediğini, önceden önlem aldıklarını belirterek içeriden bilgi sızdığı iddialarına zemin hazırlıyor. Küçük tasarruf sahiplerinin çarpıldığını itiraf eden Hazine ve Maliye Bakanı, halkın uğradığı ağır kayıplarla ve yüklü zamlar altında ezilmesiyle alay ediyor.

45 yıl önce gurbetçilerin tasarrufları benzer modellerle, kur garantisi verilerek buharlaştı. O dönemde milyarlarca Alman markı, İsviçre frangı, Avusturya şilini tasarruf işçi şirketlerinde, yatırım adı altında batırıldı. Organizasyonu yürütmek üzere kurulan Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası (DESİYAB) battı, kapatıldı. Hem milyonlarca gurbetçi-işçi mağdur edildi hem de verilen kur garantilerinin bedelini bu ülkenin insanları, yıllarca yoksullaşarak, üç haneli enflasyonla ödedi.

Şimdi de iktidar kendi icadıyla Türkiye Modeli adıyla bankalardaki döviz-TL mevduatının yüzde 55-60'ına sahip dar bir kesime kur ve faiz kazancı için vergisiz-stopajsız güvence verirken, muhtemel kayıplarını da Hazine ve Merkez Bankası üzerinden kamusallaştırıp 84 milyonun sırtına yıkıyor. Bankada hesabı olmayanlar bile tıpkı geçmedikleri köprüler, tüneller için bütçeyle ceplerinden alınan milyarlar gibi, ödedikleri vergilerle bu hesap sahiplerinin kayıplarını karşılamakla mükellef kınıyor. İktidar eliyle zincirlerinden koparılan kur artışlarıyla gelen olağanüstü zamlar halkı ezerken, Cumhurbaşkanı yapılan zamların geri alınması çağrısıyla, denetimlerle ceza kesileceği tehditleriyle, enflasyonun kısa sürede düşeceği vaatleriyle milleti avutarak, zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapacak planı dikkatlerden kaçırmaya çalışıyor.

Şu anda döviz hesabına yüzde 1 faiz alanlara KKM ile hem faiz hem kur kazancı, katmerli ve örtülü faiz sağlanıyor. Bankaların riskini ve fark ödemelerini Hazine-MB ve halk üstlenirken, kredi faizlerinde yükselişe kapı açılıyor. İktidar ömrünü uzatabilmek uğruna ülkeyi, nesilleri gelecekte ağır borç ve bedellerle karşı karşıya bırakacak bu çılgın servet transferi modeliyle yokluğu, yoksulluğu kader gibi sunmanın vebalinden kaçamayacaktır.

DÖVİZ SATIŞI HİKAYESİNDE GERÇEKLER BAŞKA

Bakan "Bireyler döviz bozdurmak için yarıştı" dedi ama gerçek kişilere ait mevduatlar 20 Aralık'tan 23 Aralık'a kadar sadece 287 milyon dolar azaldı. Bireylerin döviz satmadığını BDDK verileri ortaya koydu.

Lütfi Elvan'ın istifasıyla aybaşında Hazine ve Maliye Bakanlığı koltuğuna oturan Nurettin Nebati, yaptığı açıklamalarla adından söz ettirmeye devam ediyor. Atandığı günden bu güne sık sık ekrana çıkan Nebati, adeta kendi PR'ını yapıyor.

AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın geçen hafta yaptığı açıklamaların ardında dövizdeki sert düşüşün bireylerin dövizlerini bozmasıyla sağlandığı iddia ediliyor. TL'nin bir gecede yabancı para birimleri karşısında yüzde 30 değer kazanmasında arka kapıdan döviz satışı yapıldığını Bakan tarafından reddediliyor.

Nebati, önceki akşam katıldığı bir programda 20 Aralık gecesi ve sonraki gün TCMB'nin net döviz pozisyonundaki 7 milyar dolara yakın bir meblağın eridiği iddiaları hakkında konuştu. Nebati, "O gece dolar satılmadı. Kimse devreye girmede. Kim girdi biliyor musunuz? Binlerce bireysel satıcı devreye girdi. Birbirleriyle adeta yarıştılar döviz bozdurmak için" dedi. Ancak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) günlük verileri, Bakan Nebati'nin açıklamalarını yalanlar nitelikte.

BDDK Günlük Bülten verilerine göre 20 Aralık'tan 23 Aralık'a yabancı para mevduat hacmi 1,6 milyar dolar artmış durumda. 22 Aralık'a göre ise yalnızca 300 milyon dolar azalmış.

Bakan'ın "Binlerce bireysel satıcı devreye girdi" dediği gerçek kişi yabancı para mevduatları bir önceki güne göre 503 milyon dolar, 20 Aralık tarihine göre ise 287 milyon dolar azalmış. Muhalefet tarafından 22 Aralık akşamına kadar VakıfBank 4,5 milyar dolar, Halkbank 3,6 milyar dolar, Ziraat Bankası 6,5 milyar dolar, Merkez Bankası ise arka kapıdan 4,5 milyar dolar, toplamda 19,1 milyar dolar satış yapıldığı iddia ediliyor. Konu ile ilgili konuşan CHP Lideri Kılıçdaroğlu, kazananın Erdoğan ve ailesi olduğunu belirterek "Erdoğan daha sonra "Nas neyi gerektiriyorsa onu yapacağım" dedi ama yapmadı. Türk Lirası'nı Amerikan Doları'na himmet etti. Bakan Nebati "Büyük finansörler bu işin nasıl döneceğini bilirler" dedi. Ama çarpılan kim oluyor? Küçük yatırımcılar. Şimdi kara kara düşünüyorlar. Bir iki gün içinde büyük bir soygun yapıldı ve Erdoğan'la arkadaşlarının talimatıyla gerçekleşti. Kurun yukarı çıkıp düşmesi Erdoğan'ın para kazanmasıyla alakalı. Saray çevresi belli kişilere olağanüstü avantajlarla Hazine'nin soyulmasını sağladı" ifadelerini kullandı.

GERÇEK KİŞİLERİN
YABANCI PARA MEVDUATI
(MİLYON DOLAR)

20 Aralık

163.478

21 Aralık

163.696

22 Aralık

163.694

23 Aralık

163.191

Önce İtiraf Sonra İnkâr

Önceki akşam katıldığı canlı yayında 20 Aralık yaşananlar hakkında konuştu. Nebati, "Büyük yatırımcılara haber verdiler diye hiç konuşmasınlar. Utanmadan 40 milyar getirildi diyorlar. Bunu kanıtlaması lazım" dedi.

Ancak Bakan Nebati, daha önce yaptığı bir açıklamada, "Christmas yaklaşıyor, yurt dışı çıkışlar oluyor. İki gün sonra paralarını alıyorlar. Alınan kararlarla ilgili biz toplantılar yaptık, herhalde haberlerini aldılar. Yarın da belki bir şey olabilir ondan sonrasında bir sıkıntı yok. Yabancı ilgisi artar" diyerek yapılan toplantılardan dışarıya bilgi sızdığını ve birilerinin bundan fayda elde ettiğini itiraf etmişti.

Küçükler Çarpıldı

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, hafta boyunca sık sık çıktığı canlı yayınlarından birinde küçük yatırımcıların çarpıldığını söyleyerek şöyle konuştu: "Küçük yatırımcıya yazık oluyor. 15 liradan, 16 liradan, 17 liradan dolar alanlar var. Kim bunlar? Büyük finansörler değil. Niye? Biliyor çünkü. Bütün altyapı yatırımlarını tamamlamış bir ülkede, tüm makro göstergelerin pozitif olduğu bir yerde, akli başındaki bir finansör Türkiye'de bu işlerin bir şekilde döneceğini bilir. Ama çarpılan kim oldu? Küçük yatırımcılar. Her zaman olduğu gibi. Küçük yatırımcılara eziyet ettiler. Şimdi de kara kara düşünüyorlar."

HALK, İKTİDARIN MODELİNE İKNA DEĞİL

İktidarın ortaya attığı 'Kur Korumalı Vadeli Mevduat Sistemi'ne yurttaş ikna olmadı. Aksoy Araştırma'nın anketine göre katılımcıların yüzde 60'ından fazlası "Bu iktidar ekonomiyi toparlayamaz" diyor.

Kriz karşısında 'yeni ekonomi modeli, Çin modeli' gibi kavramlara sığınan Saray yönetiminin son hamlesi Kur Korumalı Vadeli Mevduat Sistemi oldu. Dövizdeki büyük tırmanışın ardından doların 12 TL civarına düşmesi, iktidar tarafından başarı hikayesi olarak sunulsa da halk ikna olmadı. Aksoy Araştırma'nın "Türkiye monitörü 51. Hafta" araştırmasına göre AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın duyurmuş olduğu Kur Korumalı Vadeli Mevduat Sistemi kamuoyunda yüzde 83,3 oranında bilinirliğe sahip olmasına rağmen, yatırımcıların büyük çoğunluğu kısa, orta ve uzun vadede tasarruflarını dolardan yana kullanma eğiliminde.

Araştırmaya göre döviz kurunda orta ve uzun vadede radikal artış beklentisi öne çıktı. Hükümetin ekonomiyi toparlayabileceği yönündeki inanç yüzde 39,7 seviyesinde kalırken aksi görüşte olanların oranı yüzde 60,3'ü buluyor. Araştırma kapsamında katılımcılara yöneltilen "Türk lirasındaki değer kaybını durdurmak adına Kur Korumalı Vadeli Mevduat Sistemi yürürlüğe konulmuştur. Bu uygulamadan haberiniz var mıdır?" sorusuna katılımcıların yüzde 83,3'ü "Evet, var" yanıtını verdi. Siyasi parti bazında sonuçlara bakıldığında tüm grupların yeni sistem ile ilgili farkındalığı yüzde 80 ve üzeri olarak açıklandı.

Araştırma sonuçlarına göre, kur korumalı mevduat yatırımlarına karşı dolar tercihi hala popülerliğini koruyor. "100 bin liranız olsa paranızı nasıl değerlendirirsiniz?" sorusuna katılımcıların yüzde 55 ve üzeri, kısa, orta ve uzun vadeli tercihlerinin "dolar" olacağı yanıtını verdi. Kur korumalı mevduat sisteminden yana yatırım tercihini kullanacağını belirtenlerin oranı en yüksek seviyeye yüzde 44,7 ile sadece "bir aylık" mevduat tercihinde öne çıktı.

Kurda Radikal Artış Bekleniyor

Katılımcılara yöneltilen “Sizce döviz kuru belirtilen zaman aralıklarına kadar bugüne oranla nasıl değişecektir?” sorusuna yılsonuna kadar döviz kuru “çok artacak” diyenlerin oranı yüzde 41,8 oranındayken 3 ay sonra döviz kuru “çok artacak” diyenlerin oranı yüzde 50,7 seviyesine çıktı. 6 ay ve 1 yıl sonra döviz kuru “çok artacak” diyenlerin oranı sırasıyla yüzde 54,4 ve yüzde 58,4 olarak açıklandı. Döviz kurundaki gerilemenin devam edeceği fikrinde olanlar ise her dönemde yüzde 30 civarında kalıyor.

“Asgari ücret ve dövizle ilgili düzenlemeleri düşündüğünüzde hükümetin ekonomi yönetimine dair hangisi sizin görüşünüzü daha çok yansıtmakta?” sorusuna katılımcıların yüzde 60,3’ü “Hükümetin ekonomiyi toparlayacağını dair inancım yok” derken, buna karşılık sadece yüzde 39,7 “Hükümetin ekonomiyi toparlayacağına dair inancım var” dedi.

Siyasi parti bazında sonuçlara bakıldığında hükümetin ekonomiyi toparlayacağına dair inanç AKP ve MHP seçmeni arasında bile çok güçlü değil. AKP seçmeninin yüzde 67’si MHP seçmeninin ise yüzde 55,9’u “Hükümetin ekonomiyi toparlayacağına dair inancım var” diyor. AKP seçmeninin yüzde 33’ü, MHP seçmeninin ise yüzde 44,1’i “Hükümetin ekonomiyi toparlayacağına dair inancım yok” şeklinde tavır alıyor.

ELDEKİ TEK MODEL ‘ÇÖKÜŞ’

AKP’nin 19 yıllık iktidar döneminde ekonomiden yargıya, eğitimden kültüre dair birçok alanda büyük bir çöküş yaşandı. Saray rejimi, milyonların artan yoksulluğuna gözünü kapattı, ekonomide “Türk modeli”ne geçildiğini söyledi. Yıllardır süren tek model baskı ve cezaların artması oldu.

Saray yönetimi yarattığı ekonomik ve siyasal krizlerin üzerini kapatmak için algı üretmeye devam ediyor. AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “Faiz sebep, enflasyon neticedir” anlayışı sonrasında eylül ayında Merkez Bankası’nın faiz indirimine gitmeye başlaması sonucu patlayan kur krizi halkın daha da yoksullaşmasına neden oldu. Yeni ekonomik modele geçildiğini ilan eden iktidarın yanlış politikaları sonucunda dolar kuru bu süreçte 18 TL’yi gördü. Üst üste gelen zamlar yurttaşın temel ihtiyaçlarını karşılamasını bile imkansız hale getirdi. İktidar, bu süreçte stokçuluk yapıldığını öne sürdü, topu marketlere ve esnafa attı.

Yoksulu Çarptılar

Bir hafta önce büyük bir vurgun yapıldı. Merkez Bankası, kamu bankaları aracılığıyla çok düşük kurdan dolar satmaya başladı. Dolar 12,49’a kadar geriledi. Bu düşüşün ardından yeni modelin kısa sürede başarıya ulaştığı iddia edildi. Oysa eylülde 8,28 TL dolaylarında olan dolar kuru, bugün itibarıyla 11 TL civarında. CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, 20 Aralık gecesi yurttaşın bir ekonomik kumpasla karşılaştığını ifade ederek, “AKP’ye güvenmediği için üç beş kuruş birikimini kenara atıp, alım gücünü korumaya çalışan fakir fukara çarpılmış oldu” dedi.

Bu süreçte yapılan fahiş zamlar geri alınmadı. Halkın cebindeki para eridi, yoksulluk ve açlık arttı. Son aylarda sadece gıda ürünlerine yüzde 49’a varan zam yapıldı. Erdoğan, uyguladıkları ekonomi politikasını sürdüreceklerini ifade ederek, “Anırsalar da anırmaları da elhamdülillah biz doğru yoldayız” dedi. Saray rejimi, algı üreterek ve pembe bir tablo çizerek, ekonomide her şeyin iyiyi gittiğini söylese de, TESK Başkanı Bendevi Palandöken, marketlerde yeni zamların olduğunu iddia ederek, “Kur yukarı çıkarken günde 4 kere etiket değiştirenlerde 4 gündür ses yok. Son 3-4 gün içinde gazlı içecekler yüzde 25, kaşar peynir ve beyaz peynir yüzde 20, yumurta yüzde 10 ilave zam yedi” dedi.

Algı Modelleri

Ayrıca Aksoy Araştırma’nın gerçekleştirdiği son kamuoyu araştırmasının sonuçlarına göre, yurttaşların 4 bin 253 TL olarak belirlenen asgari ücretten memnun olmadığı ortaya çıktı.

Milyonlarca kişi iş bulma ümidi kalmadığı için iş bile aramazken, iktidar algı üreterek başarısızlığını gizleme yolunu seçti. İktidarın kaleşörleri, önce “Çin modeli”ne geçildiğini, üretimin ve ihracatın artacağını ifade etti. Son olarak ise Türkiye’yi uçuruma sürükleyen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi için söylenen “Türk modeli” ekonomik hamleler için söylenmeye başlandı. İktidara yakın sermayedarlara milyarlarca liralık ihalelerin verildiği, çift maaşlı bürokratların sayısının her geçen gün arttığı, neredeyse tüm kurumlarda yolsuzluğun ve rantın tırmandığı, hakkını arayan işçinin, emekçinin, yazarın, düşünürün baskı ve cezayla karşı karşıya kaldığı Türkiye’de, AKP iktidarının tek modelinin baskı ve cezalandırma olduğu bir kez daha görüldü.

YOKSULA DEĞİL, ZENGİNE HİZMET

Dar ve orta gelirli yurttaşların nitelikli konut ihtiyacını karşılamak için kurulan TOKİ'nin 2003-2020 yılları arasında inşa ettiği 977 bin konutun yalnızca yüzde 16'sı alt-yoksul gelir grubuna yönelik oldu.

2019 ve 2020 yıllarında inşa ettirdiği toplam 18 millet bahçesi için 390,5 milyon TL harcayan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın (TOKİ) 17 yıllık konut ve sosyal donatı üretim verileri belli oldu. 2003 yılı başından 2020 yılı sonuna kadar toplam 977 bin 302 adet konut sayısına ulaşan idare, bu konutlardan 726 bin 921'ini sahiplerine teslim etti.

Yoksul Yok Sayıldı

İdarenin 2003-2020 yılları arasında ürettiği konut gruplarının tür ve sayıları da kamuoyu ile paylaşıldı. Temel görevleri arasında, "Dar gelirlilere ucuz konut sağlamak" olan TOKİ'nin, bu görevini yeterince yerine getiremediği verilerle ortaya konuldu. Buna göre, "Alt-yoksul gelir grubuna" yönelik üretilen konutlar, inşa edilen toplam 977 bin 302 konutun yalnızca yüzde 16'sını oluşturdu. 2003-2020 döneminde alt-yoksul gelir grubuna üretilen konut sayısı 153 bin 654 ile ifade edilirken bu gelir grubuna yönelik 2018, 2019 ve 2020 yıllarında üretilen konut sayısı sırasıyla 456, 779 ve 2 bin 317 olarak gerçekleşti.

TOKİ, 2003 ve 2020 yıllarını da kapsayan 17 yılda dar ve orta gelir grubuna yönelik ise 450 bin 791 konut üretti. İdarenin gecekondular dönüşüm kapsamında ürettiği konut sayısı 166 bin 921, afet konutu kapsamında ürettiği konut sayısı da 61 bin 907 olarak kaydedildi. İdarenin kâr elde ettiği ve "Kaynak geliştirme" adı altında inşa ettirdiği görece lüks konutların, inşa ettirdiği tüm konutlara oranı ise kayıtlara, yüzde 14 olarak geçti.

Yurttan Çok Cami

İdarenin 2003-2020 yılları arasında kamu kurum ve kuruluşları ile yaptığı potokoller kapsamında yapımını üstlendiği sosyal donatı projelerine yönelik veriler de dikkati çekti. TOKİ'nin, herhangi bir kamu kurumu ile protokol olmaksızın 2003-2020 döneminde 592 okul inşa ettiği, buna karşılık 809 caminin yapımını üstlendiği öğrenildi. MEB ile protokol kapsamında inşa edilen okul sayısının ise 591 olduğu bildirildi. İdarenin, aynı dönemde protokolsüz sadece dört adet yurt ve pansiyonun yapımını üstlendiği öğrenilirken 17 yılda inşa edilen toplam yurt sayısının 198 olduğu belirtildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı'na bağlı olan TOKİ, 1984 yılında dar ve orta gelirli yurttaşların konut ihtiyacını karşılamak için kuruldu. Ömer Bulut'un başkanlığını yaptığı kurum, AKP iktidarı döneminde sık sık yolsuzluklarla ve usulsüzlüklerle gündeme geldi. İktidara yakın inşaat firmalarıyla sayısız ortak projeye imza atan TOKİ'nin kuruluş amacına uygun olarak faaliyet göstermesi için yurttaşların yoğun isteği söz konusu.

İNŞA EDİLEN SOSYAL DONATILAR:

20	267	96
YAPILAN ÜNİVERSİTE SAYISI	YAPILAN HASTANE SAYISI	YAPILAN SAĞLIK OCAĞI SAYISI
42	811	198
YAPILAN KÜTÜPHANE SAYISI	YAPILAN CAMİ SAYISI	YAPILAN YURT-PANSİYON SAYISI

2022 HOŞ GELMİYOR

İktidar aşgari ücrete yüzde 50 zam yapmakla övünürken açlık sınırı bir yılda yüzde 55 arttı. Aralıkta bir bekârın yaşam maliyeti 4 bin 926 lira olarak hesaplandı. Maaş ele geçmeden yaşam maliyetinin 676 lira altında kaldı.

Gıda enflasyonu açısından öncü göstergelerden biri olarak kabul edilen Türk-İş gıda endeksi döviz şoklarının yaşandığı aralık ayında rekor artış kaydetti. Türk-İş, 'Açlık ve Yoksulluk Sınırı' araştırmasının aralık ayına ilişkin sonuçları açıkladı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Buna göre Ankara’da hesaplanan gıda enflasyonu, aralık ayında aylık bazda yüzde 25,75, yıllık bazda yüzde 54,96 ile rekor hızla yükseldi. Aralık ayında rekor üstüne rekor kıran döviz kuru ve her gün değişen market raflarındaki etiket ilk rakamlara yansıdı. TÜİK, aralık enflasyonunu 3 Ocak’ta açıklayacak. Gıda fiyatlarındaki yükseliş kasım ayında aylık bazda yüzde 3,18, yıllık bazda yüzde 26,82 olarak açıklanmıştı.

Türk-İş raporunda, “Son aylarda döviz kurunda görülen yükselme ve buna bağlı olarak maliyetlerdeki artış gerekçesiyle birçok temel mal ve hizmet fiyatları yükseldi. Ancak TL’den dövize yönelişi engellemek için uygulanmaya başlanan ve ‘kur korumalı mevduat’ olarak adlandırılan tedbirlerle, döviz kuru önemli ölçüde geriletmiş olmasına rağmen etiketler değişmedi. Aralık 2021 itibariyle gıda fiyatlarındaki artış yüzde 25,75 olarak hesaplandı. Böylece, ücretli çalışanların ve emeklilerinin geçim şartları daha da ağırlaştı” denildi.

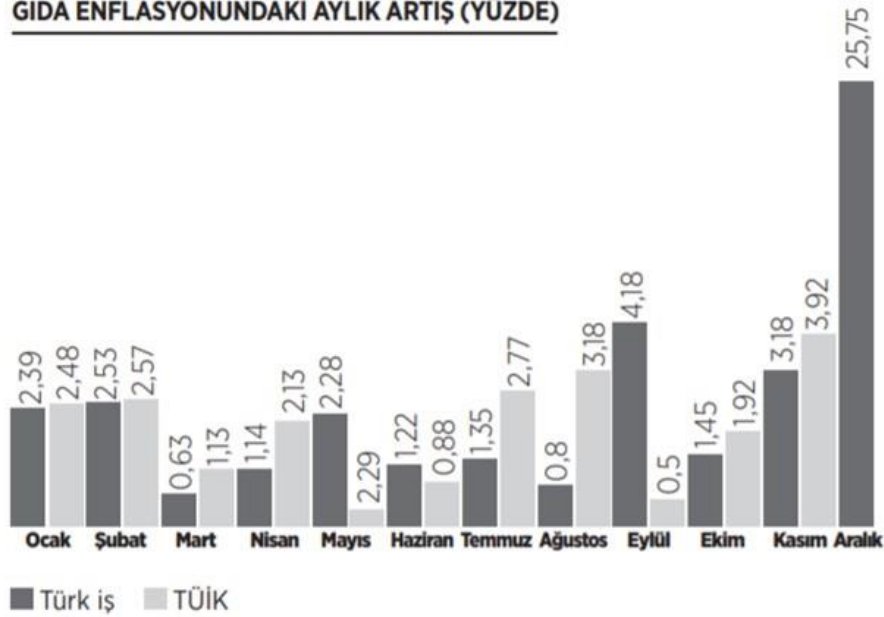
Açlık Sınırı 4 Bin 13 Liraya Çıktı

Raporda bu denli yüksek oranlı artışın "Kasım 1987 seçimlerini izleyen Aralık 1987’de" gerçekleştiğine dikkat çekildi. Araştırmaya göre, dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 4 bin 13 TL’ye yükseldi. Ücretlilerin zamlı asgari ücreti şubat ayında alacağı düşünülürse Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut, ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı (yoksulluk sınırı) 13 bin 72 TL’ye, bekâr bir çalışanın ‘yaşama maliyeti’ ise aylık 4 bin 926 TL’ye çıktı.

Dört kişilik bir ailenin sadece gıda harcaması geçen aya göre 822 TL arttı. Sadece aylık toplam harcama tutarındaki artış ise 2 bin 677 TL olarak gerçekleşti. Yıllık artış mutfak harcamasında 1423 TL ve toplam harcama olarak 4 bin 636 TL oldu.

Türk-İş "Bir önceki yılda geçerli olan asgari ücrete kıyasla aylık net 1 bin 427 TL ve yüzde 50,51 oranındaki artış, bu ay gerçekleşen fiyatların gölgesinde kaldı" dedi.

GIDA ENFLASYONUNDAKİ AYLIK ARTIŞ (YÜZDE)

KAMU KAYNAĞI İLE AİLECE SİGORTA

MSB’ye bağlı ASFAT A.Ş’de çalışan tüm personel ve aile fertleri için şirket bütçesinden özel sağlık sigortası yaptırıldı. Sigortalanan 468 kişiden 102’sinin personel eşi, 171’inin ise personel çocuğu olduğu bildirildi.

Sermayesinin tamamı Hazineye ait olan ve Milli Savunma Bakanlığı’nca temsil edilen ASFAT A.Ş’de çalışan personelin ailesine, şirket bütçesinden kaynak aktararak özel sağlık sigortası yaptırıldığı ortaya çıktı.

Milli Savunma Bakanlığı’na bağlı Askeri Fabrika ve Tersane İşletme A.Ş’nin 2020 yılına yönelik hesapları mercək altına alındı. Şirketin hesaplarında gerçekleştirilen Sayıştay denetimleri, mevzuata aykırı uygulamaları da açığa çıkardı.

Şirket Bütçesinden 468 Kişiyi Sigorta

Sayıştay denetçileri, kurumda görev yapan tüm personel ile personeli aile üyelerine şirket bütçesinden tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırdığını tespit etti. Mayıs 2019 tarihli yönetim kurulu kararına dayandırılan uygulama kapsamında bir firma ile 7 Mart 2019-7 Mart 2020 dönemini kapsayacak şekilde sözleşme imzalandığı belirlendi. Poliçe bedeli şirket bütçesinden karşılanarak sigortalatılan kişi sayısının 468 olduğu öğrenildi.

Sağlık sigortalarının çıkış zeyilnameleri incelenerek ortaya çıkarılan mevzuata aykırılığın detayları da denetim raporuna kaydedildi. Tamamlayıcı özel sağlık sigortası yaptırılan personel sayısının 146 olduğu belirtilirken "Personel eşi" olarak kayıtlara geçen 102 kişinin de sigortadan faydalandığı bildirildi. Personel çocuğu 171 kişinin de özel sağlık sigortalarının da ASFAT kasasından karşılandığı bildirildi. Çalışanların eş ve çocuklarını da kapsayan özel sağlık sigortası uygulaması için şirket kasasından çıkan para, 265 bin 237 TL ile ifade edildi.

Sayıştay, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı bir kamu şirketi olan ASFAT A.Ş.'de çalışan tüm personel ile bunların aile fertlerine şirket bütçesinden kaynak aktararak sigorta yaptırılmasının uygun olmadığını altını çizdi.

CENGİZ HOLDİNGTEN CERATTEPE'DE KAÇAK VİLLA

Cerattepe'de maden tesisi açmasına izin verilen Cengiz Holding'in Şantiye sahasında villa inşa ettiği Yeşil Artvin Derneği tarafından ortaya çıkarılmıştır.

Artvin halkının tüm itirazlarına rağmen, 30 yılı bulan mücadelesine rağmen tüm kamu imkanları seferber edilerek açılmasına izin verilen projeye ilgili 2013 yılında imzalanan ÇED İnceleme Değerlendirme Formu'nda idari bina ve sosyal tesislere orman sahasında izin verilmeyeceği taahhüdü yer almıştı. Yeşil Artvin Derneği, yapının ne amaçla yapıldığını öğrenmek için Artvin Orman Bölge Müdürlüğü'ne yaptığı bilgi edinme başvurusu yanıtız bırakılmıştır. Orman Bölge Müdürlüğü vermiş olduğu cevapta bunun kurum içi yazışmalarla alakalı bir konu olduğunu, bilgi edinme esas kapsamında değerlendirilemeyeceğini ya da cevap verip vermemenin kendi tasarruflarında olduğunu ifade etmiştir.

Söz konusu maden sahası Cengiz Holdingin çalışmalarına açıldığında Artvin Halkının proje sahasına gitmesi engellenmiş, Artvin halkının nöbet tuttuğu çadır kaldırılmış, kolluk güçleri bölgede uzun süre nöbet tutmuştu.

BAŞARISIZLIĞA COVID KILIFI

Kayyumla yönetilen Mardin Büyükşehir Belediyesi, 2020 için belirlenen hedeflerin yüzde 70'ini hayata geçiremedi. Belediye gerçekleşmeyen 173 hedeften 123'ü için Covid-19 salgınına gerekçe gösterdi.

Kayyum idaresindeki Mardin Büyükşehir Belediyesi, 173 maddeden oluşan 2020 yılına yönelik hedefler listesinin yüzde 70'ini hayata geçiremedi. Kente yönelik hiçbir iş yapmadığı gerekçesiyle eleştirilen Mardin Valisi Mahmut Demirtaş'ın başkanlık koltuğunda oturduğu idare, "Vatandaşlardan gelen şikâyetlerin azaltılması" ve "Afet planı hazırlanması" işlerini de kapsayan toplam 123 hedefin gerçekleştirilememesi nedeniyle, "Covid-19 salgını" ile açıkladı.

Her Şey Virüse Bağlandı

Pandemi gerekçesiyle yarım bırakılan ya da hiç başlanmayan hedefler arasında, salgının engel olamayacağı hedefler de yer aldı. İdare, "Verilen canlı hayvan desteği sayısı, destek sağlanan çiftçi sayısı, bilinçlendirmeye yönelik basılan materyal sayısı, hazırlanan proje sayısı, döşenen parke sayısı" ile "Sosyal yaşam evlerinden faydalanan kişi sayısı, kentin acil afet eylem planının tamamlanma oranı" gibi hedeflerin de aralarında yer aldığı 123 hedefi gerçekleştirilememesini, "Covid-19'un olumsuz etkilerine" dayandırdı.

Gerçekçi Olmayan Hedefler

Raporlar, idarenin gerçekçi olmayan hedefler koyduğunu da gözler önüne serdi. İdare, personelin bilgi ve becerilerinin artırılması için 2020 yılında online eğitimler verme kararı aldı. Yılın sonunda belirlediği hedefe ulaşamayan idarenin, online eğitim için gerekli altyapısının bulunmadığı belirlendi. Belediye de kendi koyduğu hedefteki başarısızlığı, "Online eğitim altyapımız yok" diyerek açıklamaya çalıştı.

İki dönem kayyum idaresinde yönetilen belediye, mali kaynak yetersizliği ve borçların fazlalığından da yakındı. Faaliyet raporunda, "Komşu ülkelerle olan istikrarsız ilişkiler" de belediyeyi tehdit eden unsurlar arasında sıralandı.

YİNE BİR ASKERİ ALAN YAĞMAYA AÇILDI

İstanbul Tuzla'daki Jandarma Komando Tabur Komutanlığı arazisinin 130 bin metrekarelik kısmı yapılaşmaya açılacak. Araziye ticaret, konut, ibadet, eğitim ile sağlık alanları inşa edilecek.

İktidarın 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrasında kent dışına taşınacağı açıkladığı askeri alanlar birer birer imara açılıyor. İstanbul Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, Tuzla'nın Aydıntepe Mahallesi'ndeki Jandarma Komando Tabur Komutanlığı Kışlası arazisinin imar planlarını değiştirdi. Yeni imar planlarına göre, arazinin 130 bin metrekarelik alanı yapılaşmaya açılacak. Devasa büyüklükteki askeri arazi, parsellere bölünerek "Gelişme konut, konut-ticaret, eğitim alanı, sağlık alanı, kültürel tesis, sosyal tesis ve ibadet alanına dönüştürüldü.

İmar planı raporunda, "Konut ve ticaret-konut alanları olarak planlanan bölgede 2 bin 479 kişinin yaşaması öngörülmekte. Konut alanı 52 bin 871 metrekare ve ticaret-konut alanı ise 49 bin 628 metrekare olarak planlandı" denildi. CHP Tuzla İlçe Başkanı Avukat Eren Ali Bingöl de imar planına karşı dava açacağını belirterek, "Arazi hâlâ askeri alan olarak kullanılıyor. Henüz boşaltılmadı. Çok sayıda ağacın de yer aldığı arazi yeşil alan olsun istiyoruz. Neden ağaçlık bir alan yapılaşmaya açılıyor? Konut yapacak başka yer mi yok?" diye konuştu. Tuzla Belediye Meclisi'nin CHP'li Meclis Üyesi Ülkü Sakalar ise imar planı değişikliğine tepki göstererek, "Askeri alanın konut alanı olarak imara açılmasına karşıyız. Bu planlar büyük oranda yapılaşmayı arttırıyor" dedi. Sadece bu yıl İstanbul'un birçok ilçesinde askeri alan, imar planları birer birer değiştirilerek yapılaşmaya ve rant açıldı.

İmara açılan askeri alanlar ve büyüklüğü şöyle:

Şubat 2021/Beşiktaş/14 dönüm /Ticaret ve konut alanı

Temmuz 2021/Çekmeköy/Taşdelen/860 bin metrekare/Konut

Ekim 2021/Arnavutköy/754 bin metrekare/Sanayi ve depolama

RTÜK Arazisine Özel Tesis Planı

Adana'nın Seyhan ilçesinde kamuya ait iki arazinin imara açılmasına ve dönüştürülmesine ilişkin değişikliklere tepki var. TMMOB Adana İl Koordinasyon Kurulu'nca düzenlenen basın toplantısında açıklamayı İKK Sekreteri Ahmet Uncu okudu. Açıklamada şöyle denildi: RTÜK'e ait olup satışı gerçekleştirilen Çınarlı Mahallesi'ndeki taşınmaz, eski imar planlarında 'kamu hizmet alanı' olarak tanımlanmış, bölgede yaşayan vatandaşların kamusal alan ihtiyacını karşılamasına yönelik planlanmıştır. Yapılan plan revizyonlar, ticari amaçlı 'özel sağlık tesisi alanı'na dönüştürülmüş. Tamamen kamuya ait bir taşınmazın, askı sürecindeki itirazın değerlendirilmesi ile dönüştürülmesi, hukuk ve kamu vicdanıyla izah edilemez." Açıklamada Kurtuluş Mahallesi'ndeki otopark alanının ticari alana dönüştüren imar planı değişikliğine yönelik itirazlara da yer verildi.

YİNE PARSEL PARSEL SATTILAR

AKP iktidarının özelleştirme hamleleri sürüyor. Ülkenin en değerli koylarından olan Muğla Bodrum Bitez'de bulunan yaklaşık 19 dönümlük (18 bin 847 metrekare) kamu arazisi, 115 milyon 500 bin TL'ye özelleştirildi. Kamu arazisinin satışına ilişkin karar, Resmi Gazete'de yayımlandı. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından imzalanan 4975 sayılı kararla satışı onaylanan araziye, Demircioğlu Mermer Sanayi ve Ticaret Taahhüt Limited Şirketi satın aldı. Ayrıca Elektrik Üretim A.Ş.'ye ait Çal Hidroelektrik santralince kullanılan taşınmazların da satışı gerçekleştirildi. Santraldaki taşınmazları alan Erk İnşaat isimli şirket, 9 milyon 370 bin lira ödedi.

Öte yandan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Sümer Holding, Türkiye Şeker Fabrikaları ve Hazine'ye ait taşınmazlar satıldı. Resmi Gazete'de detayları yer alan taşınmazlardan bazıları şöyle:

- Muş-Şeker Fabrikası: Mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları'na ait Muş Bulanık'taki toplam 3 dönüm arazi ve üzerindeki taşınmazlar, 6 milyon 900 bin TL bedelle Kerem Dost'a satıldı.
- Zile-Şeker Fabrikası: Tapuda Türkiye Şeker Fabrikaları'na ait olduğu görülen Tokat Zile'deki toplam 8 dönüm arazi ile üzerindeki taşınmazlar 7 milyon 70 bin TL'ye Ali Eryılmaz'a gitti.
- Çukurova'da 5 dönüm: Mülkiyeti Hazine'ye ait Adana Çukurova'daki 5 dönümlük taşınmazın, 3 milyon 750 bin TL'ye, Sarılar Mimarlık'a satışı gerçekleştirildi.
- Sümer-Çaycuma: Sümer Holding adına kayıtlı Zonguldak Çaycuma'daki yaklaşık 3 dönümlük taşınmaz, 3 milyon 486 bin TL'ye Kemalettin Kamit'e verildi. Yine Sümer Holding'e ait Çaycuma'daki bin 209 metrekarelik taşınmazın 1 milyon 342 bin TL'ye Yaşar Yurtbay'a satıldı.

- Gölbaşı'nda Hazine arazisi: Hazine adına kayıtlı Ankara Gölbaşı'ndaki bin 193 metrekarelik taşınmaz, 3 milyon 50 bin TL'ye Eti Hotel ve Turizm'e satıldı. Yine Gölbaşı'ndaki 1 dönüm taşınmaz, 1 milyon 700 bin TL'ye Öztürk Turizm'e verildi.
- Sümer-Reyhanlı: Sümer Holding adına kayıtlı Hatay Reyhanlı'daki 848 metrekare arazi ve üzerindeki yapının 1 milyon 680 bin TL'ye Derviş Mehmet Dörtbudak'a satıldı.
- Erzincan-Şeker Fabrikası: Şeker Fabrikaları adına kayıtlı Erzincan Üzümlü'deki 3 bin 265 metrekare arazi 1 milyon 460 bin TL'ye Özgür Cantürk'e satıldı.
- Sümer-Giresun: Sümer Holding'e ait Giresun Eynesil'deki 700 metrekarelik taşınmaz, 920 bin TL'ye Aycı Promosyon'a verildi.
- Tercan-Şeker Fabrikası: Şeker Fabrikaları'na ait Erzincan Tercan'daki 3 buçuk dönümlük taşınmaz ve üzerindeki 700 bin TL'ye Veliogulları İnşaat'a satıldı.
- Hazine-Kütahya: Hazine adına kayıtlı Kütahya'daki 853 metrekare taşınmazın 261 bin TL'ye İlyas Doğan'a, 725 metrekare taşınmaz ise 150 bin TL'ye İsmet Güner'e satıldı.

KENDİNDEN OLMAYANA KUŞATMA

AKP, sandıktan alamadığı sonuca iktidar gücüyle ulaşmaya çalışıyor. Ekonomik güçlüklerin yanı sıra kayyum atamaları ve soruşturmalarla kuşatılan muhalefet belediyelerinin önüne her gün yeni bir engel çıkartılıyor.

Yerel seçimlerin üzerinden geçen üç yılı aşkın sürede, muhalefetin yönetiminde bulunan belediyeler her adımda iktidarın engellemeleri ile karşı karşıya kaldı. 60'tan fazla belediyeye kayyum yoluyla el konulurken AKP, kazanamadığı belediyeleri çeşitli yöntemlerle iş yapamaz hale getirdi, vatandaşlar hizmetlerin aksaması nedeniyle mağdur oldu.

31 Mart 2019'da gerçekleştirilen seçimlerde başta Ankara, İstanbul, Adana, Mersin olmak üzere çok sayıda büyük belediyeyi muhalefete kaptıran iktidar partisi, üç yıldır bu belediyelerin iş yapamaması için mücadele ediyor. Kaynakların tamamına yakınına Cumhuriyet İttifakı yönetimindeki belediyelere aktaran Saray yönetimi, ek kaynak bulma yoluna giden belediyeleri de soruşturma ve genelgelerle engellemeye çalışıyor.

Müfettiş İncelemeleri

Yerel seçimlerin ardından İçişleri Bakanlığı'na bağlı müfettişler, muhalefet belediyelerini kısıkaç altına aldı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ceyhan, Yalova, Buca, İlkadım Belediyeleri başta olmak üzere çok sayıda belediye defalarca müfettiş incelemesinden geçirildi.

6 Belediye Kaldı

Yerel seçimlerde üçü büyükşehir olmak üzere 65 belediye başkanlığını kazanan HDP'nin kayyum operasyonu ile 59 belediyesine el konuldu. Silopi, Patnos, Çınar, Karaçoban ilçe belediyeleri ile Kömür ve Balveren belde belediyeleri, kayyum atanmayan HDP'li belediyeler oldu.

Batıda da Kayyum

CHP'li Urla Belediye Başkanı İbrahim Burak Oğuz, seçimlerden dokuz ay sonra FETÖ iddiaları nedeniyle tutuklandı ve daha sonra görevden alındı. Oğuz'dan boşalan koltuğa belediye meclisinde seçim ya da halk oylaması yöntemiyle yeniden belediye başkanı seçimi gerçekleştirilmedi. Bunun yerine, Urla Kaymakamı Murtaza Dayanç, belediyeye kayyum olarak atandı.

Yalova Belediyesi'nde ise muhasebe çalışanına yönelik suçlamalar, başkanı görevden alma gerekçesi oldu. Belediyenin Mali Hizmetler Müdürlüğü çalışanı hakkındaki iddiaları inceleyen müfettişler, CHP'li Belediye Başkanı Vefa Salman'ın görevden alınmasına karar verdi. Yerine AKP'li Belediye Meclis Üyesi, başkanvekili olarak seçildi.

CHP'li Ceyhan Belediye Başkanı Kadir Aydar da hakkındaki adli soruşturma gerekçe gösterilerek seçimlerden bir yıl sonra görevden alındı.

Yardıma Engel

Merkezi hükümetten yeterli desteği alamayan muhalefet belediyeleri, finansman talepleri için kapısını çaldığı İller Bankası'ndan da çoğu zaman olumsuz yanıt aldı. Bunun üzerine yardım kampanyaları düzenlendi.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, koronavirüs salgınından etkilenen yurttaşlar için yardım kampanyası düzenleyen başta Ankara ve İstanbul olmak üzere muhalefet belediyelerini engellemek amacıyla valiliklere genelge gönderdi. Belediyelerin dış finansman yoluyla kaynak bulma çabaları da iktidarın engellemek için girişimlerde bulunduğu bir diğer uygulama oldu.

Ekmeğe İzin Yok

Ekonomide yaşanan kötü gidişatın ardından ücretsiz ekmeğe dağıtmak isteyen muhalefet belediyeleri, yine İçişleri Bakanlığı'nın engellemeleri ile karşı karşıya kaldı. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, valiliklere genelge göndererek, ekmeğe dağıtımının yalnızca Vefa Sosyal Destek Grupları tarafından yapılabileceğini bildirdi.

Belediye başkanı muhalefetten, meclisi ise iktidar çoğunluğundan oluşan belediyelerde, engellemeler meclis kararıyla hayata geçti. Çok sayıda belediyede başkanın yardım ve finansman talebi, meclis kararıyla reddedildi. Son olarak Ankara'da 5 bin adet açık hava ilan panosu ile 3 bin adet kapalı otobüs durağının 10 yıllık süreyle kiraya verilmesini isteği, AKP'li ve MHP'li meclis üyelerinin oylarıyla reddedildi. Kaybedilen toplam kaynak 2,5 milyon TL olarak hesaplandı.

Ayrımcılık Her Yerde

Kaynaklarının yarısını Millet İttifakı'na ait belediyelerden toplayan Türkiye Belediyeler Birliği de bu kaynakların tamamına yakını Cumhuriyet İttifakı tarafından yönetilen belediyelere aktardı. Duruma tepki gösteren CHP'li belediye başkanları, Türkiye Belediyeler Birliği tarafından gerçekleştirilen organizasyonlara katılmama kararı aldı.

ÇEVRENİN DEĞİL, TOKİ'NİN YILI

2021 yılının sonuna yaklaştığımız dönemde, bir aylık süre içerisinde Ayvalık ve Şebinkarahisar'da iki ayrı facia yaşanmış olup, barajlar, su kaynakları, yaşam alanları, tarım alanları, binlerce canlı türü tehdit altındadır. Bakan Murat Kurum bu konuda tek bir açıklama dahi yapmamıştır. Finalde inşaat yapmayacağı, beton dökmeyeceği meselelere dahil olmamaktadır. Kendisi, çevrenin değil, TOKİ'nin Bakanındır.

İnsan Kaynaklı Afet

Şebinkarahisar ve Ayvalık'ta yaşanan faciaların insan kaynaklı afettir. Selde, depremde sarı çizmeleriyle basının önüne geçen Bakanlar, bu iki faciada sessiz kalmışlardır. Şebinkarahisar'da yaşanan facia nedeniyle Sivas'a bağlı Suşehri ve Koyulhisar, Tokat'a bağlı Reşadiye, Niksar ve Erbaa, Amasya'ya bağlı Taşova, Samsun'a bağlı Çarşamba ilçeleri tehdit altındadır. Dahası, Kelkit Vadisi, Çarşamba Ovası tehdit altındadır. Ayvalık'taki facia da sadece Ayvalık'ın meselesi değildir. Bu bölgelerde facia sonrası olabilecek sağlık sorunlarını önlemeye yönelik tedbirler alınması gerekmektedir. Para cezaları kesilerek geçiştirilmemeli, söz konusu bölgeler Afet bölgesi ilan edilmesi gerekir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞB) 2019'da Bütçesinin %5'ini Çevre Koruma İçin Harcadı

ÇŞB'nin performans programları incelendiğinde, Bakanlığın Çevre Koruma ve İklim Değişikliği ile ilgili performans hedeflerinin toplam performans hedefleri içindeki payının düşük olduğu görülmektedir. ÇŞB'nin performans hedefleri bütçesinin yaklaşık % 70'i şehircilik, % 30'u ise çevre alanına ayrılmaktadır. Performans hedeflerinin gerçekleşmesi bakımından incelenebilecek tek yıl 2019 yılıdır. 2019 yılındaki gerçekleştirmelere bakıldığında hedeflerin % 95'i şehircilik alanında, % 5'i ise çevre alanında gerçekleşmiştir. Bir başka deyişle, çevre alanındaki hedeflere erişilememiş, zaten yüksek başlangıç bütçesi ayrılan şehircilik alanındaki hedeflere ise ek bütçe bulunmuştur.

TL cinsinden ifade edilirse, 2019 yılında ÇKİD harcamaları toplamı 812 milyon olarak planlanmışken, 391 milyon olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, ÇŞB bütçesi 2 milyar 573 milyon TL planlanmışken, 7 milyar 312 milyon olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ÇŞB'nin harcamalarında görülen olağanüstü artış tümüyle şehircilik ve kentsel dönüşüm için kullanılmış; ÇKİD ile ilgili harcamalar ise planlananın altında kalmıştır.

Ormansızlaşma AKP Döneminde Arttı Sadece 2020 yılında, 67 Bin 972 Hektarlık orman alanının yangın ve maden-enerji tesisleri için verilen orman izinleriyle nedeniyle yok edilmiştir.

2021'de, Orman Genel Müdürlüğü'ne göre 130 bin hektar, Avrupa Yangın bilgi servisi EFFIS ise 170 bin hektarlık alan yanmıştır. 2018 yılında 5 644 Hektar, 2019 yılında 11 332 Hektar, 2020 yılında 20 971 Hektar ormanlık alan yanmıştır.

OTOPARKTA YENİ ARACA YER YOK

Diyanet İşleri Başkanı Erbaş'ın "Korkumuzdan yeni araba alamıyoruz" sözleri tepki çekti. Diyanet'in sahip olduğu binek araçların sayısı ise genel bütçe kapsamındaki 39 kamu idaresinden 29'unu geride bıraktı.

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın, "Korkumuzdan yeni araba alamıyoruz" sözleri, gözleri Diyanet'in araç envanterine çevirdi. Diyanet, araç sayısı itibarıyla genel bütçe kapsamındaki 22 kamu idaresini geride bırakırken 2018, 2019 ve 2020 yıllarında resmi araçları için 2,2 milyon TL'lik yakıt harcamasında bulundu. Diyanet toplam 281 adet olan binek araç sayısı ile de 29 kamu idaresi solladı. Başkan Erbaş'ın ziyaretlerinde kullandığı VIP minibüsün ise Diyanet Vakfı bütçesi ile alındığı ve içinin özel olarak dizayn edildiği iddia edildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'na tahsisli araç sayısına yönelik veriler, kurumundaki, "Araç korkusunu" gözler önüne serdi. Diyanet'in 2021 yılı itibarıyla sayıları 405 olan araçlarının 281'ini binek araçlar oluşturdu.

29 Kurumu Geride Bıraktı

Dev bütçesi ve bütçe harcamalarıyla tartışılan başkanlık, genel bütçe kapsamındaki 39 kamu idaresinin taşıt sayısına göre sıralandığı listede 22 idareyi geride bıraktı. Emniyet Genel Müdürlüğü, 48 bin 107 araç ile en fazla taşıta sahip kamu idaresi olurken 14 bin 100 araçla Milli Savunma Bakanlığı, ikinci sırada yer aldı. Sağlık Bakanlığı'nın toplam taşıt sayısı ise 8 bin 979 oldu. Diyanet'in toplam araç sayısı ise kayıtlara 405 olarak geçti. Başkanlık, 39 kamu idaresinin bütçe cetvellerinde, "T02" olarak kodlanan ve binek araçları tanımlayan araçlara sıralandığı listede ise 29 kurumu solladı. Diyanet'in toplam 281 binek aracı olduğu kaydedildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın faaliyet raporları ise 2017 yılında kurum alınan araç sayısının fazlalığını gün yüzüne çıkardı. 2018, 2019 ve 2020 yıllarında taşıt alımı yapmayan idarenin 2017 yılında ise 26 araç satın aldığı öğrenildi. Satın alınan araçların idareye maliyeti ise 2 milyon 641 bin TL oldu.

Dört Yılda 2,2 Milyon Liralık Benzin Yakıldı

Başkanlığın faaliyet raporları idarenin yüksek yakıt tüketimini de ortaya koydu. Raporlara göre Diyanet'in araçları, 2017 ve 2020 yıllarını da kapsayan dört yıllık dönemde 2,2 milyon TL'lik benzin ya da motorin yaktı. Dört yılda yakılan akaryakıtın miktarı ise 400 bin litrenin üzerine çıktı.

Ziyaretler İçin VIP Minibüs İddiası

Diyanet İşleri Ali Erbaş'ın bazı ziyaretlerinde kullandığı minibüsün içinin özel şekilde tasarlandığı öne sürüldü. Türkiye Diyanet Vakfı'nca satın alınan ve Erbaş'ın kullanımına tahsil edildiği iddia edilen minibüsün VIP donanımlara sahip olduğu bildirildi.

'Audi Değil Mercedes' Savunması Yaptılar

AKP döneminde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 1,5 milyon TL'ye satın aldığı lüks araç, kentteki müftülerin kullanması amacıyla İstanbul İl Müftülüğü'ne tahsis edildi. Audi A8 Long marka olduğu öğrenilen aracı, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın da İstanbul seyahatlerinde kullandığı belirtildi. BirGün'ün 2020 yılında gündeme getirdiği iddiaya göre, değeri 1,5 milyon TL olan aracı çok beğenen Diyanet İşleri Başkanı Erbaş, aracın Ankara'ya çekilmesini istedi. İddiaya göre, İstanbul Valisi Ali Yerlikaya, seçimlerin ardından İstanbul Müftüsü Mehmet Emin Maşalı'yı arayarak, "Elinizde belediyeye ait araç varsa iade edin" dedi. Vali Yerlikaya'nın ısrarı üzerine Maşalı, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'a ulaştı. Ali Erbaş, müftülüğün ısrarı nedeniyle aracın tekrar İstanbul'a gönderilmesine onay verdi. Diyanet yetkilileri, BirGün'ün iddialara ilişkin sorularını, "Biz Audi marka aracı sadece İstanbul'da havalimanına gidiş geliş için kullandık. Bizim makam aracımız Audi değil Mercedes" diye yanıtladı.

MİLYONLARIN SAĞLIK HAKKI TEHLİKEDE!

Yaklaşık 10 milyon yurttaş 1 Ocak'tan itibaren kamu sağlık hizmetinden yararlanamayacak. Dr. Demir ve Kılıç, "Sağlık hakkı bütün vatandaşlar için en temel insan hakkıdır ve bu hak ücretsiz olmalı" dedi.

Genel Sağlık Sigortası (GSS) ve BAĞ-KUR prim borcu olan milyonlarca yurttaş eğer yeni bir düzenleme yapılmazsa 1 Ocak'tan itibaren kamu sağlık hizmetinden yararlanamayacak.

GSS kapsamında olup prim borcunu zamanında ödeyemeyen işsizlerin, okulunu bitirip iş bulamayan gençlerin, işyerini kapatmak zorunda kalan esnafın, çiftçinin ve ev hizmetlerinde çalışan kadınların yeni yılda Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler ve devlet üniversitesi hastanelerinde sunulan sağlık hizmetlerinden yararlanmaları mümkün olmayacak.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Konu, 2022 yılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçesinin Plan Bütçe Komisyonu'ndaki görüşmelerinde de gündeme geldi. CHP İstanbul Milletvekili Ali Şeker, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'e "GSS Prim borcu olan toplam kişi sayısı ve 31 Aralık'tan sonra prim borcu olanlar sağlık hizmetlerinden yararlanabilecekler mi?" sorusunu yöneltti.

Bakan Bilgin ise soruya yazılı verdiği cevapta genel sağlık sigortası prim borcu olan toplam sigortalı sayı konusunda bilgi vermedi ve 31 Aralık'tan sonra milyonlarca yurttaşın sağlık hizmeti alabilmelerinin şartları şöyle sıraladı:

Yapılandırma kanunu ile 31 Kasım 2021'e kadar gelir testine başvurmaları halinde, gelir testine (yoksulluk ve muhtaçlığını tespit ettirme) hiç başvurmamış vatandaşlarımızdan aile içi kişi başı geliri asgari ücretin 1/3' nün altında olduğu belirlenenlerin GSS prim borçlarının silineceği ve sonrasında ise primlerinin devlet tarafından karşılanacak.

Genel sağlık sigortası prim borcu olan sigortalıların ise borç asıllarını 31.12.2021 tarihine kadar ödemeleri ve prim borçlarının bulunmaması halinde, prim ödeme gücü bulunanların geliri brüt asgari ücretin üçte birinin üzerinde olan kişilerin ödemesi gereken prim tutarı brüt asgari ücretin yüzde 3'ü kadarı (2022 yılı için 161,55 TL) prim yatırımları halinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilecekler.

Ücretsiz Olmalı

Dr. Ergün Demir ve Dr. Güray Kılıç, BirGün'e yaptığı açıklamada, yoksulluğun, işsizliğin ve ekonomik belirsizliğin giderek arttığını vurguladı. Demir ve Kılıç, "Salgın devam ederken yüzlerce işyeri kapandı ve binlerce işçi işten çıkarıldı. Böylece de prim ödeyemeyenlerin sayısı da giderek arttı. Vatandaşın ocağında 'aş yerine yoksulluk' kaynarken Bakan primini ödeyemeyen vatandaşa borcunu borçla kapatmayı ya da yoksulluk ve muhtaçlık testine girmeyi önermektedir" ifadelerini kullandı. Hekimler sözlerini şöyle sürdürdü:

"AKP yetkililerinin ve TÜİK'in yaptığı açıklamaya bakılacak olursa işsizlik azalmakta, istihdam artmakta, ekonomi uçmaktadır. Madem ekonomi uçuşta, vatandaşlar genel sağlık sigortasını, esnaf ise BAĞ-KUR prim borçlarını yapılandırma ile son 2 yılda 3 kez ertelenmesine, faizlerinin silinmesine ve borçların ödeyebilmesi için 6,9,12 ve 18 ay taksitlendirilmesine rağmen neden hala ödeyememektedir?"

Sağlık hakkı bütün vatandaşlar için en temel insan hakkıdır. Milyonlarca vatandaşın sağlık hizmetlerinden yararlanma hakları bu pandemi döneminde ellerinden alınmaktadır. İktidarın görevi sağlık hakkının bütün vatandaşlar için kamusal, ücretsiz, nitelikli ve ulaşılabilir olmasını sağlamaktır."

Düzenleme Yapılmalı

"Yapılması gereken primini ödeyemeyen vatandaşların sağlık hizmetinden yararlanmasını sağlayacak düzenlemeyi gerçekleştirmektir" diyen hekimler sözlerini şöyle tamamladı:

"Salgının etkileri tüm hızıyla devam ederken, sağlık hizmetlerine daha fazla gereksinimin olduğu bugünlerde borcunu ödeyemeyen vatandaşların sağlık haklarından mahrum edilmesi kabul edilemez. GSS primlerini ödeyemeyip borçlu duruma düşen işsizlerin, okulunu bitirip iş bulamayan gençlerin, siftah yapamayan esnafın sağlık hizmetine erişimini lütuf gibi sunan yararlanma süresini ileri tarihe ertelemek değil, sağlık hizmetlerine koşulsuz erişimin her yurttaş için en temel insan hakkı olduğu kabulü ile yapılması ve bu olumsuz durumun giderilerek provizyon almalarının sağlanması gerekir.

Prim borçlularının sağlık hizmetine erişimi için yararlanma süresini defalarca uzatmak çözüm değildir. Yoksulların kısa vadede GSS prim borçlarının silinmesi için kaynak mevcuttur. Bu kaynak için Genel Sağlık Sigortası fon varlığının Kanun'un emrettiği gibi sadece sağlık hizmeti için kullanılması yeterlidir."

10 milyon kişiyi ilgilendiriyor

GSS prim borcu olan toplam kişi sayısı konusunda kurumsal bir veri veya Bakan'ın bir açıklaması bulunmuyor. Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu bürokratlarının iktidar medyasında açıkladığı sayının 10 milyon kişi olduğu biliniyor.

AKP, EKONOMİK KRİZİ PERDELEMELİK ŞİMDİ DE HAYVANSEVERLERİ DÜŞMANLAŞTIRIYOR

22 Aralık 2021 tarihinde Gaziantep, Şahinbey ilçesinde iki köpeğin saldırısı sonucu Asiye Ateş adlı dört yaşındaki kız çocuğu ağır yaralanmıştır. Olay sonrasında köpek sahipleriyle ilgili şikâyetinde bulunan Asiye Ateş'in apartman görevlisi olan babası, işten atılmıştır. Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmada 3 şüpheli tutuklanmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 25 Aralık 2021'de Gaziantep'te yaptığı konuşmada bu konuyu dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanının, "Belediyeleri sahipsiz hayvanları sokaktan alacak adımları atmaya çağırıyorum" sözleri sonrasında AKP'li belediyeler tarafından başlatılan toplama ve zorla alıkoyma operasyonlarında, sokak köpeklerinin çoğunun daha barınaklara varamadan yaralandığına, sakatlandığına dair haberler basında ve sosyal medyada geniş yer edinmiştir.

Asiye Ateş'in ailesinin sosyoekonomik durumunu vurgulayan Cumhurbaşkanı, bu köpekleri sokaklarda yaşamasını savunanların "Beyaz Türkler" olduğunu, köpeklerin özellikle yoksul vatandaşların yaşamını tehlikeye attığını iddia etmiş, "Tabii ilginç olan bir şey var. Şimdi bu köpekler parası bol olanların köpekleri. Ne oluyor, ne gidiyor, ne yapıyorlar; dertleri yok. O yavru orada paramparça oluyor, bu adamlar hala acaba babasını nasıl aldatır, kandırırız bunun gayreti içinde. Kandıramayacak bunların bedelini ödeyeceksiniz." demek suretiyle tehditte bulunmuştur.

Cumhurbaşkanı söz konusu cümleleriyle, yoksullaşan halk kesimlerini hayvanseverlere, dahası orta sınıflara düşman etmeye çalışmaktadır. Geçtiğimiz hafta, dövizde yaşanan ani yükselme ve düşüş hareketlerinde yaşanan vurgunu, zenginleşmeyi perdelemek isteyen Erdoğan'ın hayvanseverlerle ilgili açıklamaları, hayvanlara yönelik şiddeti körüklemek, artan yoksulluğu ve derinleşen krizi perdelemek anlamına gelmektedir.

Şu ana kadar sokak hayvanlarıyla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen, hayvan hakları anlamında etkili ve sahici düzenlemeler ve uygulamalar geliştirmekten özellikle imtina eden AKP iktidarı yine üzerinden suç savmaya çalışmaktadır.

Türkiye'de 1003 belediyenin yalnızca 256'sında barınak vardır. Belediyelerin %75'inde veteriner hizmetleri müdürlüğü veya hayvan rehabilitasyon merkezi altyapısı bulunmamaktadır.

İKTİDAR; İNANÇ, ETNİK KÖKEN, YAŞAM TARZLARI, SİYASİ DÜŞÜNCE ÜZERİNDEN TOPLUMU AYRIŞTIRIYOR

İnanç, etnik köken, yaşam tarzları, siyasi düşünce üzerinden toplumu ayrıştırma söylemini politika malzemesi yapan iktidar; toplumsal huzur ve barışı tehdit eden bu yaklaşımını daha uç bir noktaya taşıdı. 'Beyaz Türkler' nitelemesiyle tehlikeli bir dile yöneldi. Düşmanlıkları ve karşıtlıkları besleyebilecek bu ayrımcı siyaset dilinin ülkenin birlik beraberliğini temsil etmesi gereken Cumhurbaşkanının insanlarımızı etiketlemesinin hiçbir insani ve vicdani mazereti olamaz!

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gaziantep'teki konuşmasında ülkemizin ve toplumumuzun barış içinde bir arada yaşama arzusunu görmezden gelen ifadelerle tehlikeli olabilecek bir siyaset dilini gündeme taşıdı. Gaziantep'teki küçük bir kız çocuğunun başına gelen pitbull vahşetini bahane ederek söylediği 'Beyaz Türkler hayvanlarınıza sahip çıkın' sözleri toplumda ayrışma-kamplaşma ve karşıtlıkları körükleyebilecek ifadelerdir. Bir yanılla ırkçılığı bir yanılla Türk toplumunun ayrımcı nitelendirmelerle farklılaştırılmasını çağrıştıran, kin ve nefret duygularını besleyebilecek bu sözlerin, anayasamızda ülkenin birlik ve beraberliğini temsil eden Cumhurbaşkanınca sarf edilmesinin hiçbir gerekçesi ve mazereti olamaz. Şayet hayvan seven, evinde, bahçesinde hayvan besleyenler 'Beyaz Türkler' olarak nitelendirilip ayrıştırılmak, toplumun diğer kesimlerinde kin-nefret-kızgınlık uyandırılmak isteniyorsa, bu söylem tehlikeli bir yoldur. İktidara geldiğinde açılım siyasetiyle, Kürt Açılımı, Ermeni Açılımı, Roman Açılımı, Alevi Açılımı vb. toplantılarla ülkemizdeki toplumsal-etnik-inanç ayrımcılığını ortadan kaldırmayı, sorunları çözmeyi vaat edenlerin 10 yıl sonra tam tersi politikalara yönelmesi, ayrıştırıcı-kamplaştırıcı siyaseti iktidarı sürdürme aracı haline getirerek istismar malzemesi yapması ve şimdi de 'Beyaz Türkler' ayrımını ortaya atıp bu politikayı daha uç noktalara taşımak istemesi ülkemize ve insanlarımızı yapılabilecek en büyük kötülüktür. Biz işte bu yüzden kanayan toplumsal yaraları kapatmak ve herkesin birbiriyle kucaklaşmasını sağlayabilmek için helalleşeceğiz diyoruz. İktidar, siyasi ikbal uğruna yeni yaralar açmaya, insanlarımızı renklerle etiketleyerek kin ve nefreti pekiştirmeye, yeni kamplar oluşturmaya çabıyor...

Bir yandan ‘yaratılanı severiz yaratandan ötürü’ deyip diğer yanda doğadaki tüm varlıkların, canlıların sevgisini taşıyanları hedef göstermek samimiyetsizliktir. Toplumcu Beyaz ve Siyah Türkler olarak ayırtırmak doğru bir yaklaşım değildir.

Masum küçük kızımızın yaşadığı pitbull vahşetinin sorumluları mutlaka hak ettikleri cezayı almalı, bu vahşete sebep olmanın hesabını adalet önünde vermelidir. Kaldı ki dünyanın pek çok ülkesinde ve ülkemizde de bu tür vahşetlerin önlenmesi için sert yasaklar söz konusudur. Önce bu yasakları çiğneyip, insanların yaşadığı bir sitede bu vahşi hayvanları besleyenlerden, onlara engel olmayanlardan, görevini yapmayanlardan hesap sorulmalıdır. **Yaşanan vahim olayı açılış töreninde veya miting meydanında toplumu ayırtırma bahanesi yapmak, tehlikeli sonuçları olabilecek bir siyasi istismardır!**

GELECEĞİ ÇALDINIZ

KPSS’den yüksek puan alanlar mülakatta elendi

MEB’in araştırması ile sakıncalı bulunan ve yargı tarafından birçok defa iptal edilen sözlü sınav, yine binlerce öğretmenin emeğini çöpe attı. Öğretmenler, “Yalnızca bizim değil, ailemizin de geleceği çalındı” dedi.

Sözlü sınav uygulaması, binlerce öğretmen adayını mağdur etti. Yüksek KPSS puanı ile atanmak için başvuran binlerce öğretmen adayı, sözlü sınavda verilen düşük puanlar ile elendi. Sözlü sınav mağduru öğretmenler, “Bütün bir yılımız boşa gitti, ailelerimizin emekleri hiç oldu” dedi.

Kamuya personel alımlarında, “İstenmeyeni eleme aracı” olarak kullanıldığı gerekçesiyle karşı çıkılan sözlü sınav uygulaması, atanamayan öğretmenlerin canını bir kez daha yaktı. Sosyal medyada, “Mülakata Hayır” etiketiyle kampanya başlatan sözlü sınav mağduru öğretmenler tepkilerini, “Öğretmen atamaları KPSS puanıyla yapılsın, emeklerimiz sözlü sınavla yok edilmesin” ifadesiyle yansıttı.

Emekleri Çöp Oldu

Binlerce öğretmeni mağdur eden sözlü sınava yönelik, “Sınav komisyonu herhangi bir kriter olmaksızın not veriyor” eleştirilerinin haklılığını ortaya koyan çok sayıda örnek sosyal medyadan paylaşıldı. Elenen bazı öğretmenlerin KPSS puanları ile sözlü sınav puanları şöyle:

- ▶ KPSS’de bölümünde birinci olan öğretmen, 87 KPSS puanına karşın sözlü sınavda 55 aldı.
- ▶ Biyoloji alanında doktora yapan ve KPSS’den 88 puan alan öğretmene mülakatta 55 verildi.
- ▶ Felsefe bölümü mezunu 92 KPSS puanlı öğretmenin sözlü sınav puanı 58 oldu.
- ▶ KPSS’den 96 puan alan ve ilk 100’e giren Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, 58 sözlü puanıyla atanmadı.
- ▶ KPSS’ye sekiz aylık hamileyken girdiğini belirten ve 91 puan alan Almanca öğretmeni B.F’ye sözlü sınavda 51 verildi.

Uykularımız Kaçıyor

Ataması yapılmayan öğretmenler sosyal medyada, “Mülakata Hayır” etiketinin altına yazdıkları yorumlarda tepki ve duygularını dile getirdi. Mağdur öğretmenler, sözlü sınavın kaldırılmasına yönelik kampanyaya şu ifadelerle destek verdi:

Sorulan sorunun önemi yok, mülakatı zaten ellerindeki listede olmayan kişileri elemek için yapıyorlar.

Bir yıl boyunca gündüz iş akşam evde ders çalıştım. Parasız pulsuz akşama kadar emek ettim. Tarih gibi ataması kontenjanına oranla zor bir bölümden bu puanı aldım ve sonuç bu. Neden artık gök çatlamaz da bu adaletsizlerin üzerine çökmez?

Yatacak yeriniz yok. Haksızlık karşısında uykularımız kaçıyor.

Canımız Yandı

Bir öğretmen, “Bütün bir yılımızı atanmak umuduyla çalışarak geçirdik. Çoğumuz KPSS’ye hazırlanırken bir yandan da para kazanmak zorunda olduğum için yarı zamanlı işlerde çalıştım. KPSS’den aldığımız yüksek puanların mutluluğu sözlü sınava kadar sürdü. Güya not kriterleri belli sözlü sınavda, hak etmediğimiz puanlar ile elendik” dedi. Diğer öğretmen ise şu ifadeleri kullandı: “Aramızda ekonomik durumu kötü olan, ailesinden aldığı parayla dershaneye gidip KPSS’ye hazırlanan arkadaşlarımız var. Yalnızca bizlerin değil, ailelerimizin de canını yaktılar. Hiçbir bilimsel kriterle dayandırılmayan sözlü sınavdan vazgeçilmesini, atamalarda KPSS puanının dikkate alınmasını istiyoruz.”

Derhal Kaldırılmalı

CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, öğretmen alımlarındaki sözlü sınavların şaibeli olduğunu belirtti. Değerlendirmelerde bulunan Karabıyık, sözlü sınavın kaldırılması gerektiğinin altını çizerek şunları söyledi:

“KPSS’den yüksek alan adaylara sözlü sınavda hangi kriterlere göre düşük puan veriliyor? Pırl pırl çocukların emekleri, sözlü sınavlar ile yok ediliyor. İnsanın aklına ister istemez, ‘istemediklerini sözlü sınav bahanesiyle eliyorlar mı?’ sorusu geliyor. Danıştay kararlarına da konu olan sözlü sınav uygulaması derhal kaldırılmalıdır.”

Hayatın Akışına Aykırı

Ankara 14. İdare Mahkemesi, daha önce KPSS’den yüksek puan alıp mülakatla elenen bir adayın başvurusunda MEB’i haksız bulmuştu. Öğretmen adayının başvurusuna ilişkin alınan kararda genel kültür ve eğitim bilimleri testinden tam puan alındığı hatırlatılmıştı. Buna karşın mülakatta “İfade Yeteneği ve Muhakeme Gücü”nden ise 20 üzerinden 10 puan alan öğretmenin başvurusuna ilişkin kararda mahkeme bu durumu “Hayatın olağan akışına aykırı” ifadelerini kullanmıştı. Mahkeme, adayın 58 puan aldığı sözlü sınavın iptal edilmesi ve yeniden gerçekleştirilmesine karar vermişti.

Öğretmenlerin Hakkını Yedirmeyeceğiz

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu KPSS’den yüksek puan alıp mülakatla elenen öğretmenlerle görüştü. Görüşme sonrasında kameralar karşısına geçen öğretmenler üzüntülerini dile getirdi ve emeklerinin karşılığını almak istediklerini dile getirdi. Ardından konuşan CHP Lideri ise şunları söyledi: “Öğretmenler bu ülkenin geleceğidir. Bu haksızlığı herkes duymalı. Bakan Bey’e sabahtan beri ulaşamıyorum. Dün akşam yüksek puan alan ama sözlüde olan bir öğretmenle görüştüm. Bana ‘Çok üzülüm, keşke yüksek puan almasaydım’ dedi. Bu çocukların hayatını çalmak kimsenin hakkı değildir. Hepimiz buna itiraz etmeliyiz. Bu konuda Danıştay’ın verdiği karara dahi uymuyorlar. Aklımızın almadığı olaylar gerçekleşiyor. Bu evlatlarımızın hakkını, hukukunu korumak benim boynumun borcudur. Her türlü hukuki desteği vereceğiz ve haklarını alana kadar da mücadele edeceğiz. Saray da şürekâsı da bunu iyi bilsin. Birilerinin hakkını birilerine yedirmeyeceğiz. Bunu yaparsanız, torpille, kayırmacılıkla bu iş yürümez. İktidar olduğumuzda bu mülakat belasını kaldıracacağız.”

Dayısı Olan Atanıyor

Atamalarda kayırmacılığa yol açtığı gerekçesiyle eleştirilen sözlü sınavın öğretmen adaylarında yarattığı duygular, MEB’in dergisinde 2019 yılında yayımlanan araştırmayla gözler önüne serilmişti. Sözlü sınavın, nitelikli öğretmen seçimi için yeterli olmadığı sonucuna varılan araştırmada bir öğretmenin mülakata ilişkin, “Hak ve adalet kavramları üzerine oldukça fazla düşünmemi sağladı bu uygulama” sözlerine yer verildi.

Puanlar Tutarlı Değil

Araştırmada, sözlü sınavdan geçer not alan öğretmenlerin dahi uygulamadan memnun olmadığının altı çizildi. Atanan öğretmenlerin mülakata ilişkin şu görüşleri paylaşıldı:

Puanların hiçbir objektifliği yok.

Komisyon üyelerinin verdiği puanlar birbiriyle pek tutarlı değil.

Dayısı olan, hak etmeyen kişilerin atanabileceği bir atama sistemidir bu sistem.

Mülakatın, öğretmenlerin kişisel yaşamlarını da olumsuz etkilediği vurgulandı.

Adayların Psikolojileri Etkileniyor

Sözlü sınavın psikolojik etkileri konusundaki görüşler ise araştırmada şöyle ifade edildi:

Öğretmen adaylarının torpil arayışı içinde olması bizleri psikolojik olarak derinden etkilemektedir.

Kendi yaş grubunda sürekli mülakatla ilgili konuşmaktan sıkıldım.

Birçok insanın haksızlığa uğradığını, birçoğunun da hakkı olmadığını düşünüyorum.

ÖĞRETMENLER

Çocuğun ve toplumun gelişimi için eğitimde yapısal dönüşüme nitelikli veri, yapıcı diyalog ve farklı görüşlerden ortak akıl oluşturarak katkı yapma amacı taşıyan **Eğitim Reformu Girişimi (ERG)**, 2021 yılına ait son Eğitim İzleme Raporu olan Öğretmenler dosyasını paylaştı.

Öğretmenlerin salgın koşullarından nasıl etkilendiklerine odaklanan bu rapor, **öğretmen planlaması, öğretmenin iyi olma hâli, öğretmenin güçlenmesi, özerkliği ve meslektaşlar arası işbirliği ana başlıklarında, güncel veriler, temel eğitim göstergeleri ve dosya kapsamında yapılan öğretmen görüşmeleriyle son bir yıldaki gelişmeleri ve yaşananları** değerlendiriyor.

Ayrıca, salgında öğretmenlerin psikolojik ve mesleki iyi olma hâllerini etkileyen farklı süreçleri **öğretmen deneyimleriyle** yansıtıyor.

Eğitim, 2019-20 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminden itibaren salgın koşullarında devam ediyor. Okulların uzun süre kapalı kaldığı, belirli dönemlerde seyreltilmiş yüz yüze eğitimin yapılabildiği, belirli dönemlerde de uzaktan eğitimin devam ettiği 1,5 yılın ardından öğretmenler ve öğrenciler 6 Eylül 2021'de yüz yüze eğitime geri döndüler.

ERG'nin tespitlerine göre, salgın öğretmen sayısından, öğretmenin iyi olma hâline ve mesleki gelişimine kadar pek çok alanı etkiledi.

2020-21 eğitim-öğretim yılına ilişkin verilere göre,

Türkiye'de 950.090'ı resmi, 162.215'i özel kurumlarda olmak üzere toplam 1.112.305 öğretmen görev yapıyor.

Salgının etkisinde geçen son bir yılda öğretmen sayısı nasıl değişti?

2020-21 Eğitim-Öğretim Yılında Kurum ve Öğretmen Sayıları ile Önceki Yıla Göre Oransal Değişim

Kademe	Kurum Sayısı	Değişim (%)	Öğretmen Sayısı	Değişim (%)
Okulöncesi	30.978	-4,8	95.049	-3,8
Resmi	24.458	-4,6	72.427	0,3
Özel	6.520	-5,7	22.622	-15,0
İlkokul	24.576	-0,9	306.937	-0,7
Resmi	22.527	-1,2	273.652	-0,8
Özel	2.049	3,4	33.285	-0,7
Ortaokul	19.024	-1,3	370.798	-0,2
Resmi	16.681	-1,4	331.482	0,9
Özel	2.343	-0,3	39.316	-8,4
Ortaöğretim	12.969	-0,6	382.109	0,4
Resmi	9.180	0,2	311.835	2,2
Özel	3.789	-2,4	70.274	-7,0

Kaynak: MEB (2020a) ve MEB (2021) verileri kullanılarak ERG tarafından hesaplandı.

Açıklama: Kurum sayılarına açıköğretim kurumları dahil edilmedi. Okulöncesi kurum ve öğretmen sayılarına anasınıfları ve anasınıflarında görev yapan öğretmenler dahildir.

- Özel öğretim kurumlarında tüm kademelerde öğretmen sayısı yüzde 7,2 azaldı.
 - Okulöncesi kademesinde özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmen sayısı yüzde 15 azaldı.

Öğretmen sayısındaki azalmanın ne kadarının istifa, emeklilik vb. nedenlerden kaynaklandığı bilinmese de veriler özel okullarda özellikle okulöncesi kademesinde yoğun bir işten çıkarma yaşandığına işaret ediyor.

Peki salgın öğretmenlerin çalışma koşullarını nasıl etkiledi?

ERG'nin raporuna göre, öğretimi daha zorlu ve stresli hâle getiren salgın koşullarında öğretmenlerin psikolojik ve mesleki iyi olma hâllerini etkileyen farklı etmenler oldu.

Öğretmenler bir yandan kendi sağlıklarını korumaya, salgının sosyal ve psikolojik güçlükleriyle baş etmeye, bir yandan da öğrencilerinin iyi olma hâllerini desteklemeye çalıştılar.

İzmir'den bir sınıf öğretmeni, görüşlerini şöyle ifade ediyor:

"...Neredeyse sağlık çalışanları kadar zor koşullarda çalıştık. Hepimiz salgın sürecinde ve çocuklar yüz yüze eğitime geldiğinde 'onlara nasıl destek olabiliriz' dedik, peki biz öğretmenler? Bizler de duygusal ve psikolojik olarak sorunlar yaşadık."

ERG'nin Öğretmenler Raporu, öğretmenleri en çok zorlayan sorunlardan birinin uzaktan eğitime erişemeyen öğrenciler olduğuna dikkat çekiyor. Ayrıca, Öğretmenler uzaktan eğitime erişemeyen ya da verimli yararlanamayan öğrenciler için alternatif çözümler aradılar.

İstanbul'dan bir Türkçe öğretmeni, bu konuda görüşlerini şöyle ifade ediyor:

"2020-21 eğitim-öğretim yılında yedi tane 7. sınıf şubesinin derslerine qirdim. Sınıflarım ortalama 42 kişiydi. Canlı derslerde bir yıl boyunca qördüğüm en yüksek sayı 30 oldu. Ancak çoğunlukla 17-18 öğrenci katıldı her sınıftan... Beni etkileyen teknolojik problemler değil, erişemediğim öğrenciler oldu... Salgınla okul sistemi birden yok olunca elim kolum bağılı kalmış hissettim. Adaletsiz hissettirdi."

Diyarbakır'dan bir Matematik öğretmenin görüşleri ise şöyle:

"Salgında yeni mezun biri olarak 1. sınıf okutmak çok zordu...24 öğrencim vardı. Canlı ders yapabildiğim öğrenci sayısı 10'u bile bulmadı çoğu zaman... Telefonu olup WhatsApp vb. uygulamaları kullanmak için interneti olmayan velilere gerekli bilgiyi arama ya da SMS yoluyla iletmeye çalıştım...Canlı derslere qiremeyen öğrenciler için çalışma dosyaları hazırlayıp okula bırakıyordum..."

Öğretmenlerin çalışma koşulları, haftalık rutin mesailerini salgınla birlikte tamamen değiştirdi. ERG'nin raporu kapsamında yapılan öğretmen görüşmelerinde uzun süreler canlı ders yapmanın ve bazı okullarda artan veli baskısının öğretmenlerin iyi olma hâlini olumsuz etkilediği dikkat çekiyor. Bu deneyim, özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler tarafından daha sık dile getirildi.

Salgının yanı sıra Türkiye'de öğretmen ihtiyacı, öğretmen hareketliliği ve arz ve talep dengesizliği gibi öğretmen planlamasıyla ilgili süregiden meseleleri de hazırladıkları rapor kapsamında değerlendiren ERG'nin bu konuda tespitleri şöyle:

- **Öğretmen açığı**, güncel veriler ışığında bir sorun olmaya devam ediyor. 2021 yılının Mart ayında atanan öğretmenlere, ek atamayla görevlendirilecek ve göreve **Ocak 2022'de başlayacak olan 15.000 öğretmen de eklenince yaklaşık 35.000 öğretmen ataması gerçekleşmiş olacak. Bu sayı, son 15 yılın ortalaması olan 42.000'in altında kalıyor.**
- Öğretmen açığının kapatılması için ücretli öğretmenlik uygulamasına devam ediliyor.

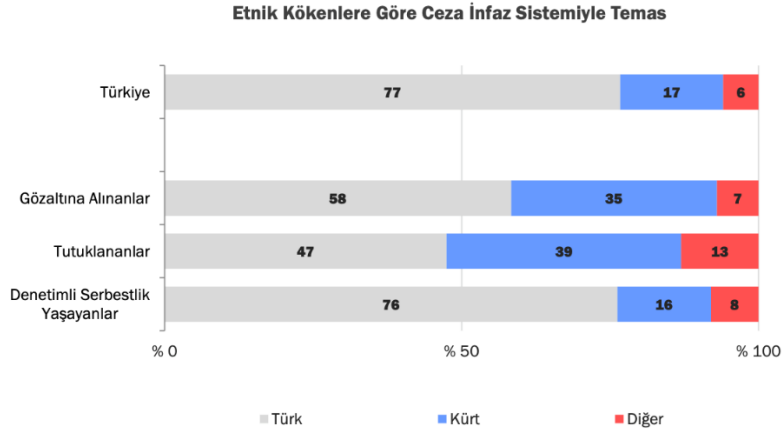
İstanbul'dan bir Türkçe öğretmeni, bu konuda görüşlerini şöyle ifade ediyor:

"..Ücretli öğretmenler ders saati başına çok az ücret alıyor. Resmi tatillerde ve yarıyıl tatillerinde ücret alamıyorsunuz. Bir ücretli öğretmen olarak haftada 30 saat derse qirseniz bile aldığınız maaş asqari ücreti bulmuyor... Mesleğin saygınlığını, prestijini nasıl etkilediğini söylemiyorum bile."

- 2021 yılında Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi'ne (ÖABT) giren ve sınavı geçerli sayılan kişi sayısı 307.773. **Bir yılda ortalama 42.000 öğretmenin ilk ataması yapıldığı göz önüne alındığında başvuru sayısının bir yılda atananların yedi katı olduğu ortaya çıkıyor.**

HAPİSHANELER VE MAHPUSLAR

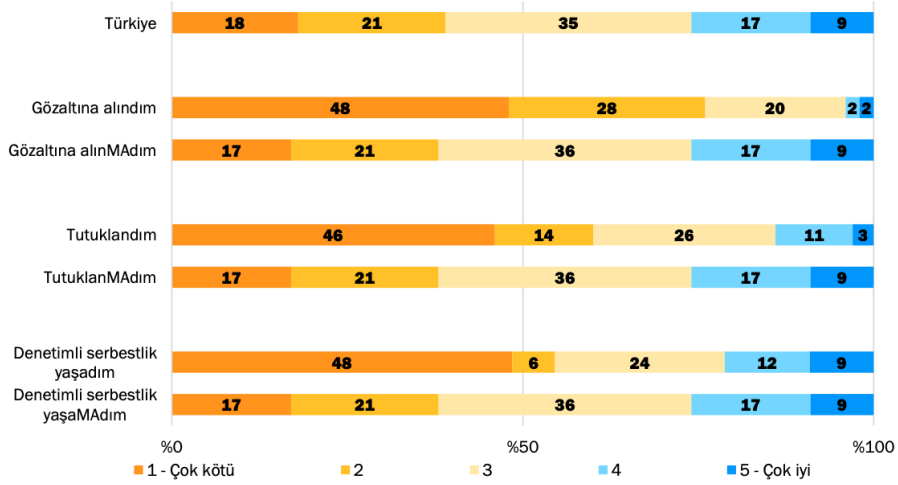
- 18-20 Haziran arası telefon görüşmesi yoluyla gerçekleştirilen araştırmaya 3.285 kişi katılmıştır.
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre Türkiye'de 2 Şubat 2021 tarihi itibarıyla
- 264 kapalı ceza infaz kurumu,
- 78 müstakil açık ceza infaz kurumu,
- 4 çocuk eğitimevi,
- 9 kadın kapalı,
- 7 kadın açık,
- 7 çocuk kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam 369 ceza infaz kurumu bulunuyor. Bu kurumların toplam kapasitesi 244.896 kişi.
- Bir yılda yapılan 40'a yakın yeni hapisane ile kapasitenin resmi sayılara göre 188.437 kişi artırıldı
- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün yayımladığı resmi sayıya göre 30 Eylül 2021 itibarı ile hapisanelerde toplam 292.074 kişi bulunuyor.
- Araştırmaya katılanların yüzde 1,8'i doğrudan kendisinin gözaltına alındığını, yüzde 1,2'si tutuklandığını, yine yüzde 1,2'si ise denetimli serbestliği olduğunu belirtmiştir.
- Daha önce gözaltına alınanların yüzde 81'i, tutuklananların yüzde 69'u, denetimli serbestlik yaşayanların ise yüzde 77'si erkek.

- Toplumun yüzde 25'i genel olarak cezaevindeki kişilere karşı davranışın kötü veya çok kötü olduğunu düşünürken, yüzde 17'si iyi veya çok iyi olduğunu düşünüyor. Toplumun yüzde 23'lük kısmı ise genel davranışın ne iyi ne de kötü olduğunu düşünürken toplumun yüzde 36 gibi büyük bir bölümü bu soruya cevap vermemiştir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Gözetli, tutuklama ve denetimli serbestlik gibi uygulamalara maruz kalanlar ile maruz kalmayanların; cezaevindeki insanlara nasıl davranıldığına ilişkin verilen cevapların karşılaştırılması

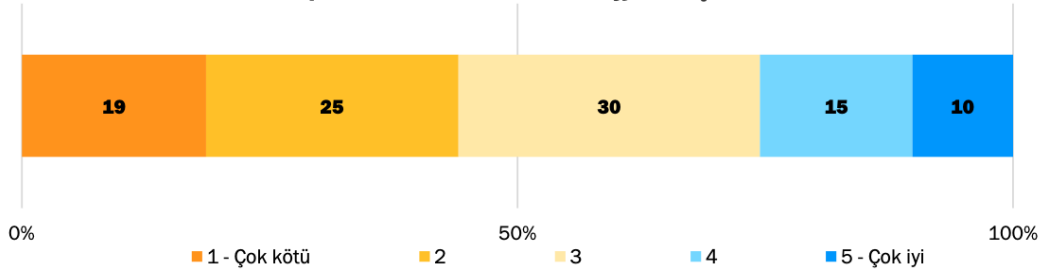
Cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülere karşı sağlık hizmeti sunumunun nasıl olduğu ile ilgili sorulan soruya;

- kötü veya çok kötü olduğunu düşünenlerin oranı %32
- iyi veya çok iyi olduğunu düşünenlerin oranı %37
- Ne iyi ne kötü olduğunu düşünenlerin oranı %30

Cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin kültürel ve sosyal haklara erişimi ile ilgili sorulan soruya;

- kötü veya çok kötü olarak düşünenlerin oranı %43
- iyi veya çok iyi olarak düşünenlerin oranı %27
- ne iyi ne kötü olduğunu düşünenlerin oranı %30

Hapishanelerin temizlik ve hijyen koşulları

Cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin iletişim-haberleşme ve bilgiye erişimi ile ilgili sorulan soruya;

- kötü veya çok kötü olarak düşünenlerin oranı %41
- iyi veya çok iyi olarak düşünenlerin oranı %29
- ne iyi ne kötü olduğunu düşünenlerin oranı %30

Cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin yeme-içme, beslenme imkanları ile ilgili sorulan soruya;

- kötü veya çok kötü olarak düşünenlerin oranı %32
- iyi veya çok iyi olarak düşünenlerin oranı %36
- ne iyi ne kötü olduğunu düşünenlerin oranı %31

1 ile 5 arasında ne kadar katıldıklarına göre yapılan araştırmada;

- "Hapishaneler insanları iyileştiriyor, rehabilite ediyor" – ortalaması 2,02

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- “Hapishanede hak ihlaline maruz kalan insanlar haklarını arayabiliyor” – ortalaması 2,56
- “Hapishanede kalan insanlara kötü muamele ediliyor.” – ortalaması 2,97
- “Türkiye’de insanlar düşünceleri nedeniyle hapishaneye konuyor.” – ortalaması 3,75
- “Kişiler, ailelerinin yaşadıkları yere yakın hapishanelere konmalıdır” – ortalaması 3,92

Toplumun Adalet Sistemine Bakışı

Adalet sistemine güveniyor musunuz?

- Evet, güveniyorum %31
- Hayır, güvenmiyorum %69

1 (hiç katılmıyorum) ile 5 (kesin katılıyorum) arasında ne kadar katıldıklarına göre yapılan araştırmada;

- “Hapishanede kalanlar işkenceye maruz kalıyor” – ortalaması 2,89
- “Hapishanelerde bazen çıplak arama yapılıyor” – ortalaması 3,15
- “Siyasi mahpuslar ile diğer mahpuslar aynı haklara sahip olmalıdır” – ortalaması 3,82
- “Hapishaneler STK’ların denetimine açık olmalıdır” – ortalaması 4,05
- “Hapishanedeki meslek edindirme kurslarından tüm tutuklu ve hükümlüler yararlanmalıdır” – ortalaması 4,29

Hapishanelerde bazen çıplak arama yapılıyor mu sorusuna

- %44 yapıldığını
- %36 böyle bir durumun olmadığını
- %20 ise ne katıldıklarını ne de katılmadıklarını düşünüyor

Türkiye’de insanların haksız yere hapishanelere konulduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet %72
- Hayır %28

Sizce son yıllarda hapishanelere daha çok insan konuluyor mu?

- Evet %79
- Hayır %21

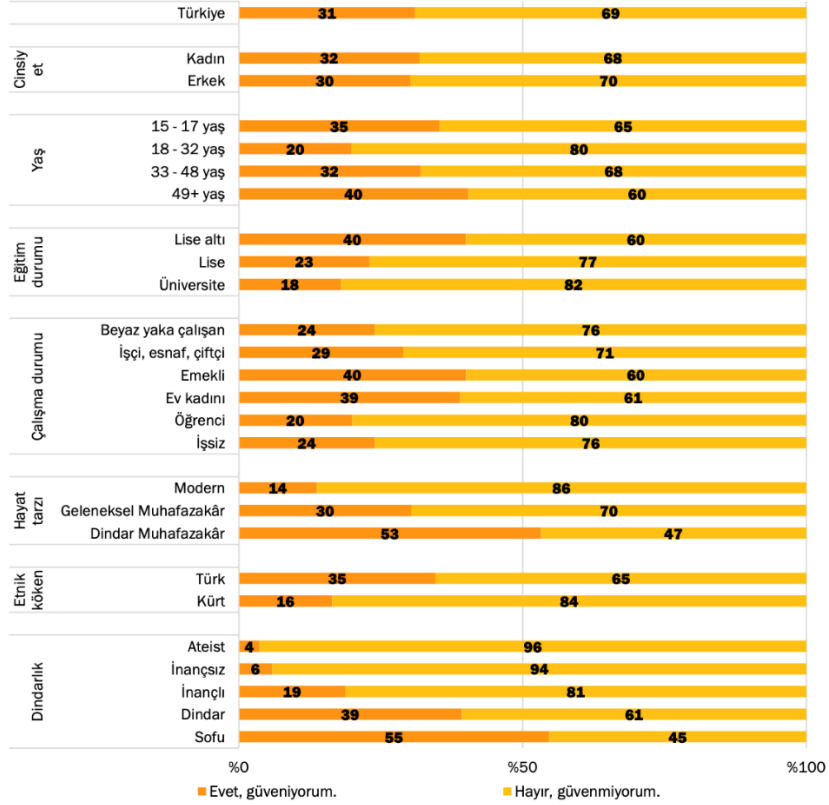
Siyasi suçlular ile diğerlerinin aynı haklara sahip olması gerekip gerekmediği ile ilgili soruya

- %20’si katılmıyor
- %68 katılıyor

Türkiye’deki adalet sistemine güveniyor musunuz sorusuna

- Türklerin %65’i güvenmiyorum derken
- Kürtlerin %84’ü adalet sistemine güvenmediklerini belirtmişlerdir.

Türkiye'deki adalet sistemine güveniyor musunuz?

En çok haksızlığa uğrayan gruplar ile ilgili soruya toplumun;

%42'si kadınların

- %35'i gazetecilerin
- %33'ü Siyasi muhaliflerin
- %28'i kürtlerin
- %21'i alevilerin
- %19'u türklerin
- %18'i LGBTİ bireylerin

en çok haksızlığa uğradığını düşünmektedir.

ARADIĞINIZ HAKKA ERİŞİLEMİYOR!

Cezaevlerinde sağlığa erişimde büyük sıkıntılar var...

Özgürlüğünden Yoksun Bırakılma

Avrupa Cezaevleri Kuralları "Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılmalıdır," maddesiyle başlar ve 102/2 maddesinde, "Özgürlükten yoksun bırakılarak hapsedilen kendisi bir cezadır. Bu nedenle, hükümlü/tutuklu uygulanan rejim hapsedilmenin doğasında var olan sıkıntıyı daha da ağırlaştırmamalıdır" şeklinde bir karar almıştır. Gerek uluslararası gerekse Türkiye mevzuatı tutuklu/hükümlülerin cezaevindeki koşullarını daha fazla ağırlaştırmamak ve Avrupa Cezaevi Kurallarının da belirttiği gibi ek bir cezaya dönüşmemesi için gerekli tedbirleri almıştır.

"Avrupa Cezaevleri Kuralları ve BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar" içerisinde de hasta mahpusların haklarına ilişkin asgari uluslararası kurallar tanımlanmıştır. Cezaevlerinde sağlığa erişim konusu Türkiye ve dünyanın birçok ülkesinde büyüyen bir sorun olmaya devam etmektedir. Türkiye'deki sorun alanı ise doktor sayısının azlığı ve cezaevinde bulunanlara karşı personelin yaptığı kötü muamele meselesidir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Sağlık hizmetleri bilindiği üzere; birincil, ikincil ve üçüncül sağlık hizmetleri olarak sınıflandırılmaktadır. Ancak tutuklu ve hükümlüler açısından bir sonraki adımdaki sağlık hizmetine erişmek bir o kadar zor olabilmektedir. Personelin “bir şeyin yok iyileşirsin” benzeri davranışları sağlık problemlerinin tespit edilmesinde imkansızlıklar yaratmakta ve dolayısıyla hastalığın ilerlediği durumlarda tutuklu ve hükümlülerin yaşam haklarının ihlal edilmesi ile karşılaşabilmektedir.

Cezaevinde sağlık söz konusu olduğunda iki aşama karşımıza çıkmaktadır: Birincisi sağlığa erişim, ikincisi ise önleyici tedbirlerdir.

Türkiye Cezaevi Yoğunluğunda Birinci!

Cezaevlerindeki doluluk oranlarının kontrol altında tutulabilmesi önleyici tedbirlerden birisidir. 08.04.2021 tarihinde yayınlanan; Lozan Üniversitesi tarafından Avrupa Konseyi için yürütülen SPACE 1 projesi kapsamında hazırlanan “Annual Penal Statistics on Prison Populations for 2020 ” raporunda yer alan verilere göre;

- Türkiye'nin genel cezaevi kapasitesi 233.194 kişidir.
- Cezaevinde bulunan 297.019 kişi, kapasite ile orantılandığında her 100 yer için 127 kişi düşmektedir. Türkiye bu oranla da Avrupa Konseyi üye ülkeleri arasında cezaevi yoğunluğunda ilk sıradadır.
- 2010'dan 2020'ye kadar olan süreçte cezaevindeki kişilerin oransal değişimi %115 olmuştur. 2010'dan 2020'ye cezaevindeki kişilerin değişim oranında Türkiye 1. olduğu ve ikinci sırada yer alan Andorra'nın yaşadığı artışın %50.6 olduğu rapora yansımıştır.
- Cezaevinde bulunan insan sayısı olarak veriler incelendiğinde Rusya 519.618 kişi ile 1. sırada iken Türkiye 2. sırada yer almıştır.
- Nüfusun her 100.000 kişi için 357 kişinin cezaevinde olduğu rapora yansımış olup bu oran Konsey ülkeleri arasındaki en yüksek oran olmuştur. İkinci sırada olan Rusya'da bu oran 100.000'de 356 olarak gerçekleşmiştir.

Güncel bir veri olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 02.11.2021 tarihinde yayımlanan “Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri, 2020” verilerine göre;

- 31 Aralık 2020 tarihindeki kişi sayısı 2019 yılının aynı tarihine göre %8,5 azalarak 266 bin 831 olmuştur.
- Her yılın 31 Aralık tarihi dikkate alınarak Türkiye'de yüz bin kişi başına düşen ceza infaz kurumundaki kişi sayısı 2011 yılında 172 iken bu sayı 2019 yılında 351, 2020 yılında ise 319 olmuştur.
- 12 yaş ve üzeri kişiler incelendiğinde; 12 ve daha yukarı yaştaki her yüz bin kişiden 390'ı cezaevindedir.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü sitesinden ulaşılan verilere göre 30.11.2021 tarihi itibarıyla 295.754 kişi cezaevindedir. Bu veriye 7242 sayılı Kanun gereği Covid-19 iznine ayrılan hükümlüler de tabidir. 01.11.2021 tarihi itibarıyla 269 kapalı ceza infaz kurumu, 86 müstakil açık ceza infaz kurumu, 4 çocuk eğitimevi, 11 kadın kapalı, 6 kadın açık, 8 çocuk kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere 384 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Bu kurumların kapasitesinin 266.575 olduğu belirtilmiştir.

Türkiye'deki cezaevlerinde koşulların aşırı kalabalık ve kapasitenin oldukça üstünde kişi bulunmasından dolayı ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Gereğinden fazla kalabalık olan koşulların salgın hastalık riskine zemin hazırladığı her koşulda dile getirilmiş olsa da 2020 yılında ülkemizde de görülmeye başlanan koronavirüs pandemisi ile birlikte infaz düzenlemeleri yapılmıştır.

Hijyen: Erişimi temel ihtiyaç

Tutuklu ve hükümlülerin yeterli hijyene sahip bir ortamda tutulmaları ulusal ve uluslararası kurallar ile güvence altına alınmış olsa da cezaevi idarelerinin gerekli hijyen malzemelerini tutuklu ve hükümlülere sağlamıyor olmasından dolayı hijyen ihtiyaçlarını sekteye uğratabilmektedir. Yine salgın döneminde daha çok dikkat çekilen kişisel hijyen konusu cezaevlerindeki kişiler için ulaşılamaz bir konuma gelmiştir.

Kalabalık ve hijyen dışında diğer temel haklardan birisi beslenme hakkı ise dikkat edilmesi gereken konular arasında yer almaktadır. Tutuklu ve hükümlülere sunulan besinlerin, kalitesi, çeşitliliği, besin değeri gibi konular bağışıklık söz konusu olduğunda hastalıklara davetiye çıkarabilmektedir.

Cezaevlerinde Sağlığa Erişim Hakkı

Cezaevlerinde en çok karşılaşılan sağlık sorunları arasında endokrin rahatsızlıkları, nörolojik sistem bozuklukları, kas-eklem sorunları, ürogenital sistem rahatsızlıkları ve solunum sistemi rahatsızlıkları gelmektedir. İnsan Hakları Derneği'nin 01.04.2021 tarihli açıklamasına göre Türkiye'de bulunan tutuklu ve hükümlülerin 604'ü ağır olmak üzere 1605'i çeşitli sağlık sorunları ile mücadele etmektedir. Üç basamaktan oluştuğu kabul edilen sağlık hizmetleri konusunda cezaevinde kalan kişilerin pek tabii ki karşılaştığı en büyük sorun birinci derece sağlık hizmetlerinde yaşanmaktadır. Mevzuat gereğince sadece belli bir mevcudun üzerinde olan cezaevlerinde kalıcı olarak kampüs hastaneleri kurulabilmektedir. Düşük kapasitede olduğu kabul edilen cezaevlerinde 5 tam gün, haftada 5 yarım gün, haftada 2 yarım gün gibi çeşitli sağlık hizmeti sunulacak usüller belirlenmiştir. Cezaevinde bulunan revirlerde verilen birinci derece sağlık hizmetleri için kişilerin dilekçe ile başvuru yapması ve cezaevi idaresinin o hafta başvurular içerisinde değerlendirerek işleme alınıp alınmayacağına karar vermesi gerekmektedir. Sağlık sorunu ile ilgili tedavi almak isteyen tutuklu/hükümlülerin doktora gidebilmesi hususunda sağlık eğitimi almamış cezaevi idarecilerinin karar veriyor olması başlı başına bir sorundur.

Bir başka sorun alanı ise ikinci derece sağlık hizmetine geçiş aşamasında yaşanmaktadır. Birinci derece sağlık hizmeti alan bir tutuklu/hükümlü kendisine uygulanan tedavinin yanlış veya yetersiz olduğunu düşünse dahi tek yapabildiği birinci derecede tedavi olduğu aynı doktor ile görüşmektir. Kişi kendisinin ikinci derece bir tedaviye ihtiyacı olduğunu düşünse veya fiziksel durumu bu yönde gelişme gösterse dahi; tutuklu/hükümlünün ikinci derece sağlık hizmeti almasının şartı cezaevi revirindeki aile hekiminin sevk kararı ile gerçekleşebilmektedir. Sevk kararı verildiğinde ise devlet veya üniversite hastanelerinden alınacak randevu aşamalarında ilgili tutuklu/hükümlünün görüşü alınmamakta, kendisini muayene edecek hekimi seçme veya başka bir hekimden bilgi ve öneri alma hakkı bulunmamaktadır.

Cezaevlerinde İntihar Vakaları

Fiziksel etkisini gösteren hastalıkların yanı sıra psikolojik rahatsızlıkların gereken önemi görmediği de ortadadır. Psikolojik rahatsızlıklar ile ilgili tedavi alınması yine cezaevi idaresinden geçmekte ve çoğu zaman kabul görmeyebilmektedir. Kaldı ki psikolojik olarak hastalığı olan bir birey tedavi alması gerektiğini bilmeyebilir. Burada görev onu izleyen, onunla birlikte vakit geçiren kişilerden geçmektedir. Cezaevinde de tutuklu ve hükümlüler ile bir arada olan cezaevi personelinin, psikolojik rahatsızlıklarla ilgili basit bir eğitimden geçmeleri ve bu doğrultuda kişileri izleyip değerlendirerek; psikolojik rahatsızlığı olanları veya intihara meyilli olanları tespit edebilecekler ve kişiler böylece psikolojik tedavi imkanına ulaşabileceklerdir. Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) ve Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre;

- 1997'de 18,	- 2004'de 41,
- 1998'de 28,	- 2005'te 38,
- 1999'da 17,	- 2006'da 34,
- 2000'de 23,	- 2007'de 26,
- 2001'de 29,	- 2008'de 38,
- 2002'de 16,	- 2009'da 39,
- 2003'te 33,	

* CİSST verilerine göre

- 2010'da 46,	- 2016'da 25*,
- 2011'de 34,	- 2017'de 6*,
- 2012'de 40,	- 2018'de 9*,
- 2013'te 44,	- 2019'da 24*,
- 2014'te 2*,	- 2020'de 15*,
- 2015'te 4*,	- 2021'de 12*,

Tutuklu ve hükümlü intihar etmiştir.

Sağlık problemleri nedeniyle hayatını kaybeden tutuklu ve hükümlü sayıları incelendiğinde ise; (yaşlılık kaynaklı ölümlerde istatistiklerin içinde yer almaktadır)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- 1997'de 90,	- 2010'da 260,
- 1998'de 107,	- 2011'de 285,
- 1999'da 130,	- 2012'de 287,
- 2000'de 108	- 2013'te 267,
- 2001'de 96,	- 2014'te 12*,
- 2002'de 71,	- 2015'te 13*,
- 2003'te 128,	- 2016'da 8*,
- 2004'te 12,	- 2017'de 11*,
- 2005'te 21,	- 2018'de 12*,
- 2006'da 121,	- 2019'da 18*,
- 2007'de 150,	- 2020'de 33*,
- 2008'de 170,	- 2021'de 18*,
- 2009'da 242,	

* CİSST verilerine göre Kişinin hayatını kaybettiği bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Adalet Bakanlığının, cezaevlerindeki sağlık koşulları anlamında istatistik tutmadığı, kaç hasta olduğu kaçının tedaviye erişebildiği yönünde etkin çalışma yürütülmediği anlaşılmaktadır. Sivil toplum örgütleri açısından da faaliyet yürütmenin zor olduğu cezaevlerinde bu ve benzeri hak ihlallerinin tespiti oldukça zordur. Güncel verilerin hazırlanarak kamuoyuna açıklanması, bu sorun alanının çözümü açısından ilk adım olacaktır. Ayrıca tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmetlerine erişimindeki usulün değiştirilmesi gerekmektedir. Tedavi almak isteyen tutuklu ve hükümlüler hakkında tıp eğitimi almamış idarecilerin karar veriyor olması kabul edilemez. Ayrıca ikinci veya üçüncü derece sağlık hizmetlerine yönlendirilmiş tutuklu ve hükümlülerin doktorunu seçme şansı tanınması ve/veya başka doktorlardan fikir almasına olanak sağlanması; anayasal ve uluslararası ilkeler doğrultusunda yapılmış uygulamalar olacaktır.

FAİLİ BELLİ CİNAYETLERİN FAİLİ MEÇHUL DOSYALARI

Cemil Kırbayır, Vedat Aydın, Musa Anter, Madımak... 90'lı yıllarda işlenen cinayet ve katliamların bazıları zamanaşımına uğrarken bir kısmı da benzer tehlikeyle karşı karşıya. Avukatlar, aileler ve hak savunucuları bu duruma tepkili: Zamanaşımı insanlık suçudur.

80'li ve 90'lı yıllarda işlenen faili meçhul cinayetlere ilişkin davalar, AKP döneminde bir bir zamanaşımına uğratarak kapatılıyor. Cemil Kırbayır ve Vedat Aydın cinayetleri zamanaşımına uğratarak kapatıldı. Bir yıl sonra ise Gazeteci Musa Anter cinayeti davasında zamanaşımına işletilecek. Özellikle JİTEM davalarına konu olan faili meçhul cinayetlerle ilgili tek somut adım atmayan iktidar, bazı dosyalarda 20 yıl, bazı dosyalarda ise 30 yıl olarak belirlenen zamanaşımı süresinin dolmasını bekliyor.

Yargıtay, Cemil Kırbayır'ın 12 Eylül 1980 darbesinden sonra gözaltında kaybedilmesi ile ilgili olarak 2014 yılında yeniden soruşturma açılmasını sağlayan Ardahan Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını bozdu. Dava zamanaşımına uğrattı.

Diyarbakır'daki evinden 'gözaltına alındıktan sonra' katledilen Halkın Emek Partisi (HEP) İl Başkanı Vedat Aydın cinayetinde yakınarda yaşanan zamanaşımı, yaklaşık bir yıl sonra Kürt gazeteci Musa Anter dosyası için de işletilecek. Yargı ise bu süreçte soruşturmayı hızlandırmak yerine, sürüncemede bırakacak kararlar almaya devam ediyor. Mehmet Ağar'ın İçişleri Bakanı olduğu dönemde tirmanışa geçen faili meçhul cinayetlere yönelik haberler, doksanlı yıllarda neredeyse her gün kamuoyunun gündemine geldi. Ülkenin dört bir yanında zulme, şiddete maruz kalan, ötekileştirilen, uğradıkları haksızlığa karşı mücadele eden ya da iktidara karşı ses çıkaran binlerce insan katledildi, katillerinin yanı sıra birçoğunun cenazesi bile bulunamadı. Bazılarıysa bombalı saldırıların hedefi oldu. Çok sayıda aile, 'zorla kaybedilen' yakınlarını bulmak için kolluk kuvvetlerine başvurursa da bu çabaların tamamına yakını boşa gitti.

Çoğunun JİTEM tarafından işlendiği daha sonra birçok itirafla ortaya çıkan cinayetlerle ilgili, 2000'li yılların başında yargılama süreçleri de kısmen olsa başladı. 2005'te, yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, Abdülkadir Aygan, Abdülkerim Kırca, Fethi Çetin, Muhsin Gül, Kemal Emlük, Saniye Emlük ve Yüksel Uğur hakkında iddianame hazırlandı. Ancak sanıklardan Abdülkerim Kırca, Yüksel Uğur ve Saniye Emlük'ün dosyaları, askeri personel olmaları nedeniyle askeri mahkemeye gönderildi. Aynı tarihte açılan diğer davalar da 'askeri personel' kriteri nedeniyle askeri mahkemelere gönderildi ve yargılamalar bir türlü yapılamadı. Askeri mahkemeler, jandarma personelinin sebep olduğu ifade edilen cinayetleri soruşturmadı. Cumartesi Anneleri ise 852 haftadır gözaltında kaybedilen yakınlarını arayıp faillerinin bulunmasını ve yargılanmasını istiyor.

İstanbul'da bulunan Galatasaray Meydanı'nda yıllardır 'zorla kaybettirilen' yakınlarını arayan, yaşamını yitirenlerin faillerinin ortaya çıkarılmasını isteyen ve etkin bir yargılama sonucu tüm bu süreçlerin sorumlularının cezalandırılmasını isteyen Cumartesi Anneleri, 'Tüm kayıpların açığa çıkarılması' için direniyor. JİTEM davaları, 2010 yılına gelindiğinde yavaş yavaş kamuoyunun gündemini meşgul etmeye başladı. 2010'lu yılların başına kadar 20 yıllık süreyi dolduran yüzlerce faili meçhul cinayet dosyası kapatılırken başta Musa Anter cinayeti olmak üzere bazı dosyalarda ise kısıtlı da olsa yol alınması, zamanaşımı süresini 30 yıla çıkarttı. Anter davası için ifadesi alınan sanık Abdülkadir Aygan, 1992 yılında katledilen Musa Anter'i Hamit Yıldırım'ın öldürdüğünü söyledi. 2012 yılında tutuklanarak cezaevine gönderilen. Yıldırım, sadece beş yıl sonra tahliye edildi, hüküm giymedi. Musa Anter ve JİTEM ana davası dışında, Kızıltepe JİTEM Davası, Dargeçit JİTEM Davası, Ankara JİTEM Davası yapılan yargılamaların ardından adeta tiyatroya dönüştü, faili meçhul cinayetlerle suçlanan birçok askeri personel, bu davalarda 'aklandı.' Kimliği belirsiz kişilerce katledilen yurttaşların faillerini bulmak için açılan davalar, birçoğu hakkında somut kanıt ve ifade bulunan katilleri temize çıkarma yargılamasına dönüştü.

Aydın Dosyası Kapandı

Etkin soruşturma gerçekleştirilmediği için katilleri bulunamayan ve dosyası kapatılan son isim, Kürt siyasetçi Vedat Aydın oldu. Halkın Emek Partisi (HEP) Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın, Diyarbakır'daki evinden 5 Temmuz 1991 tarihinde kaçırılarak katledildi. Cenazesi 2 gün sonra Elazığ'ın Maden ilçesinde bir köprü'nün altında bulunan Aydın hakkında etkin soruşturma yapılmadı. Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkisizlik gerekçesiyle dosyayı Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdi. 1996'daki Susurluk Kazası'nın ardından hazırlanan rapora da yansıyan cinayet dosyası, 20 yıl boyunca herhangi bir çaba gösterilmeden bekletildi. Cinayeti işleyen kişiden emri veren kişiye kadar tamamen itiraflara konu olan ve yazılı beyanların alındığı olay, 5 Temmuz tarihinde de zamanaşımına uğrayarak kapatıldı. JİTEM ve faili meçhul cinayetlere ilişkin yargının aldığı 'şaşırtıcı' son karar ise Mehmet Ağar, İbrahim Şahin ve Korkut Eken'in de aralarında bulunduğu 19 sanık hakkında verildi. Bugün 'mafya devletin'in yapı taşlarını döşemekle suçlanan eski İçişleri Bakanı Ağar ile birlikte hareket eden 19 sanığın 'suç işlemek amacı kurulan silahlı örgütün faaliyeti çerçevesinde tasarlayarak kasten öldürme' suçundan yargılandığı davada verilen beraat kararı, mayıs ayında bozuldu. İstinaf mahkemesi, bu sanıkların suçsuz oldukları yönünde verilen kararın hatalı olduğunu ifade etti. Böylece ilgili sanıkların yeniden yargılanmasına karar verildi. İktidar tarafından hâlâ korunan bu isimler hakkında mevcut koşullarda bir hüküm verilmesi beklenmese de zamanaşımı sürecini uzatması bakımından yargının aldığı kararın önemli sonuçlar doğurabileceği ifade ediliyor.

Çözülmesini İstemiyorlar

JİTEM'in saldırısı sonucunda katledildiği ifade edilen ancak zamanaşımı nedeniyle failleri hüküm giyemeyen Vedat Aydın davası avukatı Mehmet Arif Altunkalem, süreci BirGün'e değerlendirdi.

Altunkalem, Aydın cinayetinin çözülmemesinin tek nedeninin bu tutum olduğunu ifade etti. Aydın'ın Diyarbakır HEP İl Başkanı olduğu süreçte evinden gözaltına alındığını ancak il emniyet müdürlüğünün bir türlü bunu kabul etmediğini ifade eden Altunkalem, "Vakanın ilk olduğu süreçte etkin bir soruşturma gerçekleştirilmedi. Bu tip cinayetler 90'lı yıllar itibarıyla kamu gücünü, otoritesini kullanarak gerçekleştirildi" dedi.

Faili meçhul cinayetlerde zamanaşımı sürecinin 20 yıl olduğunu anımsatan Altunkalem, "Bizim dava dosyamızda bazı şüphelilerin ifadeleri yüzünden zamanaşımı süreci 30 yıla çıktı. Ama bir netice sağlanmadı. Vedat Aydın ve benzeri dava dosyalarında, çok uzun yıllar geçmiş olması, mevcut delillerin zamanında toplanmaması nedeniyle sadece siyasal iradenin isterse failleri bulunabilir. İktidar istemezse asla bulunamaz. Ancak resmi organlar araya girerse hukuk gerçek anlamda yürür. 90'lı yıllarda işlenen birçok cinayet, sırf iktidar istemiyor diye 2010'lu yıllarda birer birer zamanaşımına uğradı. İnsan öldürenlerin yanına kaldı" diye konuştu.

AKP'nin pasif kalmasını da eleştiren Altunkalem, şunları dile getirdi: "Şu anki iktidar, doksanlı yıllarda iktidarda değildi. İstese çok rahat bu dosyaları açığa çıkarabilir, ailelerin bir nebze olsun yüreğini ferahlatılabirdi. Ama iktidarın ismi değişse de hukuk dışı davranış ve fiilde bulunma eğiliminin sürdüğünü, kendisinin olmadığı bir dönemi bile sahiplendiğini gördük. Hukuk dışı metotların noktalanması gerekiyor. Şu anda bu iktidar da dahil tüm iktidarlara hukuk dışına çıkma eğilimine gösteriyor. Bu nedenle ucunun kendisine dokunacağını bilenler, faili meçhul cinayetleri görmezden geliyor, üstünü örtüyor." Musa Anter'in katledilmesi olayı da Vedat Aydın cinayeti gibi sürüncemede bırakılarak yıllarca çözümsüz bırakıldı. 30 yıllık zamanaşımı sürecinin bitmesine tam bir yıl kala, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'nin öldürülmesinin ardından iki yıl baro başkanlığı yapan Ahmet Özmen, hem Elçi'nin hem de Anter'in faillerinin bulunması ve cezalandırılması için mücadele ediyor. Özmen, Anter cinayetinin aydınlatılmasının AKP döneminde bir 'hayal' olduğunu ifade ediyor. "Faili meçhul cinayetler, bir toplumsal gerçeklik olarak karşımızda duruyor" diyen Özmen, "Cinayetlerin uzun bir geçmişi var. Bunu bir süreye, bir tarihe indirgemek ve oradan bakmak çok doğru olmaz. Bu, devlet içerisinde aydınlatılmayan, yargıda üzerine gidilemeyen gelenekleşmiş bir gerçektir. Bu olgu günümüzde de varlığını sürdürüyor. Bir cezasızlık politikası mevcut. İktidarların değişmesi bunu engellemiyor" dedi. Sadece siyasi iktidarın değil yargının da faili meçhul cinayetleri çözmek için ekstra bir çaba içerisinde olduğunu anlatan Özmen, "Yargıda, her türlü delile rağmen 'bu tür cinayetlerin üzerine gidilmeyecek' diye bir algı var. Son olarak 90'lı yıllarda faili meçhullerin sayısı binlerle ifade edilmeye başlandı. Binlerce faili meçhul cinayet var. Bunun en canlı örneği, her cumartesi toplumun önüne çıkan ve kayıplarını arayan Cumartesi Anneleri var. Faillerin bulunması, kayıpların aydınlatılması için eylemlerini sürdürüyor ancak bir karşılık bulamıyor" ifadelerini kullandı. Faili meçhul cinayet dosyalarının 2007 ve 2009 yılları arasında yeniden açıldığını dile getiren Av. Ahmet Özmen, şunları söyledi: "Savcılıklar, yargı makamları dosyaların kapağını açıp baktılar. Onun ardından o dönemde birçok dava açıldı. JİTEM davaları olarak biliniyor bunlar. Birçok dava açılmasına ve göstermelik yargılamalar yapılmasına rağmen karar aşamasına gelen yargılamalar bir anda durdu. Tüm davalar görüldükleri yerlerden başka yerlere nakil edildiler. Nakil gerekçesi ise bir güvenlik perspektifiydi. Mesela Diyarbakır'da JİTEM davası görülüyordu. Beş yıl sürdü, hiçbir olay yaşanmamışken durup dururken dava başka kente nakledildi. Dicle dosyası İzmir'e sürgün edildi. Cizre dosyası Eskişehir'e gönderildi. Kırıkkale'ye, hatta Çorum'a nakledilenler oldu. Bunlar bir iradenin de göstergesi. Artık bu davalardan bir mahkumiyet çıkmayacağına dair hem avukatlar hem de toplumda bir kanaat hasıl oldu."

Tümüne Beraat

Şu an açılan JİTEM davalarından sadece Dargeçit JİTEM davasının derdest edildiğini, bu dava dışındakilerin tümünün yerel mahkemeler tarafından aklandığını, beraat kararlarının verildiğini ifade eden Özmen, şunları anlattı: "Musa Anter dosyası, JİTEM Ankara davası olarak bilinen davayla birleştirilmişti. O davada da tüm tarafların taleplerini reddedildi, duruşma salonuna sanıklar getirilmeden usul hukukuna aykırı olarak beraat kararı verildi. İstinaf mahkemesinde kararı bozdu ama burada sorun zamanaşımı sorunu. Bir yılda 29 yıldır çözülmeyen davanın çözülmesi mümkün değil. Açılan JİTEM davalarına konu hadiseler, 90'lı yılların davaları. Ortalamaları 25 yılı aşmış durumundalar. Hepsinin zaman aşımına uğrama ihtimali çok yüksek. Dosyanın kapağı açılmamış, daimi arama bürolarında bulunan binlerce dosya var. Bunlarda zaman aşımını kesen bir süreç olmadığı için kapanıp gittiler ve kimsenin haberi bile olmadı. 1997 yılında gerçekleşen faili meçhul cinayet zaten 4 yıl önce kapandı. Açılmayan davalar, iddianamesi hazırlanan birkaç dava dışındaki cinayetler, kayıplar, soruşturmasız kaldı. Bunun altını özellikle çizmek gerekiyor."

Geçmişle Yüzleşmeliyiz

Özmen, "Türkiye faili meçhul cinayetleri çözmeden geçmişle yüzleşemez. İnsanlar acılarıyla, geçmişleriyle yaşıyor. Demokratik bir toplum düzeyinde insanların kardeşçe, barış içinde yaşayacağı toplum hayal ediyorsak bunun ilk adımı, özellikle 90'lı yıllarda yoğunlaşan faili meçhullerin cinayetlerin aydınlatılmasıdır" dedi.

Cumartesi Anneleri'nin 852 Haftalık Arayışı

852 haftadır kayıplarını arayan Cumartesi Anneleri de faili meçhullere karşı isyanda. Bu mücadelede Cumartesi Anneleri ile yan yana duran, ülke çapındaki tüm kayıplar için uzun ve zorlu mücadelenin ortasında olan İnsan Hakları Derneği Kayıplar Komisyonu Üyesi Sebla Arcan, "Cezasızlık kavramı, en sade anlatımıyla devlet görevlileri veya göz yumduğu aktörler eliyle işlenmiş ağır hak ihlallerinin soruşturulmaması, suçun fail ve sorumlularının yargılanmaması ve cezalandırılmamasını anlatır. Türkiye'de bunla çok sık karşılaşıyoruz" şeklinde konuştu. "Türkiye'de devletin güvenlik güçlerinin vatandaşa yönelik işkence, öldürme, kaybetme gibi uygulamaları söz konusu olduğunda idari ve yargı mekanizmaları çalışmıyor" diyen Arcan, şu değerlendirmeleri yaptı: "Demokratik hukuk devletinde kabul edilemez olan bu uygulamalar cezasız bırakılıyor. Yani kamu

görevlileri, ceza hukuku yaptırımı gerektiren ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle adeta hesap sorulamaz, yargılanamaz ve cezalandırılmaz konumdadır. Şeklen soruşturma yapılan ve dava açılanların neredeyse tamamında zamanaşımı ve beraat kararları verilerek cezasızlıkla sonuçlandı. Türkiye’de yüzlerce insan gözaltında kaybetmesine rağmen 90’lardan bugüne yalnızca 15 dava açıldı. Bu davalardan 10 tanesi 2011-2015 arasında siyasal konjunktüre göre açıldı. Siyasi konjunktürün değişmesiyle ağır ithamlarla, sanıklar hakkında ağır hapis cezası talepleriyle açılan davalar birer birer beraatla sonuçlanmaya başlandı.”

İşkence Ve Öldürmede Yargı Çalışmıyor

“Türkiye’de devletin güvenlik güçlerinin vatandaşa yönelik işkence, öldürme, kaybetme gibi uygulamaları söz konusu olduğunda idari ve yargı mekanizmaları çalışmıyor” diyen Arcan, faili meçhul cinayetler ve cezasızlık hakkında şu değerlendirmeleri yaptı:

“Demokratik hukuk devletinde kabul edilemez olan bu uygulamalar cezasız bırakılıyor. Yani kamu görevlileri, ceza hukuku yaptırımı gerektiren ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle adeta hesap sorulamaz, yargılanamaz ve cezalandırılmaz konumdadır.

İktidar sahiplerinin ötekileştirdiği, düşmanlaştırdığı yurttaşlara karşı suç işlemeleri halinde devletin kendilerini koruyacağını bilen kamu görevlileri rahatça suç işlemeye devam ediyor. Böylece topluma devlet şiddetine maruz kalanların bunu hak ettiği mesajı veriliyor. Kendisi gibi olmayana yönelen şiddetin meşrulaştırılması toplumsal ilişkilere de yansıyor.

Türkiye’de cezasızlık geleneği, yalnız faileri koruyup ödüllendirmekle kalmıyor, aynı zamanda hakikatin açığa çıkarılmasını da engelliyor. Cezasız bırakılan suç, ötekiye karşı şiddet döngüsünü besliyor, suçun tekrarlamasına müsait toplumsal ve siyasal bir iklim yaratıyor. Yani cezasızlık yalnız dünümüzü değil, bugünümüzü ve geleceğimizi de derinden etkiliyor. Oysa inkar ve cezasızlıkla görünmez kılınmak istenen suçların kimler tarafından, kimlerin aldığı kararlarla ve nasıl işlendiğini bilmek, yurttaşlık hakkıdır. Unutmayalım ki ‘hakikati bilme hakkı’ bu bakımdan sadece mağdur yakınlarını değil bu ülkede yaşayan herkesi, hepimizi ilgilendiren kolektif bir haktır.

Gözaltında kaybedilenlerin aileleri, işçi önderi Salih Bozışık’tan beri tam 85 yıldır cezasızlık uygulamasının hem mağduru hem de tanığıdır. Kayıp aileleri öncesinde tek tek, 26 yıldır da Cumartesi Anneleri, İnsanları olarak birlikte inkara ve onun mütemmim cüzü olan cezasızlığa karşı hakikat ve adalet mücadelesi yürütüyorlar.

Türkiye’de yurttaşın hakikate ve adalete ulaşmasını engelleyen kemikleşmiş bir yapı hüküm sürdüğü için kaybedilenlerin akıbetleri açığa çıkartılmıyor, kayıplarla ilgili yargısal süreçler cezasızlığa dönüşüyor. Zaman aşımı, kurumu kötüye kullanılarak kayıplarla ilgili adli süreçlerin sonuçsuz bırakılmasının bir aracına dönüştürülüyor. Kayıp dosyaları etkin soruşturmalar yürütülmeden zaman aşımı süresinin dolması için adliyelerin tozlu raflarında bekletiliyor. Sonrasında da ‘Süreniz doldu, biz artık devlet olarak evlatlarınızı kaybedenleri yargılayıp cezalandıramayız’ diyorlar. Oysa insanlığa karşı suç kapsamında olan zorla kaybetmeler, uluslararası hukuka göre süregelen yani kayıpların akıbetleri açığa kavuşuncaya kadar her gün yeniden işlenmeye devam eden bir suçtur ve doğası gereği zaman aşımına tabii değildir.

Türkiye’de yüzlerce insan bir devlet politikasının sonucu olarak gözaltında kaybetmesine rağmen başvuruların büyük bir kısmı soruşturma ve yargılama konusu olmadan kapatıldı. Şeklen soruşturma yapılan ve dava açılanların neredeyse tamamında zamanaşımı ve beraat kararları verilerek cezasızlıkla sonuçlandı. Türkiye’de yüzlerce insan gözaltında kaybetmesine rağmen 90’lardan bugüne yalnızca 15 dava açıldı. Bu davalardan 10 tanesi 2011-2015 arasında siyasal konjunktüre göre açıldı. Siyasi konjunktürün değişmesiyle ağır ithamlarla, sanıklar hakkında ağır hapis cezası talepleriyle açılan davalar birer birer beraatla sonuçlanmaya başlandı.

Suçun nasıl işlendiği mahkemelerde bizzat suça tanıklık eden veya iştirak eden görevliler tarafından anlatıldı. Suçun kimlerin talimatı ile, kimler tarafından işlendiği kayıtlara geçti. Olay yeri tutanakları, otopsi raporları ve tanık beyanları ile örtüşen itiraflar ve tanıklıklar mahkeme tutanaklarında yer aldı. Ancak tüm bunlara rağmen AİHM’de oy birliği ile mahkumiyet kararı alınmış olan davalar, hatta AKP iktidarında TBMM Araştırma Komisyonu Raporu ile suç tespiti yapılan ve 11 köylünün kaybedilmesi ile ilgili açılan Kulp Davası da dahil olmak üzere sekiz dava, sanıkların beraatı ile sonuçlandı. Halen devam eden iki davada ise farklı bir sonuç beklenmiyor. Hak ihlallerin giderilmesinde son başvuru yolu olan AYM de az sayıda zorla kaybetme davasında verdiği kararlarla ülkenin en yakıcı sorunu olan cezasızlığın önlenmesi konusunda inisiyatif alamayacağını gösterdi. AYM de zaman aşımı gerekçesiyle evrensel hukuka aykırı bir biçimde başvuruları sonuçsuz bıraktı. Devlet bu yargılama süreçleri ile kayıp ailelerine ‘sizin için adalet yok’ mesajı verdi.

Herkesin huzur içinde yaşayacağı demokratik bir Türkiye inşası için önce yakın ve uzak tarihte yaşanan her türden insan hakları ihlalleri ile yüzleşmek, cezasızlığı sonlandırmak ve sorumluların adil bir biçimde hesap vermesini sağlamak gerek.”

DIŞ POLİTİKA'DAKİ GELİŞMELER VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!

LİBYA'DA PARLAMENTO VE DEVLET BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ ERTELENDİ. İÇ SAVAŞIN YENİDEN BAŞLAMASI ENDİŞESİ ARTIYOR!

Libya'da 24 Aralık'ta yapılması kararlaştırılan parlamento ve devlet başkanlığı seçimleri ertelendi. İktidarın desteklediği İhvan'cı eski İçişleri Bakanı Fethi Başağa Mısır-BAE-Rusya destekli Hafter'in tarafına geçerken başka kabile ve aşiretlerin adayları da Hafter ile ittifaka girdi. İktidarın Libya politikasının açmaza girmesi, asker çekme baskısının artması yanında ülkedeki dengeler hızla değişiyor. Libya'da tansiyon yükselirken, iç savaşın yeniden başlaması endişesi artıyor!

Devrik lider Muammer Kaddafi'nin oğlunun adaylığıyla başlayan tartışmalar, iç savaşta Tobruk yönetimince desteklenen Libya Ulusal Ordusu Komutanı Mareşal Halife Hafter'in de adaylığını ilan etmesiyle alevlendi. Başbakan Dibeybe ile eski İçişleri Bakanı Fethi Başağa'nın aday olması Trablus-Tobruk gerginliğini iyice artırdı.

Kararın ardından, mart ayında kurulan geçiş hükümetinin statüsü de tartışılıyor. Libya'da ülkenin dörtte üçünü kontrolünde tutan Hafter destekli Tobruk yönetimi ve doğu güçleri Trablus'taki geçiş hükümetinin yetkisini aşarak uluslararası anlaşmalar imzaladığını, petrol ve kredi taahhütlerine imza attığını belirterek geçtiğimiz eylül ayında geçiş hükümetinden güvenoyunu çekmişti. Geline nokta, seçim sürecinin çökmüş olması, siyasi çözüm ihtimalinin zayıflaması iç savaşın yeniden başlaması olasılığını da güçlendirdi.

İktidarın destek verdiği İhvan çizgisindeki Trablus yönetimi ve Mısır, Rusya, Fransa, Almanya, BAE, Sudan destekli Tobruk yönetimine bağlı silahlı güçlerde yoğun hareketlilik gözleniyor. Libya Ulusal Ordusu'nun başındaki Mareşal Hafter, seçimde aday olmak üzere görevini bırakarak üniformasını da çıkartmıştı. Gerek BM Güvenlik Konseyi kararları gerekse Berlin ve Paris'teki Libya Konferanslarında alınan kararlarla Türkiye üzerinde Libya'daki Türk askerlerinin ve Libya'ya götürülen silahlı milislerin çekilmesi baskısı artarken, iktidar TSK'nın Libya'daki varlığının meşru ve Askeri İş Birliği Anlaşması'na dayandığını dile getiriyor. Tobruk'taki meclis ise daha önceki Feyiz el Sarrac hükümetiyle imzalanan anlaşmaların Libya Meclisinde onaylanmadığını geçersiz olduğunu öne sürüyor.

BM ve AGİT gözetiminde kurulan Libya seçim kurulunun önümüzdeki günlerde bir aylık bir erteleme kararı alarak ilan edeceği ve seçimin ocak ayı sonunda yapılacağı yönündeki beklentiler şu ana kadar teyit edilmedi.

Ülkeyi seçimlere götürmek üzere kurulmuş olan ve iktidar tarafından da desteklenen İhvan'cı Dibeybe hükümetinin akıbeti ve meşruiyeti konusunda da tartışmalar var. Başta İngiltere olmak üzere bazı ülkeler Trablus hükümetini meşru yönetim olarak tanıdıklarını açıkladılar. İktidar da en başından itibaren Trablus'a ve Dibeybe'ye destek veriyor. Tobruk yönetimini gayri meşru, Halife Hafter'i ise 'isyancı-darbeci-katliamcı' olarak nitelendiriyor.

Cenevre'de geçen yıl yapılan seçimlerde başbakan seçildikten sonra görevinin sadece Libya'yı seçimlere götürmekten ibaret olduğunu, devlet başkanlığına aday olmayacağını ilan eden Dibeybe, geçen ay Ankara'ya gelerek Cumhurbaşkanı Erdoğan ile görüştüğünden sonra itirazlara rağmen aday olduğunu açıkladı. Bu durum Libya'da yeni bir tartışmaları beraberinde getirdi ve siyasi çözümü zorlaştırdı. Seçimde aday olan pek çok isim ve destekçisi olan gruplar, Dibeybe'nin hem Başbakanlık görevini sürdürmesi hem de devlet başkanlığı seçiminde aday olmasının hukuksuz olduğunu, seçimlere kadar yeni bir geçiş hükümeti kurulmasını istiyor.

Yine iktidarın desteklediği ve Libya'da 'Türkiye'nin adamı' olarak nitelendirilen eski İçişleri Bakanı Fethi Başağa taraf değiştirerek Tobruk yönetiminden yana tavır aldı ve Hafter'le birlikte hareket edeceğini ilan etti. Libya'daki güçlü isimlerden birisi olan ve İhvan'ın da ülkedeki lideri olarak görülen Başağa'nın taraf değiştirmesi, iktidarın Libya politikasını ve ülkedeki siyasi dengeleri sarsacak bir gelişme.

Başağa ve diğer 15 adayın Hafter ile hareket etme ve bu doğrultuda ortak siyasi tutum benimseme konusunda uzlaştıklarını açıklamaları, Mısır destekli Tobruk yönetimini ve Hafter'i güçlendiren, henüz yeni tarihi belli olmayan seçimi kazanması olasılığını artıran gelişmeler. Tobruk'ta büyüyen Hafter İttifakının Türkiye'ye de ülkeden askerlerini çekme çağrısı yapması, bu yöndeki uluslararası baskılarla birlikte düşünüldüğünde, iktidarın Libya'da zorlu bir sürece girdiğini gösteriyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Seçimlerin ertelenmesi, Türkiye'nin yeni seçenekler araması ve sürece müdahil olma konusunda zaman yaratmış olsa da Trablus'un en güçlü adamlarından Başağa ve diğer 15 adayın birden saf değiştirmesi, iktidarın Libya'daki manevra alanını iyice daraltmış görünüyor. Mısır, Rusya ve BAE; **HAFTER-SALİH** ittifakına destek verirken, AB ve en başta Almanya ve Fransa'nın tavrı önem kazanıyor.

Bir yandan Hafter'i destekleyen Mısır ve BAE ile ilişkileri normalleştirmeye çalışan, İhvan'dan desteğini çekmeyi kabul ederek BAE'den 10 milyar dolarlık yatırım sözü alan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Libya'da Mısır ve BAE ile karşı karşıya gelmesi normalleşme sürecini ve ekonomik destek beklentilerini kesintiye uğratabilir. Hafter'e destek veren Rusya ile de Ukrayna krizi nedeniyle yaşanan gerilimin Libya'da da ortaya çıkması olasılığı ikili ilişkilerdeki yeni sıkıntı başlıklarına yol açabilir.

Libya'da ortaya çıkan yeni siyasi tabloda, Tobruk yönetimi ve adayı Hafter'in güç kazanması, Hafter'in Devlet Başkanı olması ihtimalinin güçlenmesi, Türkiye'nin bu ülkeyle yaptığı Deniz Sınırları Anlaşması ve Askeri İş Birliği Anlaşması'nın iptaline ve Doğu Akdeniz'dekine benzer şekilde Libya'da da Türkiye'nin tecridine giden bir süreci gündeme getirebilir. Katar'ın Güney Kıbrıs ile anlaşmasına sessiz kalan, **Katar-Esad yakınlaşmasını görmezden gelen iktidar, Libya'da ortaya çıkan yeni süreçte de sessizliğe büründü!**

TÜRKİYE YENİDEN KABİL HAVALİMANINDA!

Kabil Havaalanı'nın ortak işletilmesi konusunda Katar ve Türkiye anlaştı. Taliban ile görüşmeler sürüyor.

Afganistan'ın başkenti Kabil'deki uluslararası havaalanının Katar ve Türkiye tarafından ortak işletilmesi konusunda anlaşma sağlandı. Taliban ile de anlaşmada son aşamaya gelindiği açıklandı. Anadolu Ajansı'nın dünyaya duyurduğu bu haber ile aynı gün Katar devlet petrol şirketinin (QP) Güney Kıbrıs ile imzaladığı anlaşma çerçevesinde Doğu Akdeniz'deki 10'uncu parselde sondaj ve sismik araştırma çalışmalarını başlatması ilginç bir tesadüf!

Türk ve Katarlı şirketler arasında Kabil Havaalanı'nın işletilmesi için eşit hisseli ortaklık zemininde bir işletmeciler şirketi kurulması doğrultusunda mutabakat zaptının da Doha'da imzalandığı duyuruldu. Anlaşmanın Dışişleri Bakanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Katar'a gerçekleştirdikleri ziyarette kararlaştırıldığı ve Türkiye-Katar Yüksek Stratejik Komitesi'nin 7'nci toplantısı sırasında imza altına alındığı belirtiliyor. Doha'daki görüşmelerin ardından, geçtiğimiz hafta 23 Aralık'ta Türk-Katar heyetleri Kabil'e giderek Taliban yönetimiyle müzakereler gerçekleştirdi. Taliban yönetiminin talepleri ve işletme koşulları ele alındı. İktidar ABD ve NATO'nun Afganistan'dan çekilme kararı sonrasında Kabil havaalanının işletilmesi ve güvenliğinin sağlanmasına talip olmuştu. Bu konuda ABD yönetimi ile de pazarlığa oturarak, Kabil havaalanında konuşlandırılacak Türk askeri birliğine finansal-siyasal-lojistik destek sağlanması müzakereleri yürütülmüş, 130 milyon dolara anlaşma noktasına gelindiği ABD medyasına sızmıştı. Ancak Taliban'ın ABD istihbaratının öngördüğünden daha hızlı şekilde ülkeyi ele geçirmesi, ABD'nin çekilme tarihi olarak ilan ettiği tarihten önce 15 Ağustos'ta başkent Kabil'e girmesi ve yönetime el koyması Türkiye-ABD arasındaki müzakereleri kesintiye uğrattı.

İktidar buna rağmen Taliban ile anlaşarak Kabil'de askerlerimizi tutabilmek için son ana kadar ısrar etti. ABD ve NATO'nun eğitip, en modern silahlarla donattığı Afganistan ordusu çatışmaksızın ülkeyi Taliban'a teslim edince ülkeden kaçmak zorunda kalan Devlet Başkanı Eşref Gani, Kabil havaalanının işletmesini Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) şirketine vermişti. Halen dünya ülkelerinin tanımadığı Taliban yönetimi, uluslararası ilişkilerini ve dünyayla resmi temaslarını Katar üzerinden yürütüyor. Türkiye, Taliban hükümetini resmi olarak tanımadığını dile getirmesine karşılık, Taliban yönetimini ve açıklanan geçici hükümet üyelerini Ankara'ya davet ederek resmi ağırlamada ve görüşmelerde bulundu.

Muhtemelen Cumhurbaşkanı Erdoğan ile şahsi yakınlığı çerçevesinde ve ricasıyla; Katar Emiri, Kabil havaalanının Türkiye ile ortaklaşa işletilmesi için Taliban yönetimini ikna etti. Normalleşme çerçevesinde daha önce Gani'den havaalanının işletmesini alan BAE'nin de buna itiraz etmediğini söylemek olanaklı. **Mutabakat tamamlanarak anlaşma imzalandığında, BAE'nin de bir şekilde işin içinde yer aldığını görmemiz sürpriz olmaz.**

✓ Katar-Türkiye Kabil Havaalanı ortaklığı ile ilgili haberlerin dünyaya geçildiği gün; Katar Devlet Petrol Şirketi Qatar Petroleum'un (QP) ABD'li ExxonMobil ortaklığıyla Güney Kıbrıs Rum Yönetimiyle yaptığı anlaşma uyarınca, **Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin de hak iddia ettiği ihtilafli 10'uncu parselde doğalgaz sondajlarına başlaması** ve iktidardan ses çıkmaması dikkat çeken bir tesadüf!

Daha önce de vurguladığım gibi iktidar, Katar ile süresi bir yıl uzatılan swap anlaşması ve gelebilecek muhtemel başka kaynak girişleri için Doğu Akdeniz'de suskunluğa yöneldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Şimdi Katar'dan bu beklentilere Kabil havaalanının ortak işletilmesini ve buradan gelecek dövizleri de ekleyebiliriz. Katar, Türkiye ve KKTC'nin hak iddia ettiği, egemenliğin ihlal edildiğini dile getirdiği sahada Rumlarla anlaşma imzalayıp doğalgaz sondajı yaparken, iktidar Katar'dan gelecek dolarlar için sessizliği tercih ediyor!

Türkiye'den hangi şirketin Katar ile işletme ortağı olacağı konusunda bir açıklama olmadı. İktidara yakın müteahhitlerin sahibi olduğu havaalanı işletmecilerinden birisi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Katar Emirine tavsiyesiyle kurulacak şirkete ortak edilecek. Afganistan ekonomisinin içinde bulunduğu çöküş göz önünde tutulduğunda büyük olasılıkla Taliban'ın ödeme yapması söz konusu olamayacak ve havaalanı işletmesinin finansmanı Katar ve yanı sıra BAE tarafından karşılanacak. **İktidar Katar'ın Kabil havaalanını işletme ortaklığına girebilmek uğruna, Doğu Akdeniz'de Katar'a ses çıkartmama tavizi mi verdi?** Bunu da önümüzdeki günlerde göreceğiz!

RUSYA, İKTİDAR ÜZERİNDE SURIYE'DEN ÇEKİLME BASKISINI ARTIRDI!

Putin'in Suriye özel temsilcisi, Türkiye'nin Suriye'den ilk fırsatta çekilme sözü verdiğini duyurdu.

Kazakistan'ın başkenti Nur Sultan'da gerçekleşen toplantı sonrası Putin'in Suriye Özel Temsilcisi, Türkiye'nin Suriye'den ilk fırsatta çekilme sözü verdiğini duyurdu. Dışişleri, böyle bir söz verilmediğini açıklasa da Rusya'nın çekilme baskısının arttığını, İdlib'in öncelikli hale geldiğini söylemek yanlış olmayacaktır! Putin'in 'sonumuz Türkiye gibi olur' ifadesi, taleplerin karşılanmaması durumunda Türkiye'nin ekonomik güçlüklerinin artacağı mesajı olarak görülmelidir!

Kazakistan'ın başkenti Nur Sultan'da Rusya-İran-Türkiye heyetleri arasında yürütülen Suriye müzakerelerinden sonra Putin'in Suriye özel temsilcisi Aleksandr Lavrentiyev'in açıklamaları Suriye'den çekilme konusunda Rusya ve İran'ın Türkiye üzerindeki baskılarının arttığını işaret ediyor. Şam yönetiminin yanı sıra Türkiye destekli bazı muhalif grupların temsilcilerinin de katıldığı müzakereler sonrasında Lavrentiyev, Türkiye'nin ilk fırsatta ve en kısa sürede Suriye'den askerlerini çekme sözü verdiğini duyurdu. Lavrentiyev, İdlib konusunun da ele alındığını ve Türkiye'nin güvenli bölge taahhüdü altındaki İdlib'te bu taahhütlerin bugüne kadar yerine getirilmediğini vurguladı. Türkiye'nin 2019'da yapılan Soçi ve Moskova anlaşmaları uyarınca İdlib'de cihatçı terör gruplarını silahsızlandırarak etkisiz hale getirmek, ılımlı muhaliflerle teröristleri ayrıştırarak İdlib'ten ayrılmasını sağlamak, 15 kilometrelik silahsızlandırılmış bölge oluşturmak konularında verdiği taahhütlerin hiç birisini yerine getiremediğini, çok gecikildiğini belirterek Türkiye'ye yardım önerdiklerini ifade etti.

Lavrentiyev'in açıklamaları Rusya'da artık son tahammül noktasına gelindiğini ortaya koyuyor. Türkiye'ye yardım önerildiğinin özellikle vurgulanması, 'Bu işi yapamıyorsunuz, İdlib'i terörden arındırma taahhüdünüzü yerine getirme niyetiniz de yok. Askerinizi çekin, İdlib'i Şam'ın kontrolüne alırsız' anlamına geliyor. Dışişleri Bakanlığı, Lavrentiyev'in açıklamalarında dile getirdiği gibi Suriye'den askerlerin çekilmesi sözü verilmediğini, sadece olası çekilme koşullarının masada ifade edildiğini vurgulasa da Putin'in özel temsilcisinin uluslararası medya önünde Türkiye'yi bağlayıcı şekilde 'ilk fırsatta Türk askerinin Suriye'den çekileceği sözü verildi' demesi oldukça dikkat çekici!

Son dönemde Rusya-ABD arasında Suriye'de iş birliği ve ortaklaşa hareket etme yönündeki adımlar hızlandı. Putin ve Biden'ın Suriye özel temsilcileri sıklıkla bir araya gelerek siyasi çözüm konusunda strateji oluşturuyor. Kuzey Suriye'de Rojava Özerk Bölgesi, SDG-PYD ABD-Rusya şemsiyesi altında. Özerk Kürt Bölgesindeki Demokratik Suriye Meclisi (DSM) temsilcileri bir süre önce Moskova ve Washington'da temaslarda bulundu resmi müzakereler gerçekleştirdi. Geçtiğimiz ay DSM heyeti Moskova'ya giderek Lavrov ile Dışişleri Bakanlığında bir araya geldi. PYD ve PKK'nın Moskova'daki resmi temsilciliklerinde Rus dışişleri yetkilileriyle müzakereler gerçekleştirildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan iki ay önce Kuzey Suriye'ye SDG'ye karşı harekât başlatılacağını açıklamasına karşılık Rusya ve ABD tarafından bu harekâta onay verilmedi.

İçinde bulunulan ekonomik kriz süreci, döviz darboğazı, Suriye'de binlerce asker ve araç bulundurma, desteklenen ÖSO, SMO gibi milis gruplarına verilen desteklerin parasal maliyetlerini büyütüyor. TSK kontrolündeki Afrin, El Bab vb. bölgelerde, İdlib'teki askeri harcamalar ve maaş ödemelerinin yükü artıyor. Fatura kabardıkça iktidarın manevra alanı daralıyor. Putin'in geleneksel yılsonu basın toplantısında Rusya Merkez Bankası'nın faiz artışına gitmesiyle ilgili soruya, Merkez Bankası'nın bağımsız olduğunu ve müdahale etmeyi düşünmediğini belirterek **'Merkez Bankasının bağımsızlığını korumazsak, kararlarına müdahale edersek sonumuz Türkiye gibi olur'** yanıtını vermesi, Lavrentiyev'in açıklamalarının hemen ertesinde Putin'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'a mesajı olarak görülmelidir. Putin, 2015'teki savaş uçağı krizinde Türkiye'ye uyguladığı yaptırım ve ambargoyla sonuç aldığını ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı özür mektubu yazmak zorunda bıraktığını

bildiği için, özel temsilcisine Suriye ile ilgili taleplerini söyledikten sonra tüm dünyanın izlediği basın toplantısında sorulan soruya Türkiye ekonomisi örneğiyle yanıt vererek **örtülü şekilde 2015 hatırlatmasında bulunuyor.**

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve sözcülerinin içeriye ekonomik mucize tezlerini pazarlarken, dışarıda Putin'in 'sonumuz Türkiye gibi olur' ifadesine sessiz kalması, mesajın alındığının ve önümüzdeki süreçte Suriye'de, Rusya'nın beklentilerini karşılayacak adımların atılacağını gösteriyor. İktidarın Libya ve Doğu Akdeniz'deki gibi Suriye'deki son gelişmelerde de sessizliğe bürünmesi, **Suriye politikasında keskin bir U dönüşünün olabileceğini düşündürüyor!**

EGE VE DOĞU AKDENİZ'DE SİLAHLANMA YARIŞI!

Almanya'nın silah satışlarındaki yüksek artışın yanı sıra özellikle bölge ülkelerine yapılan satışlar, silahlanma yarışını tetikliyor ve Alman parlamentosunda yeni Başbakan Olof Scholz'un eleştirilmesine yol açıyor. Almanya, Doğu Akdeniz'deki gerginliklere karşılık Mısır'a; savaş gemileri, hava savunma ve füze sistemlerinin de içinde yer aldığı yaklaşık 5 milyar Euro, satış gerçekleştirdi. Yunanistan'dan sonra Mısır da silahlanma yarışında öne çıktı!

Komşumuz Yunanistan ABD'ye Dedeağaç'ta tahsis ettiği üsse yüzlerce tank, füze sistemleri, savaş gemilerinin konuşlanmasına onay verirken bir yandan da Ege'de Girit adasında ABD askerlerine ve savaş gemilerine olanak sunuyor. İsrail'in Güney Kıbrıs'tan üs talebi ve ortak hava tatbikatının yanı sıra ABD'nin yıllardır Güney Kıbrıs'a uyguladığı silah satışı yasağını kaldırması eş zamanlı adımlar olarak dikkat çekiyor. Yunanistan, ABD'den F-35 savaş uçakları, denizaltı ve fırkateynler satın alarak 9 milyar dolarlık anlaşma imzaladı. ABD ve Fransa ile Savunma İş Birliği ve Güvenlik anlaşmaları da imzaladı. Örtülü ifadelerle bu anlaşmaların Türkiye'ye karşı olduğu ima ediliyor. Türkiye'nin 10 milyar dolar tutarındaki 45 yeni F-16 alımı ve mevcut 80 F-16 uçak filosunun modernizasyonu talebine ayak sürüyen ABD, Dedeağaç'taki üsse yerleştirdiği zırhlı araçları, ağır silahları deniz ve hava sistemlerini de Yunanistan'a hibe etmeyi kararlaştırdı. Trakya'daki üsse binlerce ABD askeri konuşlandı.

Yunanistan'ın giriştiği silahlanma yarışına bir başka bölge ülkesi Mısır'ın da katıldığı gözleniyor. Fransa ile Rafale savaş uçağı alımı yanında deniz kuvvetlerini güçlendirmek için önemli sayıda savaş gemisi almak üzere mutabakata varan Mısır'ın Almanya'dan satın aldığı yaklaşık 5 milyar dolarlık savaş gemisi ve hava savunma sistemleriyle füze sistemleri Almanya Federal Parlamentosunda tartışmalara yol açtı. Sosyal Demokrat Başbakan Scholz'un Maliye Bakanı olarak görev aldığı Merkel hükümetinin görev süresi dolmadan bir hafta önce imzalanan silah satışlarında yeni Başbakanın da imzasının olması tepkilere neden oldu. Vekaleten görevdeki bir hükümet üyesi olarak bu satışa onay vermesinin yanı sıra yeni koalisyon hükümeti protokolünde diktatörlüklere ve otokrat yönetimlere silah satışı yapılmayacağı yönündeki ilkeyi de çiğneyerek samimiyetsiz davrandığı ve yeni koalisyonu da ipotek altına aldığı ithamları yöneltildi. Merkel Başbakanlığındaki Hristiyan Demokrat-Sosyal Demokrat koalisyon hükümeti son dokuz gününde yaklaşık 5 milyar Euro değerinde askeri malzeme ihracatına onay verdi. Böylece 2021'de onaylanan silah ve askeri teçhizat ihracatı 9 milyar Euro'yu aştı. Almanya'dan askeri teçhizat ve savaş sistemleri alan ülkelerin başında Mısır geliyor.

Alman hükümetinin Mısır'a silah satışına onay vermesi ve Doğu Akdeniz'deki silahlanma yarışına olanak sağlamasına gösterilen tepkiler, yeni koalisyon hükümetini göreve başlar başlamaz zor durumda bırakırken, ülkemiz açısından ise çevremizdeki aşırı silahlanmanın ve gerginliklerin ortaya çıkarttığı tablo karşısında izlenecek siyasi-askeri-diplomatik stratejilerin ivedi şekilde güncellenmesini zorunlu kılıyor.

20 ARALIK GECESİ VATANDAŞA "FİNANSAL KUMPAS" KURULDU

Ülkemizin en önemli gündem maddesi, Erdoğan Şahsım Hükümeti'nin milletimizin emeğini, yılların gayret ve alın terini, küçük yatırımcının üç beş kuruş birikimini, sinsice çarptığı "20 Aralık Finansal Kumpasıydı."

Büyük Skandallara İmza Etmek İçin Aralık Ayını Bekliyor

Nasıl bir tesadüftür ki, Erdoğan, büyük skandallara imza atmak için Aralık ayının son günlerini seçiyor. 17-25 Aralık skandalı hala hafızalarda. Şimdilerde, "Bizim paramız belli, o da Türk Lirası" diyenlerin, o gün evlerinde sınırlamakla tüketemedikleri "Dolarları, Avroları istiflediğini" bu millet hiç unutmadı. O gün, kasalardan, ayakkabı kutularından, elbise torbalarından, Türk Lirası değil, Amerika'nın Doları, Avrupa'nın Avroları çıktı.

17.25'te Duran Saat

Yine o günlerde, 17-25 Aralık haftasını, "Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Haftası" ilan eden, bir Parti Genel Başkanı vardı. Çalışma odasındaki saati bile, 17.25'te sabitlemişti. Ama daha sonra o saatin ayarını değiştirdi.

Saatini, “saray saatine göre” ayarladı. Kendi ilan ettiği haftayı da unuttu, bu haftada sesi çıkmadı. Ama milletimiz olan biteni unutmadı. Tabi saat demişken, 395 bin dolarlık saati de, onu koluna takan Bakanı da, onu o bakana hediye eden İranlı’yı da, bu millet hiç unutmadı. Evet, bu millet Memur Teoman’ın kesip attığı tırnak olamayacak, bakanları hiçbir zaman unutmayacak.

20 Aralık Gecesi Vatandaşa “Finansal Kumpas” Kuruldu

İşte bu, “17-25 Aralık Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Haftasının” yedinci sene-i devriyesinde, bu yıl bir defa daha, konusu “Dolar ve Avro” olan, mağduru da yine milletimiz olan, bir başka skandal yaşadık. Ne yazık ki bugün ülkemizde; milletin alın terini, yurttaşlarımızın emeğini ve birikimini, çarpılacak bir ganimet olarak gören, sakat bir anlayış iş başında... 20 Aralık gecesi, bu ülkede acımasız bir servet transferine, görülmemiş bir “finansal kumpasa” şahit olduk. Bu kumpasın mağduru millettir, müellifi ise, Erdoğan Şahsım Hükümetidir.

Doları Köpürttü, Baronlara Höpürdetti

Vatandaşa bu kumpası kuran Erdoğan, bunlara ne diyor? “Köpüğü bir günde aldık” diyor. Eylül’den beri sürekli konuşarak, Erdoğan döviz piyasalarını kendisi köpürttü. Millete tuzak kurdu. Sonra da “köpük” dediği, milletin tasarruflarını alıp, döviz, faiz baronlarına, yandaşa bir güzel höpürdettirdi. Milleti çarptı. Bunu biz demiyoruz. Erdoğan’ın Nebati Bakanı diyor. Bakan açık açık; “Büyük finansörler, bu işin bir şekilde döneceğini bilir. Ama çarpılan kim oldu? Küçük yatırımcılar. Şimdi kara kara düşünüyorlar” dedi. Doğru mu? Doğru. Peki, küçük yatırımcıları korumakla görevli olan Sayın Bakan, siz neden görevinizi yapmadınız? Neden olan bitene gözleriniz pırl pırl parlayarak baktınız?

24 Günde %44 Devalüasyon

Doların 8 lira 31 kuruşlardan, 10 liraya gelmesi, 49 gün sürdü. Ama aynı doların 10 liradan 18 liralara gelmesi, sadece 24 gün sürdü. 24 günde yüzde 44 devalüasyon... Putin bile Erdoğan’la dalga geçti. Dolar 10 lirayı geçti.

Erdoğan konuşmalarıyla, doların ateşini harladıkça harladı.

22 Kasım’da: “Kurdaki rekabet gücü istihdamda artışa yol açar” dedi. Dolar yükseldi.

26 Kasım’da: “Faiz düşecek” dedi. Dolar yine yükseldi.

29 Kasım’da: “Faiz sebep, enflasyon neticedir” dedi. Dolar bir kere daha yükseldi.

30 Kasım’da: “Faizi düşürüyoruz, enflasyonun da düştüğünü göreceğiz” dedi. Dolar yükseldi.

1 Aralık’ta: “Kur dediğin bugün çıkar, yarın düşer” dedi. Dolar bir defa daha yükseldi.

3 Aralık’ta: “Çin gibi büyüyeceğiz” dediği basına yansıdı. Dolar aldı başını gitti.

6 Aralık’ta: “Faiz yerine üretime dayalı anlayışı hayata geçireceğiz” dedi. Dolar bir defa daha yükseldi.

8 Aralık’ta: “Faiz politikasıyla kuru da, enflasyonu da aşağı çekeceğiz” dedi. Dolar yine yükseldi.

10 Aralık’ta ise Yüce Kitabımız Kuran-ı Kerim’den ayetler okumaya başladı... “Allah sizi açıklıkla, mallardan ve ürünlerden eksiltmekle sınar, sabredin” dedi. Dolar bir defa daha yükseldi.

18 Aralık’ta: “Faiz zengini daha zengin yapar” dedi. Dolar bir daha yükseldi.

19 Aralık’ta da: “Ben nas ne gerektiriyorsa onu yaparım” diye noktaladı. Bu sefer dolar kuru yine yükseldi; kur 3 ayda, 8 lira 30 kuruşlardan, 18 lira 30 kuruşlara kadar fırladı. Hazine’nin borçlanma faizi de aynı dönemde 17’lerden 23’lere sıçradı. Yani faizi düşüreceğiz diye yola çıktılar faizi artırdılar.

Türkçe Meali: Her Sözüünü İnkâr Etti

Ve 20 Aralık 2021 akşamı... Erdoğan, Kabine toplantısından sonrası ekranlara çıktı: “Döviz garantili TL mevduat vereceğiz. Döviz getirisi mevduattan fazla olursa arasındaki farkı Hazine’den karşılayacağız” deyiverdi. Şimdi bunların Türkçe meali; “Bugüne kadar her yerde ‘faize karşıyım’ dedim. Her açıklamamla doların tansiyonunu yükselttim. Yaptıklarına Çin modeli diye kılıf uydurmaya çalıştım. Yüce Allah’ın kelamını bile kendi beceriksizliğime kılıf yapmaya çalıştım. Artık gidecek yol bitti. Türk Lirası’na Dolar üzerinden faiz örtüsü giydireyoruz” demektir. Böylece, o güne kadar söylediği hangi söz varsa hepsini inkâr etmiş oldu.

Kur Garantili Mevduat İpteki Cambaz

20 Aralık finansal kumpasının görünen yüzü döviz garantili TL mevduattı. Tabi bu mevduatla uluslararası para çevrelerine, “Ben faizle uğraşmaktan vazgeçtim, dolara teslim oldum” mesajı verildi. Yetmedi söz konusu konuşmada, “Sermaye hareketleri serbest kalacak” taahhüdü de verildi. Vatandaş için ise “kur garantili vadeli mevduat”, “İpteki cambaz” olarak kullanıldı.

Gizlide Gebe Kalan Aşikâre Doğurur

Aynı gece bir kamu bankasının genel müdürü, televizyon ekranlarından “Bu gece Cumhurbaşkanımızın açıklamalarından sonra, 1 milyar dolar bozduruldu” diye açıklama yaptı. Ertesi gün özel bir bankanın genel müdürü el yükseltti, “1 milyar 750 milyon dolar bozduruldu” dedi. Erdoğan’ın Nebati Bakanı birkaç gün sonra televizyon ekranlarındaydı. 20 Aralık gecesi, 1 milyar doların “vatandaşlar tarafından” satıldığını iddia etti. Ama ne demişler? “Gizlide gebe kalan, aşikâre doğurur.” Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun günlük verilerinin ve Merkez Bankası bilançosunun açıklanmasıyla, gerçekler bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmaya başladı. BDDK verilerine göre 20 Aralık’tan, 21 Aralık tarihine kadar, vatandaş döviz möviz satmamış. Aksine döviz almış. Bankalarda gerçek kişilere ait döviz tevdiat hesapları 218 milyon dolar artmış.

Merkez Bankası’nın Arka Kapısından Çıkan Milyarlarca Dolar

O zaman o akşam milyarlarca doları 18 liradan satıp, doları düşüren kim? Sarayın Merkez Bankası’nın arka kapısından, aldıkları dolarları satan kamu bankaları ne yapmışlar? Yani Merkez Bankası’nın günlük analitik bilançosuna göre, 20 ve 21 Aralık’ta, hiçbir müdahale açıklaması yapılmadan, Merkez Bankası’nın arka kapısından, 7 milyar dolar satılmış. 22 Aralık’ta satılan dolarlar da dikkate alınırsa, Merkez Bankasının 9 milyar dolar sattığını, bu işin uzmanları söylüyor. Biraz önce söyledim, Merkez Bankası’nın arka kapısından aldıkları da dahil, kamu bankaları aynı günlerde, toplam 20 milyar dolara yakın, döviz satmış. Anlaşılan 128 milyar doları buharlaştıran kafa geri dönmüş. Ama artık kimse, “Ben yoktum Cumhurbaşkanımıydım” deme hakkına da sahip değil.

Pahalıdan Satıp Ucuzdan Toplayan Kim?

Şimdi buradan kere daha soruyorum: 18 liradan doları kim sattı, 11 liradan sonra bu dolarlı kim topladı? Kamu bankalarının 11 liradan sattığı dolarları kim topladı? Kamu bankalarının sattığı bu dolarlarda tüyü bitmedik yetimin hakkı var. Kimler bu dolarları ucuz ucuz topladı? Millettin dövizleriyle milleti kim çarptı? 20 Aralık gecesi vatandaşın uykuda olmasını, yurtiçi piyasaların kapalı olmasını, Noel tatili nedeniyle, yurt dışı piyasalarda da işlem hacminin sığ olmasını fırsat bilerek “20 Aralık kumpası” uygulamaya kondu. Merkez Bankası ve kamu bankalarının yüklü döviz satışlarıyla, algoritmik emirler tetiklendi, dolar kuru 18 liralardan, 11 liralara kadar hızla çekildi. 21 Aralık sabahı, televizyona çıkarılan bir banka genel müdürü, kurdaki hızlı çözülüşü işte bu işlemlere bağladı.

Manipülasyon Sicili Kabarık Kuruluşa Danışmanlık İzni

Küresel piyasalarda manipülasyon sicili oldukça kabarık olan, 2019’da da ülkemiz döviz piyasasında, manipülasyon yapma iddiasıyla, SPK ve BDDK tarafından, soruşturmaya tabi tutulan, Amerikalı bir şirket var. Bu Amerikalı finans şirketi, 18 Aralık tarihinde, müşterilerine bu elimdeki mektubu yazıyor. “Türk Lirası için, yeni algoritma emri almayacağını” söylüyor. Eski emirlerin de, en kısa sürede iptal edilmesi” tavsiyesini, müşterilerine iletiyor. Anlaşılan bu kurum, iki gün sonra olacakları haber almış, müşterilerini de önceden uyarıyor. Bu finans şirketi, bu bilgiye nasıl ulaştı? Şimdi burada bir de bir karar var Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurul kararı. Aynı şirkete Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, 21 Aralık 2021 tarihinde, kumpasın en hararetli noktasında, kurul kararıyla, “Türkiye’de danışmanlık yapma” iznini neden veriyor? Ya da daha doğru bir şekilde soruyum, neyin karşılığında veriyor?

Ortada Büyük Bir Organizasyon Var

Biz bu operasyonun, vatandaşa kurulan kumpasın planlı, programlı bir cehl olduğunu boşuna söylemedik. Çünkü ortada büyük bir organizasyon var. 21 Aralık sabahı saat 9.25’de, piyasanın açılmasına sadece 5 dakika kalmışken, Borsa İstanbul’a ilginç bir talep geliyor. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında, döviz ve altın vadeli işlem sözleşmelerinde, alt fiyat limitinin yüzde 10’dan, yüzde 80’e çıkarılması isteniyor. Bugüne kadar bu büyüklükte bir alt limit değişikliği, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasında yok. Şimdi böyle bir değişikliğe, hangi değerlendirme yapıldı da karar verildi? Alt limit yüzde 80’e yükseltildikten sonra, Aralık ve Ocak kontratlarında, çok düşük kurlardan işlemleri kimler geçti? Buradaki alış emirlerini kimler verdi? Bunlar hangi kurumlardır? Bu işlemler neden daha sonra iptal edildi. Bu iptalin gerekçesi nedir?

Taraflara etkisi olmuş mudur? Bu işlemler neticesinde ne kadarlık bir, “Teminat çağrısı” yapılmıştır? Bu sorulara hükümetin cevap vermesi lazım. Ne yazık ki bu kumpasın VİOP bacağına da, pek çok yatırımcının mağdur edildiğini görüyoruz. 20 ve 21 Aralık tarihlerinde, birkaç koldan birden, milletimize organize bir operasyon çekildiği anlaşılıyor.

Bunun Adı Milleti Teşekkür Halinde Çarpmak

Bunun adı ekonomi yönetmek falan değildir. Bunun adı milletle teşekkür halinde çarpmaktır. Millete yapılan bu operasyon, Sülün Osman’a bile şapka çıkarttıracak durumdadır. Özetlersek; Erdoğan önce, “Faiz sebep, enflasyon sonuç” safatasıyla döviz kurlarını yükseltti. Buna da; “Rekabetçi kur”, “Çin modeli” diye kulplar taktı. Milletlin parasını pul etti, milleti “Öz yurdunda garip, öz vatanında parya” yaptı. Dün akşam ödülleri dağıttığı şairin söylediği gibi. Sonra, Kuran’dan ayetler okumaya başladı, “Nas” dedi. Muaviye misali, kendi ikbali için Kuran-ı Kerim sayfalarını kopardı, mızrağın ucuna taktı. Ama sonunda, Türk Lirası mevduata dolar kumaşından faiz elbisesi giydirdi.

Çin Modeli Değil, Milletın Sırtına Bin Modeli

Kur riskini milletin Hazinesine yükledi. Tarihimizde ilk defa özel bankaların faizine de devlet garantisi verildi. Erdoğan’ın modeli, öyle Çin falan değil “Milletın Sırtına Bin Modeli” oluverdi.

TBMM Vaziyet Etmelidir

Şimdi soruyoruz: Faize dolar elbisesi giydirmekle bu iş çözülebiliyorsa, Erdoğan neden dolar kurunun 18 liralara kadar çıkmasını bekledi? Son 20-25 günde neden bilerek ve isteyerek, dolardaki ateşin üstüne sürekli benzin döktü? 20-21 Aralık ve sonrasında, Merkez Bankası’nın arka kapısından ve kamu bankalarının kasalarından kaç milyar dolar satıldı? O gece kimler yüksek kurdan dolar sattı? Ertesi sabah kimler, kamu bankalarının ucuzaya sattığı dolarları topladı? Milletın sırtından milyonlarca dolar kârı kim kazandı, kim elde etti? Bankaların genel müdürlerini, 20 Aralık gecesinden başlayarak muazzam bir algı operasyonu gerçekleştirmek üzere sahaya kim sürdü? ABD’den gelen bir finans kuruluşuna ayın 21’inde, “Türkiye’de danışmanlık yapma izni” neyin karşılığında verildi? Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası’nda, alt işlem limitlerini kim, hangi gerekçeyle, yüzde 10’dan, yüzde 80’e çekti? Şunu açıkça ifade edeyim, hukuk devleti kurallarının işlediği herhangi bir ülkede, şu sorduğumuz sorulara konu ettiğimiz işlemlerin binde biri yapılsa, yapanların sıfatına bakılmaksızın, çok ciddi soruşturmalar açılır ve sonunda da çok ağır bedeller ödetilir. Bugün ülkemizde, adalet mülke değil, Erdoğan’ın sarayına temel yapılsa da, bunun hesabı er ya da geç sorulacaktır. Milletın gasbedilen hakkına, hukukuna, Türkiye Büyük Millet Meclisi derhal vaziyet etmelidir. Bu konuların araştırılması için, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne verdiğimiz önergemize Meclisimizdeki tüm milletvekillerinin destek vermelerini bekliyoruz.

Eşeği Çarptı, Semeri İçin Alkış İstiyor

Döviz kuru hala dalgalanıp duruyor. 11 liralarda geziyor. Millete kurduğu kumpas için, Erdoğan şimdi bir de hayır dua bekliyor. Erdoğan Dolar Kuru, 8’den 18’ye çıkarken de alkış bekledi, 18’den 12’lere inerken de şimdi alkış istiyor. Milletın sırtına bıçağı 9 santim daldırıyor, sonra bıçağı 6 santim geri çekiyor. Bıçak milletın sırtındayken, sıkılmadan bir de milletten alkış bekliyor. Yani Anadolu İrfanının söylediği gibi Erdoğan önce milletın eşeğini çarptı, şimdi semerini gösterip, mutlu ol diyor.

Emekli Aylıklarında Ve Memur Maaşında Artış Bekliyor

Kendisini uyaran, yapmayın etmeyin diyen muhalefete, güya caka satmaya kalkıyor. Yaptıklarıyla ne istikrarı ne de güveni sağlayabili. Eylül’den bu yana yüzde 26 devalüasyon hala orada duruyor. Bugün açıklandı; reel kesim güveni dipte. Arşa çıkan fiyatlar da, hayat pahalılığı da düşüyor. Enflasyon memuru, emekliyi, işçiyi, çiftçiyi, esnafı ezmeye devam ediyor. Emeklilerimiz nefes almakta zorlanıyor. Ayakta kalabilmek için, aylıklarında ciddi bir düzeltme bekliyorlar. Memurlarımız da aynı durumda.

Zenginin Kadayfının Üstüne Kaymak Sürdü

Ama bu hükümetin bildiği tek şey, sopa ekonomisi, tehdit ekonomisi. Hükümet bir yandan marketlere fiyatları indirin diyerek sopa gösterirken, diğer yandan, kendisi akaryakıt fiyatlarında maşallah hiçbir indirim yapmıyor. Dolar çıkarken akaryakıt fiyatları milletın cüzdanını boşalttı, dolar düşerken de ÖTV’ye dönüşüyor, Sarayın Hazinesine gidiyor, Sarayın Hazinesini dolduruyor. Milletın cebi hala boş. Dün yandaş müteahhide, Dolarla, Avroyla garanti verdiler. Yetmedi bugün de, bir avuç zengin için dolarla avroyla faiz garantisi verdiler.

Erdoğan zengine servis edeceği, kadayıfın üstüne kaymağını da koyup, bir de “bu mevduat faizinden de stopaj almayacağım” dedi. Şimdi tabii bu durumda ne olacak? Millet akaryakıtta ÖTV, hatta ÖTV'nin üzerine bir de KDV ödeyecek ki, Hazine üzerinden dolar elbisesi giydirilen faizler ödenebilsin.

Hazine’de Dibs Hazırlığı

Bu arada iki gün önce Hazine’nin, “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduatlar” için yayımladığı, Uygulama Esaslarının hukuki hiçbir değeri olmadığını söylemiştim. Bürokratlara buna dayanarak imza atarken, bir değil, on değil, yüz değil, bin kez düşüncelerini tavsiye etmiştim. Şimdi oradaki arkadaşlardan duyuyorum ki, Hazine’de yeni bir düzenleme hazırlığı varmış. Hazine, bankalara ödeyeceği faizi, nakit olarak değil, “Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senetleriyle” yapacaktı. Bankanın mevduat faizine kefil olan Hazine, Devlet İç Borçlanma Senedinin faizine de, milleti kefil yapacak. Fakir, fukara, garip, gureba yedi göbek sülalesine kadar borç altına sokulacak. O paralarda alınacak zenginlerin cebine konacak.

Hazine’ye Saatli Bomba Yerleştiriliyor

Bir kez daha uyarıyoruz. Hazine’ye bir saatli bomba yerleştiriliyor. Bu bombanın patlaması mukadderat. Bu yapılan işin sonu da çıkmaz sokaktır.

Siyah ve Beyaz Yok, Namuslular Ve Namussuzlar Var

Ama Erdoğan bunlarla meşgul değil. Milletten sesini duymak yerine. Küçük bir evladımızın yaşadığı acı bir olayı, istismar etmeye kalkıyor. O yavrumuza, güzel kızımıza Asiye’ye, geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Erdoğan küçük yavrumuzun ve ailesinin acısını kullanıyor, Beyaz Türk, Siyah Türk diyerek, milleti oradan da bölmeye parçalamaya uğraşiyor. Millete çektiği kumpası böyle unuttururum zannediyor. Biz buradan açıkça söyleyelim: Bu ülkede “Beyaz Türk”, “Siyah Türk” diye bir ayırım yoktur. Bu ülkede “Namuslular” ve “Namussuzlar” diye bir ayırım vardır. Bu ülkenin namuslu vatandaşlarının alın teri, göz nuru, yılların emeği ve gayreti, bir gecede Erdoğan’ın eliyle gasbedilmiştir. Erdoğan yırtıcı köpeklerle uğraşmayı belediyelere bıraksın. Kul hakkını, tüyü bitmemiş yetimin hakkını yiyip bitirmek için, fırsat kollayan saray ve şürekâsına bir dönüp baksın.

İstanbul’u Kaybetmek Canını Yakmış

Son bir haftada olanlar bundan ibarettir. Ama kimsenin şüphesi olmasın. Bu iş burada bitmeyecektir. Bu işin hesabını ilkin sandıkta millet, sonra da hukuk önünde adalet mutlaka soracaktır. Ama yine görüyoruz ki, Erdoğan millet iradesine saygı göstermeyi bir türlü öğrenemiyor. İstanbul’daki hezimetini bir türlü içine sindiremiyor. İstanbul’u bir değil, iki kez kaybetmek canını çok yakmış. Mızıkçılığa devam etmek istiyor. Bu millet iradesine karşı çıkacak olanın, sonuçlarına katlanacak kadar gücünün de olması gerektiğini bir türlü kabullenmiyor. Buradan söyleyelim, milletin hakkını, hukukunu, iradesini kimseye yedirmeyiz.

İçişleri Bakanı Milleti Çarpanların Peşine Düşsün

Bu arada İçişleri Bakanı da Belediyeleri bıraksın, Nebati Bakanın açıklamasını ihbar kabul etsin, milleti çarpanların peşine düşsün.

Sandık Geldiğinde Geleceğinizi Çalanlar Atokadı Yapıştırın

Her zamanki gibi, son sözümüz aziz milletimize; biliyoruz çok yoruldunuz. Biliyoruz çok kırgınsınız. Ama hıncınızı, öfkenizi önüne gelecek olan ilk sandığa saklayın. Bu kifayetsiz, beceriksiz, cahil hükümetin ülkeyi yönetme kabiliyeti artık kalmamıştır. Sandıktan kaçma imkânı da kalmamıştır. O sandık önüne yakın zamanda gelecektir. Sandık geldiğinde de elinizi korkak alıştırmayın, aşınıza göz dikenlere, cebinize göz dikenlere, geleceğinizi çalanlara, en şeddelisinden tokadınızı yapıştırın. Yapıştırın ki, millete kumpas kurmanın ne demek olduğunu artık anlamayanlar anlasınlar.